

APEK

**Agencija za pošto in elektronske
komunikacije Republike Slovenije**
Stegne 7, p. p. 418
1001 Ljubljana
telefon: 01 583 63 00, faks: 01 511 11 01
e-naslov: info.box@apek.si, <http://www.apek.si>
davčna št.: 10482369

Letno poročilo 2008

Ljubljana, februar 2009

Nagovor direktorja	1
Pravna podlaga	2
1 Osrednja področja aktivnosti	3
1.1 Predlog novega regulatornega okvirja za elektronske komunikacije	3
1.1.1 Varstvo in pravice potrošnikov	3
1.1.2 BERT	3
1.1.3 Radijski spekter	4
1.1.4 Univerzalna storitev	4
1.1.5 Funkcionalna in strukturna ločitev	4
1.2 Zagotavljanje učinkovite konkurence na trgu elektronskih komunikacij	4
1.3 Prehod iz analogne na digitalno radiodifuzijo	6
1.4 Zagotavljanje univerzalne poštne storitve	8
2 TEMELJNI EKONOMSKI KAZALCI	10
2.1 Trg telekomunikacij	10
2.2 Trg radiokomunikacij	14
2.2.1 Radio	14
2.2.2 Televizija	15
2.2.3 Programi posebnega pomena	16
2.3 Trg poštne storitve	17
3 PODROČJA DELOVANJA	19
3.1 Predstavitev APEK	19
3.1.1 Poslanstvo Agencije	19
3.1.2 Strateški cilji	19
3.1.3 Svet za elektronske komunikacije in Svet za radiodifuzijo	20
3.2 Trg telekomunikacij	21
3.2.1 Zakonodajne aktivnosti na ravni EU	21
3.2.2 Zakonodajne aktivnosti v Republiki Sloveniji	23
3.2.3 Ekonomski kazalci in izvedene analize trga	25
3.2.4 Sodelovanje s pristojnimi organi v RS	48
3.2.5 Nadzor trga telekomunikacij	49
3.3 Radiokomunikacije	52
3.3.1 Razvoj politike na ravni Evropske unije in Sveta Evrope	52
3.3.2 Zakonodajne aktivnosti v Republiki Sloveniji in sodelovanje s pristojnimi organi	53
3.3.3 Predstavitev Strategije razvoja radijskih in televizijskih programov v RS	53
3.3.4 Upravljanje s frekvenčnim spektrom	56
3.3.5 Strokovni nadzor po Zakonu o medijih	57
3.3.6 Nadzor trga radiokomunikacij	61
3.4 Trg poštne storitve	64
3.4.1 Zakonodajne aktivnosti na ravni EU	64
3.4.2 Zakonodajne aktivnosti v Republiki Sloveniji	65
3.4.3 Nadzor trga poštne storitve	75
3.5 Reševanje sporov in pritožb	78
3.5.1 Spori na področju elektronskih komunikacij	78
3.5.2 Medoperaterski spori	78
3.5.3 Uporabniški spori	79
3.5.4 Spori na področju poštne storitve	79

3.6 Varstvo končnih uporabnikov.....	80
3.6.1 Svetovanje uporabnikom elektronskih komunikacijskih storitev	80
3.6.2 Izvajanje Uredbe o mednarodnem gostovanju	80
3.6.3 Enotna evropska telefonska številka za klice v sili "112"	81
3.6.3.1 Zagotovitev dostopnosti do števil "112", "113" in nekaterih števil javnih služb uporabnikom invalidom	81
3.6.4 Predstavitev portala komuniciraj.si.....	81
3.6.5 Predstavitev portala dvbt.apek.si	83
3.7 Mednarodne aktivnosti	84
3.7.1 Evropska unija	84
3.7.2 Ostalo mednarodno sodelovanje	86
4 RAČUNOVODSKO POROČILO	89
4.1 Pravna podlaga	89
4.2 Vsebina računovodskega poročila	89
4.3 Pomembnejša razkritja računovodskih izkazov.....	89
4.3.1 Bilanca stanja	90
4.3.2 Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov	93
4.3.3 Izdane odločbe o odmeri plačila.....	97
5 PRILOGE	99
5.1 Izdajatelji, ki so na javnih razpisih prejeli ODRF, in pravice razširjanja televizijskega programa v digitalni radiodifuzni tehniki	99
5.2 Dovoljenja za izvajanje radijske ali televizijske dejavnosti.....	100
5.2.1 Statusi programa posebnega pomena, obravnavani v letu 2008.....	101

KAZALO SLIK

Slika 1: Prisotnost operaterjev glede na aktivne FTTH priključke po občinah	10
Slika 2: Spletni portal dvb-t.....	83

KAZALO TABEL

Tabela 1: Bruto vrednost oglaševanja na TV-programih z največjim pokrivanjem in gledanostjo .	16
Tabela 2: Radijski in televizijski programi glede na vrsto pridobljenega statusa.....	17
Tabela 3: Število aktivnih, novo vpisanih in izbrisanih operaterjev	25
Tabela 4: Število v uradno evidenco vpisanih operaterjev/ponudnikov storitev	25
Tabela 5: Obseg dodeljenih oziroma vrnjenih elementov oštevilčenja	48
Tabela 6: Gostota poštnega omrežja v EU v letu 2007	67
Tabela 7: Primerjava spremenjenih cen pred in po 1. maju 2008	73
Tabela 8: Bilanca stanja	90
Tabela 9: Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov	93
Tabela 10: Prihodki – skupina kontov 76	94
Tabela 11: Prikaz prihodkov in odhodkov po načelu denarnega toka	96
Tabela 12: Izdane odločbe o odmeri plačila.....	97
Tabela 13: Podatki o prejetih plačilih na podlagi izdanih odločb v letu 2008	98
Tabela 14: Dovoljenja izdana novim programom leta 2008	101
Tabela 15: Seznam RA in TV programov s statusom programa posebnega pomena.....	102

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Rast VoIP priključkov.....	11
Graf 2: Gibanje deležev širokopasovnih tehnologij	12
Graf 3: Deleži tehnologij dostopa alternativnih operaterjev	12
Graf 4: Paketi po številu priključkov	13
Graf 5: Prenosljivost mobilnih in fiksnih števil skupaj	14
Graf 6: Tržni deleži operaterjev, ki ponujajo VoIP storitve po številu priključkov	27
Graf 7: Deleži telefonskih priključkov po tehnologijah	28
Graf 8: Tržni delež Telekom Slovenije na trgu fiksne telefonije glede na delež priključkov	29
Graf 9: Deleži direktnega dostopa, CS/CPS in WLR	29
Graf 10: Delež družbe Telekom Slovenije na trgu mednarodnega prometa po minutah.....	30
Graf 11: Prenosljivost fiksnih števil	30
Graf 12: Penetracija mobilnih uporabnikov v odstotkih	33
Graf 13: Deleži aktivnih uporabnikov po operaterjih.....	33
Graf 14 : Prenesene mobilne številke v %	34
Graf 15: Posredovanje klicev – delež minut v lastnem in iz lastnega omrežja.....	34
Graf 16: Zaključevanje klicev – deleži minut	35
Graf 17: Deleži poslanih SMS po operaterjih	36
Graf 18: Deleži poslanih MMS po operaterjih	37
Graf 19: Tržni deleži operaterjev fiksnega širokopasovnega dostopa po številu priključkov	40
Graf 20: Tržni deleži xDSL priključkov po operaterjih	41
Graf 21: Deleži širokopasovnih priključkov glede na hitrost dostopa.....	41
Graf 22: Penetracija fiksnega širokopasovnega dostopa do interneta.....	42
Graf 23: Rast števila priključkov preko optike	43
Graf 24: Razmerje med številom priključkov preko bitnega toka in preko LLU.....	43
Graf 25: Delež razvezanih krajevnih zank.....	44
Graf 26: Razmerje med priključki IPTV in kableske televizije.....	45
Graf 27: Tržni deleži ponudnikov IPTV storitev	45
Graf 28: Nadzor telekomunikacij v letu 2008	51
Graf 29: Vse ugotovljene kršitve določil o programskih deležih, radijskem in televizijskem oglaševanju in zaščiti otrok in mladoletnikov	58
Graf 30: Kršitve določil o programskih deležih po programih	60
Graf 31: Delež slovenske glasbe v dnevnem oddajnem času po programih	60
Graf 32: Kršitve določil o radijskem in televizijskem oglaševanju po programih	61
Graf 33: Število km ² na poštno enoto v državah članicah EU (2003–2007)	68
Graf 34: Število prebivalcev na poštno enoto (v 1000) v državah članicah EU (2003–2007)	68
Graf 35: Delež prihodkov Pošte Slovenije in ostalih izvajalcev poštne storitve (2004–2007)....	69
Graf 36: Prihodki izvajalcev poštne storitve z ugotovitvenim sklepom (2004–2007).....	69
Graf 37: Število zaposlenih pri izvajalcih poštne storitve (2004–2007).....	70
Graf 38: Primerjava med različnimi storitvami Pošte Slovenije in ostalih izvajalcev poštne storitve v notranjem in mednarodnem poštne prometu (prispetje) v l. 2007.....	71
Graf 39: Gibanje cen (rezerviranih) poštne storitve od 2001–2008	74
Graf 40: Predpisani in dejanski roki prenosa v D+1 v 26 državah EU (2006–2007)	76
Graf 41: Število nameščenih izpostavljenih predalčnikov (2002–2008).....	77
Graf 42: Število obiskov portala www.komuniciraj.eu	82

Nagovor direktorja

Leto 2008 predstavlja pomemben mejnik v zgodovini Republike Slovenije kot države članice Evropske unije. V prvi polovici leta 2008 smo tako prvič prevzeli predsedovanje Svetu EU in pomembno prispevali k oblikovanju več politik, med njimi prav gotovo tudi novega regulatornega okvirja za področje elektronskih komunikacij. Agencija je v okviru slovenskega predsedovanja Svetu EU zagotavljala neposredno in učinkovito strokovno podporo predsedstvu, ki je opravilo pomembno delo pri vsebinskem premiku k sprejetju predloga novega regulatornega okvirja.

Elektronske komunikacije v Sloveniji so povsem drugačne, kot smo jih poznali le nekaj let nazaj. Po septembrski raziskavi univerz v Oxfordu in Oviedu na temo kakovosti širokopasovnega dostopa je bila Slovenija uvrščena med 20 vodilnih svetovnih sil v širokopasovnem dostopu. Pri izgradnji optičnega dostopovnega omrežja FTTH smo med najhitrejšimi v EU, prav tako smo po podatkih 13. implementacijskega poročila Evropske komisije med najbolj uspešnimi članicami pri razvezavi krajevnih zank. Z drugimi besedami Slovenija ne le sledi evropskim trendom razvoja, ampak jih tudi sooblikuje.

Leto 2008 prav tako predstavlja deseto obletnico popolne liberalizacije trga telekomunikacij na ravni EU. Pozitivni rezultati liberalizacije in aktivnosti sektorske regulacije so nedvomno vidni tudi na slovenskem trgu telekomunikacij, kjer se srečujemo z učinkovito konkurenco, storitvami, ki odražajo zahteve in potrebe potrošnikov, ter z nižjimi cenami storitev, ki so bile še do nedavnega oblikovane v pogojih monopolističnega trga. Ob tem je potrebno opozoriti, da je liberalizacija le sredstvo in ne cilj in da gre šele za prvi korak na poti do učinkovito konkurenčnega trga. Vloga regulacije trga in z njo Agencije sta ključni za zagotavljanje izbire ter blaginje za končne uporabnike.

Vloga Agencije je prav tako pomembna na področju radiokomunikacij, predvsem v luči prehoda iz analogne na digitalno radiodifuzijo, saj nam je uspelo vzpostaviti okolje, ki zagotavlja trdne temelje za uspešen prehod, kot tudi na področju poštnih storitev, kjer je v letu 2008 prišlo do pomembnega koraka potrditve popolne liberalizacije trga poštnih storitev na ravni EU.

Republika Slovenija bo tako najkasneje konec leta 2010 odpravila ekskluzivno pravico izvajalca univerzalne poštne storitve, s čimer bo narejen še zadnji korak v okviru reforme poštnega sektorja. Slednji pa hkrati pomeni pomemben izziv za Agencijo, saj bo njena vloga sektorskega regulatorja v okviru zagotavljanja univerzalne storitve za vse državljane pod enakimi pogoji in po dostopnih cenah, postala še bolj izrazita in pomembna.

In kako v Agenciji vidimo prihodnost trga elektronskih komunikacij in poštnih storitev?

Razlogov za optimizem je dovolj, a le če bomo izkoristili potenciala, ki jih nudita tehnologija in regulacija ter bomo odprti za nove izzive!

mag. Tomaž Simonič
direktor

Pravna podlaga

V skladu s 16. členom Sklepa o ustanovitvi Agencije za pošto in elektronske komunikacije Republike Slovenije (Ur. l. RS št. 30/01, 52/02 in 80/04) daje Agencija za pošto in elektronske komunikacije Republike Slovenije (v nadaljevanju besedila Agencija) Vladi Republike Slovenije v soglasje in v seznanitev Državnemu zboru Republike Slovenije naslednje Letno poročilo Agencije za leto 2008, sestavljeno iz poročila o delu in računovodskega poročila.

Agencija je v letu 2008 opravljala svoje naloge na podlagi:

- Zakona o elektronskih komunikacijah, v nadaljnjem besedilu ZEKom, (Ur. l. RS, št. 13/07 – uradno prečiščeno besedilo in 102/07-ZDRad);
- Zakona o medijih, v nadaljnjem besedilu ZMed, (Ur. l. RS, št. 110/06 – uradno prečiščeno besedilo, 69/06/ ZOIPub in 36/08/ ZPOmK);
- Zakona o poštnih storitvah, v nadaljnjem besedilu ZPSto-1, (Ur. l. RS, št. 102/04 – uradno prečiščeno besedilo);
- Zakona o Radioteleviziji Slovenija, v nadaljnjem besedilu ZRTVS-1 (Ur. l. RS, št. 96/05, 109/05-ZDavP-1B in 105/06-odl. US);
- Zakona o digitalni radiodifuziji, v nadaljnjem besedilu ZDRad (Ur. l. RS, št. 102/07).

1 Osrednja področja aktivnosti

1.1 Predlog novega regulatornega okvirja za elektronske komunikacije

V letu 2008 je Agencija zagotavljala učinkovito in neposredno strokovno podporo slovenskemu predsedstvu Sveta EU. To se je odražalo v sodelovanju predstavnikov Agencije v delovni skupini Ministrstva za gospodarstvo.

Agencija je obenem v mesecu maju kot spremljevalni dogodek slovenskega predsedovanja organizirala mednarodno konferenco z naslovom **Transparentnost in izbira končnih uporabnikov**. Na njej so se zvrstili mednarodni predavatelji s področja regulacije in spregovorili na temo transparentnosti cen in ponudbe operaterjev elektronskih komunikacij. V okviru IRG/ERG je bil v Sloveniji organiziran tudi sestanek kontaktne skupine (CN).

Predlagani zakonodajni sveženj Evropske komisije, v nadaljnjem besedilu Komisija, o uporabi elektronskih komunikacij, ki vsebuje Direktivo o pravicah uporabnikov in varovanju podatkov, Direktivo o dostopu do elektronskih komunikacijskih omrežij in storitev ter Uredbo o organu evropskih regulatorjev za telekomunikacije (BERT – *Body of European Regulators in Telecommunications* – prvotni predlog je predlagal uvedbo EECMA – *European Electronic Communications Market Authority*), predvideva več pomembnih novosti.

V okviru predlaganih sprememb je bilo obravnavano tudi poročilo o (bodoči) uporabi (analognega) radio-frekvenčnega spektra, ki se bo sprostil s prehodom na digitalno radiodifuzijo konec leta 2010 in je zato pri sprejemanju novega regulatornega paketa aktualna in pomembna tema (v Sloveniji digitalno radiodifuzijo trenutno ureja novembra 2007 sprejet ZDRad).

1.1.1 Varstvo in pravice potrošnikov

S predlogom spremembe zakonodaje na področju elektronskih komunikacij želi Komisija izboljšati varovanje pravic potrošnikov in podatkov ter posodobiti način podeljevanja frekvenc. Za potrošnike bo to pomenilo več preglednosti, boljši dostop do informacij in širokopasovnega interneta, možnost zamenjave operaterja v najkrajšem možnem času brez menjave telefonske številke in učinkovitejše varstvo podatkov, ki je pomembno tudi v okviru spoštovanja Zakona o varstvu podatkov (Ur. l. RS, št. 94/2007-UPB1) na podlagi mehanizma obveznega obveščanja o kršitvah.

S pomočjo novih instrumentov za preprečevanje neželene elektronske pošte (*spam*), virusov in drugih računalniških napadov naj bi se povečala tudi varnost pri uporabi komunikacijskih omrežij. Komisija se v svojem predlogu zavzema, da bi se za osebe s posebnimi potrebami izboljšal dostop do osebnih računalnikov, mobilnih telefonov in relevantnih televizijskih vsebin (oddaje s podnapisi in z rabo znakovnega jezika). Nenazadnje pa želi predlagatelj s spremembami zakonodaje izboljšati tudi varovanje osnovnih internetnih svoboščin (dostop do dovoljenih spletnih vsebin, možnost njihove distribucije) in vzpostaviti učinkovitejšo evropsko telefonsko številko za pomoč v stiski (112).

1.1.2 BERT

Prvotni predlog o ustanovitvi EECMA je Evropski parlament, kot je že uvodoma omenjeno, po prvem branju zavrnil, podprl pa je idejo o ustanovitvi evropskega regulatorja telekomunikacij (BERT), vendar z manj pristojnostmi, kot jih je predvidel prvotni predlog Komisije. Te so še vedno ključni problem pri ustanovitvi tega telesa, pomembno vprašanje pa predstavljata tudi kadrovski in finančni vidik delovanja tega neodvisnega organa.

BERT naj bi tako deloval kot neodvisni organ, ki bi prispeval k izboljšanju nacionalnih predpisov v sektorju elektronskih komunikacij in k boljšemu delovanju notranjega trga za omrežja in storitve elektronskih komunikacij. Njegovi člani naj bi bili regulatorji iz vseh držav članic, pri financiranju pa bi se prevzel kombiniran sistem, in sicer bi se delež sredstev za delo novega organa pridobil deloma iz evropskega proračuna in deloma iz prispevkov nacionalnih regulatornih organov. Kljub temu še vedno ni determiniran ključ delitve nosilcev financiranja (delež finančnega bremena, ki bi ga nosile posamezne države članice) oziroma kako bi se ti razdelili z vidika držav članic EU (bodisi sorazmerno, bodisi per capita ipd.), saj so razlike v državah članicah glede na razvitost trga telekomunikacij, bruto domači proizvod oziroma finančno moč, velikost in število prebivalcev zelo velike in pomembno vplivajo na finančno sposobnost določene države.

1.1.3 Radijski spekter

Novi dogovor glede sprostitve radijskega spektra (t. i. digitalna dividenda) je ključnega pomena za vse brezžične komunikacijske storitve, s čimer bi se spodbudile naložbe v novo infrastrukturo in zagotovil dostop do širokopasovne povezave vsem državljanom.

1.1.4 Univerzalna storitev

Evropski parlament je izglasoval še nekatere spremembe pri univerzalnih storitvah, ki po trenutni evropski zakonodaji zajemajo storitve javnega telefona, brezplačno klicanje v sili (npr. številka 112), storitve informacij ter geografsko pokritost, in Komisijo pozval, da med univerzalne storitve umesti tudi mobilno telefonijo in širokopasovno povezavo. Podprt je bil tudi predlog Komisije o prenosljivosti telefonskih števil, kar naj bi operaterji potrošniku zagotovili v enem dnevu, in predlagana kazen za operaterje, ki tega ne bodo omogočili. Nacionalni regulatorji bodo imeli pristojnost in možnost časovno obdobje prenosa številke na nacionalni ravni iz opravičenih razlogov ustrezno podaljšati.

1.1.5 Funkcionalna in strukturna ločitev

Predlog Komisije vsebuje tudi določbe, ki urejajo možnost vertikalne in funkcionalno ločitve podjetij s pomembno tržno močjo. Funkcionalna razdelitev (predvsem nekdanjih nacionalnih monopolistov) je v središču razprav o spremembi pravil, ki krojijo razvoj evropskih trgov elektronskih komunikacij, saj gre za pomemben del predloga, ki uvaja možnost, da regulatorji naložijo ločitev omrežnih in storitvenih dejavnosti. Gre za pomemben in občutljiv ukrep, ki bi ga lahko naložil nacionalni regulator le takrat, kadar ugotovi, da drugi ukrepi niso in ne bodo mogli doseči učinkov in namena, ki se z njimi zasleduje (na trgu ustvariti pogoje za razvoj učinkovite konkurence). Funkcionalna ločitev ne predstavlja skrajnega ukrepa, saj predvideva le vertikalno ločitev konkurenčnih storitev od omrežne infrastrukture. Obe dejavnosti se odvijata v ločenih podjetjih z ločenimi organi upravljanja, ki sta lahko lastniško še vedno povezani. Gre torej za vertikalno razdelitev podjetja, to je ločitev njegove maloprodajne enote v ločeno, neodvisno enoto s svojim upravljanjem.

1.2 Zagotavljanje učinkovite konkurence na trgu elektronskih komunikacij

Regulacija trga elektronskih komunikacij je po zaključku prvega kroga analiz upoštevni trgov skladno z evropskim regulatornim okvirom prešla v zrelo fazo. Tako je leto 2008 poleg nadaljevanja rednih analiz in določanja ukrepov na upoštevni trgih zaznamovalo intenzivno delo na analizah stroškov elektronskih komunikacijskih storitev ter pripravljanje regulatornih ukrepov za omrežja naslednje generacije (NGN). Pomemben del je bil že zaključen v letu 2008, velik del pa bo sledil še v letu 2009.

Agencija je opravila javno posvetovanje na temo omrežij naslednje generacije (NGN), pri čemer je zajela tako dostopovni kot tudi hrbtenični del teh omrežij. Agencija je v javnem posvetovanju med drugim želela pridobiti stališča operaterjev glede prihajajočih analiz upoštevnihi trgov za fizično dostopovno infrastrukturo in za dostop z bitnim tokom. Navedeni analizi je pričela opravljati jeseni 2008 in ju bo zaključila predvidoma v prvi polovici leta 2009. Obe analizi bosta dali ključne odgovore glede regulacije dostopovnih omrežij naslednje generacije (NGA), kamor spada tudi optično omrežje (FTTx).

V letu 2008 je Agencija namenila posebno pozornost pripravljanju stroškovnih modelov po metodi dolgoročnih prirastnih stroškov (LRIC) za storitve razvezane krajevne zanke in zaključevanja klicev v mobilnih omrežjih. Tovrstni stroškovni modeli predstavljajo temelj sodobne cenovne regulacije na veleprodajnih trgih, zato je ključnega pomena, da Agencija razpolaga z instrumenti, ki omogočajo izračun stroškov učinkovitega zagotavljanja storitev ob upoštevanju nacionalnih specifik. Model za zaključevanje klicev je Agencija prilagodila na način, ki omogoča tudi izračun stroškov posredovanja klicev. Model za razvezavo krajevne zanke bo že v bližnji prihodnosti mogoče prilagoditi na način, ki bo omogočal izračun stroškov dostopovnih omrežij, ki v celoti ali delno temeljijo na optičnih vlaknih (FTTx) in vključujejo potrebno kabelsko kanalizacijo.

Agencija je v letu 2008 izvedla tudi analizo starega¹ upoštevnege trga 15². Navedeni veleprodajni trg je v Sloveniji ključen za nadaljnji razvoj maloprodajnega mobilnega trga, saj lahko dodatno konkurencu na zrelem, a sicer do nedavnega še vedno duopolnem, slovenskem trgu mobilne telefonije uvajamo le s pomočjo začasnega dostopa novih operaterjev do obstoječih radijskih omrežij. Posledično je Agencija prišla do zaključka, da trg tudi v bodoče zahteva prehodno obliko regulacije. Do podobnih zaključkov je Agencija prišla z opravljeno analizo starega trga 13³, kjer je na podlagi priporočila Komisije določila najvišje cene zakupljenih vodov, ki jih sme zaračunavati družba Telekom Slovenije d. d. (v nadaljevanju Telekom Slovenije), ter uvedla tehnološko nevtralno regulacijo, s katero so skladno poleg zakupljenih vodov s tradicionalnimi vmesniki zdaj regulirani tudi zakupljeni vodi z ethernet vmesniki.

Analize maloprodajnih trgov, ki jih je Agencija izvedla v letu 2008, pa so po drugi strani pokazale razvoj učinkovite konkurence na maloprodajnem trgu in posledično tudi potrebo po ukinitvi *ex ante* nadzora nad maloprodajnimi cenami. Agencija je tako odpravila regulatorne ukrepe na starem upoštevnege trgu 7⁴, saj je na njem prisotna močna konkurencu v obliki širokopasovnega dostopa. Prav tako je Agencija v analizi trgov za klice iz fiksnih omrežij, ki jo je vsebinsko zaključila do konca leta 2008, ugotovila prisotnost učinkovite konkurence, saj je končnim uporabnikom fiksne telefonije na voljo več operaterjev ter več različnih tehnoloških rešitev, vključno z IP telefonijo, naročniki Telekom Slovenije d. d. pa lahko skladno z regulatornimi ukrepi Agencije vnaprej izberejo ponudnika nacionalnih in mednarodnih klicev oziroma se odločijo, da bodo naročnino za telefonski priključek namesto Telekomu Slovenije d. d. plačevali alternativnemu operaterju. V tem smislu je analiza maloprodajnih trgov potrdila tezo, da lahko učinkovita regulacija veleprodajnih trgov, zlasti trga za razvezavo krajevne zanke, ki jo je v zadnjih letih izvajala Agencija, privede do konca potrebe po maloprodajni regulaciji.

¹ Zaradi novega oštevilčenja upoštevnihi trgov s splošnim aktom o upoštevnihi trgih se v prehodnem obdobju trgi, ki so bili regulirani pred izdajo omenjenega splošnega akta, imenujejo stari upoštevni trgi, tisti pa, ki so poimenovani po novem splošnem aktu, pa novi upoštevni trgi.

² Dostop do javnih mobilnih telefonskih omrežij in posredovanje klicev iz teh omrežij.

³ Dostopovni deli zakupljenih vodov (medoperaterski trg).

⁴ Minimalni nabor zakupljenih vodov (maloprodajni trg).

1.3 Prehod iz analogne na digitalno radiodifuzijo

Agencija se je v letu 2008 intenzivno ukvarjala s prehodom predvsem televizijskih programov iz analognega v digitalni način oddajanja. Sledila je strateškimi ciljem Strategije Republike Slovenije za prehod z analogne na digitalno radiodifuzijo ter ZDRad.

Spomnimo, v letu 2006 je Slovenija na regionalni konferenci ITU v Ženevi (RRC-06) dosegla dogovor o frekvencah, s katerimi je moč oblikovati osem nacionalnih omrežij digitalne prizemne radiodifuzije. Agencija je še istega leta javnemu zavodu RTV Slovenija izdala odločbe za upravljanje prvega multipleksa zaradi odločitve za naprednejši sistem kodiranja MPEG-4, ki v okviru enakih frekvenčnih zmogljivosti omogoča prenos dvakrat večjega števila programov kot MPEG-2. V letu 2007 pa je APEK razdelila prvi multipleks na del namenjen programom RTV Slovenija in na del za komercialne programe.

Konec leta 2007 je Agencija analizirala upoštevni trg 18⁵, določila RTV Slovenijo za operaterja s pomembno tržno močjo in mu naložila določene regulatorne obveznosti, med drugim tudi oblikovanje stroškovne cene storitve prenosa vsebin v digitalnem omrežju DVB-T. Imetniki pravic za razširjanje TV programov v digitalni tehniki niso bili zadovoljni s ceno, ki jo je za razširjanje njihovih programov zahtevala RTV Slovenija, zato je Agencija spomladi 2008 posegla v njihov spor in ga razrešila z odločbo o razumnih cenah, to je cenah, ki ob pogojih običajnega financiranja operaterju omogočajo primerno stopnjo donosnosti glede na vložena sredstva in hkrati preprečujejo nerazumne cene v smislu monopolnih cen. Te naj bi veljale vse do 1. marca 2009, ko bodo začele veljati stroškovne cene, utemeljene na dejanskih stroških z upoštevanjem pribitka kapitala.

Na prvi multipleks DVB-T z nacionalnim pokrivanjem operaterja RTV Slovenija je še pred poletjem vstopil prvi zasebni program – TV 3, v začetku jeseni sta se mu pridružila še POP TV in Kanal A. Zaradi izstopa TV 3 iz prvega multipleksa po samo trimesečnem oddajanju je bila 1/7 kapacitete dodeljenih kanalov multipleksa več mesecev nezasedena. Ob koncu leta je v prvi multipleks vstopil zasebni program TV Pika, tako da je bilo 31. decembra 2008 na prvem multipleksu na območju pokrivanja Center že mogoče spremljati šest, na območjih pokrivanja Zahod in Vzhod pa po sedem slovenskih televizijskih programov (TV SLO 1, TV SLO 2, TV SLO 3, POP TV, Kanal A, TV Pika, TV Koper Capodistria na območju pokrivanja Zahod, Tele M na območju pokrivanja Vzhod). Pri operaterju prvega multipleksa je Agencija izvedla tudi nekaj sprememb njegovih odločb o dodelitvi radijskih frekvenc za posamezne oddajne lokacije, tako da operater prvega multipleksa dosega približno 80 % pokritost prebivalstva Republike Slovenije.

Ker dinamika razvoja digitalne televizije v Sloveniji zaostaja za sosednjimi državami (Italija, Avstrija, Hrvaška), je Agencija začela z dejanskim vzpostavljanjem konkurenčnih razmer na infrastrukturnem delu trga digitalne video radiodifuzije ter z dodeljevanjem dovoljenj televizijskim programom, ki se bodo razširjali v digitalni tehniki.

Na javnem razpisu, ki se je končal 19. decembra 2008, je Agencija za operaterja drugega nacionalnega omrežja digitalne prizemne radiodifuzije DVB-T izbrala družbo Norkring, ki je del holdinga norveškega telekomunikacijskega podjetja Telenor. Na razpis so prispele tri ponudbe, poleg izbrane še ponudba avstrijskega operaterja ORS in ponudba konzorcija Slovenian DTT. Slednji ni oddal vsebinsko popolne ponudbe, zato je Komisija ocenila le prvi dve. Izbrani operater omrežja mora do 1. septembra 2009 zagotoviti 70 % pokritost prebivalstva Republike Slovenije, leto dni kasneje pa mora pokriti 85 % prebivalstva naše države. V multipleksu, ki ga bo upravljal, mora pod enakimi pogoji zagotoviti možnost razširjanja najmanj osmim

⁵ Prenos radiodifuzne vsebine do končnih uporabnikov prek digitalnega prizemnega oddajnega omrežja.

televizijskim programom, katerih izdajatelji so pridobili dovoljenje za razširjanje v digitalni radiodifuzni tehniki.

Trem največjim komercialnim televizijam POP TV, Kanal A in TV 3, ki s takim dovoljenjem razpolagajo že leto dni, so se na programskem razpisu, končanem 17. decembra 2008, pridružili še štirje programi z dovoljenjem za nacionalno pokrivanje in trije regionalni, ki skupaj zasedejo zmogljivosti za en nacionalni program. Ob TV Pika in RTS+ s splošno usmerjenim programom sta dovoljenje za območje cele države pridobila informativni program i-TV in športni program Šport TV 2. Zahodni del države bo v digitalni tehniki pokrivala TV Primorka, na osrednjem se bo razširjal Vaš kanal, na vzhodnem pa RTS. Med izbranimi programi se štirje programi zdaj že razširjajo v analogni tehniki, vendar na bistveno manjšem območju. En program je povsem nov (RTS+), dva (i-TV in Šport TV 2) pa sta zdaj dostopna samo naročnikom kabelske in IP televizije.

S tem je Agencija pol leta pred zadnjim rokom za uradni pričetek obdobja hkratne analogne in digitalne radiodifuzije podelila večino za zdaj razpoložljivih frekvenc za digitalno radiodifuzijo ter pravic za oddajanje televizijskih programov v digitalni radiodifuzni tehniki. Nekaj zmogljivosti bo treba nameniti še televizijskim programom, ki oddajajo v analogni tehniki in še niso pridobili pravic za digitalno oddajanje. Frekvence manjše moči, s katerimi je moč pokriti nekaj večjih slovenskih mest, pa bodo namenjene televiziji visoke razločljivosti (HDTV).

Prehod na digitalno prizemno radiodifuzijo poteka v številnih državah po svetu, posebej intenzivno tudi v državah članicah EU, ki so se v večini zavezale, da ga bodo izpeljale do leta 2012. Nekatero državo so ga že uspešno opravile, med prvimi zlasti tiste države z najnižjim deležem prebivalstva, ki televizijski signal sprejemajo prek prizemne antene. Do sedaj je digitalno prizemno radiodifuzijo na svojih ozemljih uvedlo 21 držav članic EU, med njimi jih je pet že izvedlo popoln prehod in izklopilo oddajnike za analogno oddajanje televizijskih programov. To so Nemčija, Finska, Luksemburg, Švedska in Nizozemska, ob njih pa lahko izpostavimo tudi flamski del Belgije in večji del Avstrije. Pet držav članic (Ciper, Irska, Poljska, Portugalska in Slovaška) namerava z uvajanjem digitalne prizemne radiodifuzije pričeti do leta 2010. Popoln izklop analognih oddajnikov do konca leta 2010 poleg Slovenije napovedujejo še Avstrija, Estonija, Danska, Španija in Malta, do konca leta 2012 pa se jim bo pridružilo še 14 držav članic. Najkasneje v letu 2015 načrtuje popoln izklop analognih oddajnikov tudi Poljska. Romunija pa je edina država članica, ki zaenkrat ni predstavila svojih načrtov prehoda na digitalno prizemno radiodifuzijo.

Prehod, ki je sicer del splošnejšega procesa digitalizacije produkcije, razširjanja in sprejemanja televizijskih vsebin, ob televizijskih programih in operaterjih oddajniških omrežij najbolj občutijo gledalci, ki so vajeni televizijske programe brezplačno sprejemati prek strešne ali sobne antene. Torej ne prek kabla, interneta ali satelitskega sprejemnika ter brez plačila za storitve ponudnikov programskih paketov.

Ne glede na upadanje števila domov, ki so odvisni od prizemnega sprejema televizije, je v Sloveniji še okrog 200 tisoč slovenskih gospodinjstev, ki se bodo morala prilagoditi novemu načinu sprejemanja televizijskih programov. Digitalna prizemna televizija DVB-T je zanimiva tudi za naročnike kabelske, satelitske ali IP televizije, ki imajo v gospodinjstvu več televizijskih sprejemnikov in za drugi ali tretji televizor ne želijo plačevati naročnine, ter za tiste, ki imajo dodatne sprejemnike v počitniških domovanjih. Vsi ti gledalci si bodo morali, če bodo še naprej želeli sprejemati televizijo prek prizemne antene, omisliti ali nov televizijski sprejemnik z vgrajenim ustreznim digitalnim dekodirnikom ali na starega priključiti zunanji dekodirnik, t. i. set top box. V obeh primerih je pomembno predvsem to, da dekodirnik podpira kodirni sistem MPEG-4. Žal je v trgovinah še vedno na voljo več sprejemnikov z vgrajenimi dekodirniki za MPEG-2, tj. starejši kodirni sistem, ki ga uporabljajo tudi v nekaterih sosednjih državah, vendar taki sprejemniki niso primerni za gledanje slovenskih televizijskih programov. Nekaj napotkov za

kupce in povezav do ponudnikov opreme je moč najti na spletnem portalu <http://dvb-t.apek.si>, ki nagovarja tako manj poučene uporabnike kot tiste, ki imajo več znanja na tem področju. Z vzpostavitvijo tega portala je Agencija aktivno pristopila k informiranju javnosti o značilnostih digitalnega oddajanja oz. digitalne televizije, o poteku prehoda na digitalno radiodifuzijo ter osveščanju potrošnikov glede nakupa ustrezne opreme za sprejemanje digitalnega TV signala. O tem, da se je portal med uporabniki uveljavil, priča poleg podatkov o obisku tudi živahna izmenjava mnenj in informacij na njegovih forumih.

Agencija je izdelala tudi nekaj različic možne izvedbe digitalnih omrežij za lokalno radiodifuzijo, ob upoštevanju vseh že obstoječih ter načrtovanih oddajnikov za prvi in drugi nacionalni multipleks ter tretji in četrti multipleks, ki sta predvidena za pokrivanje večjih urbanih centrov.

Slovenski gledalci si od digitalne prizemne radiodifuzije za zdaj lahko obetajo predvsem bolj pestro izbiro televizijskih programov. Razvoj digitalnega radia je namreč počasnejši od razvoja digitalne televizije, saj pri radiu ni obveznega prehoda na digitalno oddajanje. Tako imajo pravico do oddajanja v T-DAB tehniki še naprej le štirje programi RTV Slovenija, in sicer A1, Val 202, Ars in Radio Si, v digitalni tehniki so za zdaj vsi slišni le v osrednjem delu države. Televizijske hiše lahko v povezavi s prehodom na digitalni način oddajanja računajo na povečanje območij, ki jih pokrivajo, in zmanjšanje stroškov oddajanja. Upati je, da bodo izkoristile tudi možnosti za kakovostno nadgradnjo slike in ponudbo dodatnih storitev.

1.4 Zagotavljanje univerzalne poštne storitve

Agencija je v letu 2008 Pošti Slovenije podaljšala dovoljenje za izvajanje univerzalne poštne storitve na celotnem ozemlju Republike Slovenije s pravico izvajanja rezerviranih poštних storitev, in sicer do 31. maja 2013. Ob tem je potrebno poudariti, da se je Republika Slovenija zavezala k odpravi ekskluzivne pravice izvajanja rezerviranih poštних storitev najkasneje do 31. decembra 2010.

Pri izvajanju univerzalne poštne storitve gre za izvajanje storitve v javnem interesu, ki ga v skladu z ZPSto-1 zagotavlja Republika Slovenija in na podlagi zgoraj navedene odločbe Agencije izvaja Pošta Slovenije. Pristojnosti Agencije so predvsem spremljanje kakovosti in načina izvajanja univerzalne poštne storitve ter sprejemanje ustreznih ukrepov v primeru neizvajanja poštne storitve na način in pod pogoji, kot jih določa zakonodaja. Pomembne pristojnosti Agencije pa so tudi na področju cen univerzalne storitve, saj mora odobriti vsako spremembo.

V skladu z omenjenim je Agencija v letu 2008 velik del pozornosti namenila kakovosti poštних storitev, in sicer problematiki vročanja preko izpostavljenih predalčnikov, vse večjega števila spremenjenih delovnih časov pošt in časov praznjenja poštних nabiralnikov, problematiki hišnih predalčnikov, upoštevanju predpisanih rokov prenosa poštних pošiljk korespondence, pravilnemu načinu vodenja pritožbenih postopkov in zadovoljstvu uporabnikov s poštними storitvami.

Na področju problematike vročanja preko izpostavljenih predalčnikov je opazno znatno zmanjševanje števila nameščenih izpostavljenih predalčnikov, kar pa je težko trditi v primeru vse večjega števila skrajševanj delovnih časov pošt in časov, praznjenja poštних nabiralnikov, kar tudi predstavlja pomemben element kakovosti univerzalne poštne storitve. K temu pa je potrebno prišteti tudi vedno večje število neustreznih in nenameščenih hišnih predalčnikov, kar v fazi dostave poštних pošiljk predstavlja težavo tako izvajalcu univerzalne poštne storitve kot tudi ostalim izvajalcem poštних storitev.

Kakovost prenosa pisemskih pošilk izvajalke univerzalne storitve se je v primerjavi z letom poprej občutno izboljšala, še vedno pa ne dosega predpisane kakovosti. Doseči predpisane roke prenosa bo tudi v prihodnje eden izmed glavnih ciljev Agencije.

Zadovoljstvo uporabnikov je bilo merjeno tako s številom pritožb in njihovim reševanjem kot tudi z raziskavami javnega mnenja, rezultati pa so bili v precejšni meri pozitivni. To še posebej velja za Pošto Slovenije. Delež pritožb zoper njo, glede na število vseh prenesenih pošilk na trgu poštnih storitev v Sloveniji, je bil v letu 2008 majhen.

Agencija je v letu 2008 izvedla več raziskav, med njimi raziskavo o ločevanju poštnih pošilk na prednostne in neprednostne v državah članicah EU ter primerjalno analizo cen in kakovosti prenosa izvajalcev poštnih storitev v Sloveniji, ki lahko služijo kot koristna informacija za uporabnike poštnih storitev. Vse študije Agencija objavlja na spletni strani.

V letu 2008 je Agencija izdala soglasje za spremembe cen za storitve iz nabora univerzalne storitve, s katerim je nekatere storitve (predvsem višjih masnih stopenj) ustrezno znižala (med 0,2 in 27,2 %), storitve iz segmenta rezerviranih poštnih storitev pa zvišala (med 2,5 in 15 %).

Agencija je pri svojem delu redno vodila evidence o vseh pomembnih elementih univerzalne poštne storitve ter odgovarjala na številna vprašanja uporabnikov poštnih storitev.

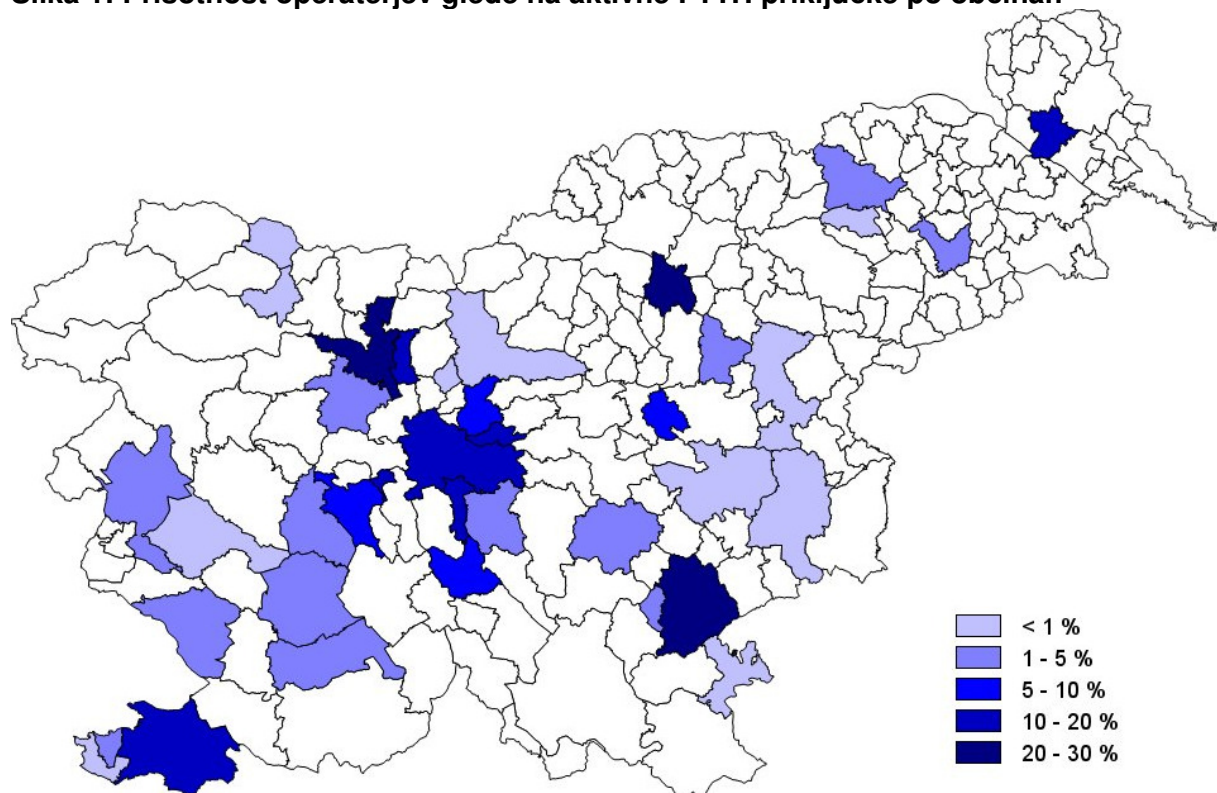
V letu 2008 je Ministrstvo za gospodarstvo pričelo s postopkom sprememb in dopolnitev ZPSto-1. Agencija se je pridružila procesu in posredovala predloge.

2 TEMELJNI EKONOMSKI KAZALCI

2.1 Trg telekomunikacij

V letu 2008 je bila najbolj odmevna rast omrežij naslednje generacije in z njimi povezanih storitev. Število priključkov FTTH je v letu 2008 strmo naraščalo, saj je optično dostopno infrastrukturo poleg družbe T-2 d. o. o. (v nadaljevanju T-2) pričela graditi tudi družba Telekom Slovenije.

Slika 1: Prisotnost operaterjev glede na aktivne FTTH priključke po občinah

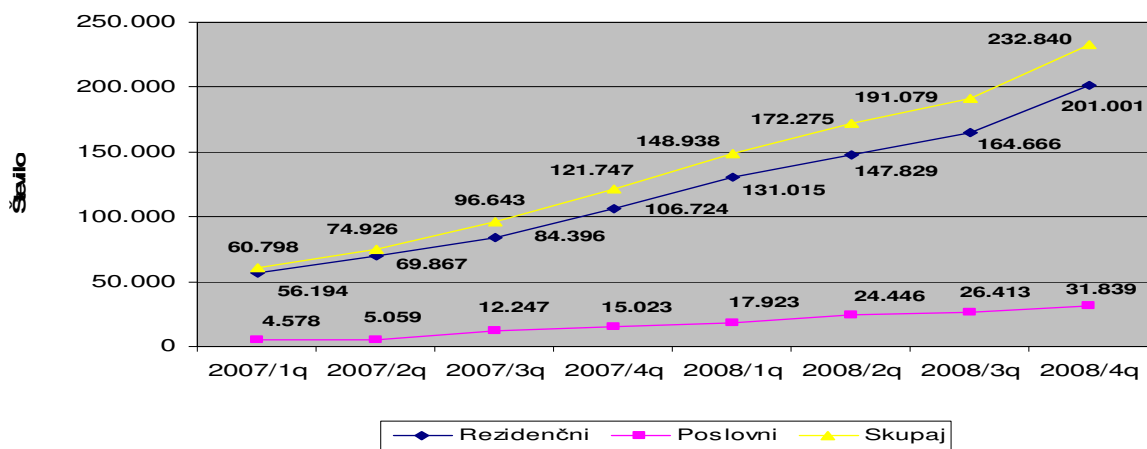
Vir: APEK, 2008

Zemljevid prikazuje pokritost ozemlja Republike Slovenije z optično dostopno infrastrukturo konec leta 2008. Podatki o optičnih priključkih po občinah so bili zbrani od operaterjev, ki so v uradni evidenci Agencije registrirani kot imetniki dostopovne infrastrukture. Kot je razvidno iz zemljevida, so bila v letu 2008 optična omrežja prisotna v 38 občinah, in sicer predvsem v urbanih naseljih, kjer je taka gradnja za operaterje zaradi večjega števila potencialnih končnih uporabnikov ekonomsko upravičena. Na to kaže tudi dejstvo, da sta oba operaterja gradila optična omrežja v Ljubljani, Mariboru, Celju, Kopru, Kranju in drugih večjih mestih, medtem ko manjša naselja praviloma ostajajo nepokrita, penetracija v nekaterih mestih (Novo mesto, Murska Sobota in Velenje) pa celo presega 100 %, kar jasno kaže na podvajanje omrežja. Vendar pa to še ne predvideva konkurenčnosti medoperaterskega trga, ampak izkazuje potrebo po regulaciji omrežij naslednje generacije. Nadaljnje možnosti razvoja omrežij naslednje generacije se kažejo tudi skozi evropske iniciative za gradnjo v ruralnih področjih, kjer se gradnja optičnega omrežja spodbuja skozi razpise pristojnega ministrstva.

Trg fiksne telefonije je bil v letu 2008 v znamenju zviševanja uporabe IP telefonije na račun upadanja klasične fiksne telefonije. Uporaba IP telefonije se je že močno razširila med končne uporabnike zaradi vrste pomembnih prednosti, kot so: prihranki pri mesečnih stroških klicev in

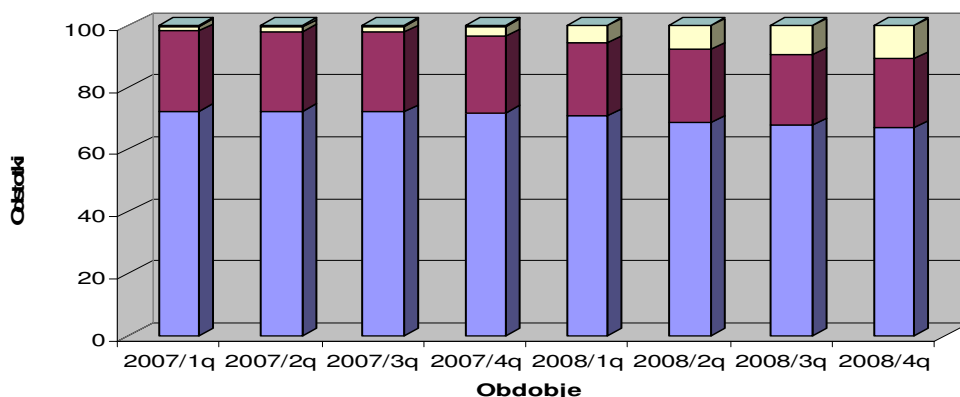
naročnin (v omrežju operaterja so klici brezplačni, klici v lokalna omrežja in tujino pa znatno cenejši, v nekaterih primerih pa so že klici brezplačni tudi v lokalna omrežja), možnost integracije novih tehnologij in implementacije novih storitev ter kombinacije z ostalimi elektronskimi komunikacijskimi storitvami. Zaradi navedenega se tako rezidenčni kot poslovni uporabniki vse bolj in hitreje odločajo za prehode k operaterjem z ugodnejšimi ponudbami. IP telefonija je vsekakor ključna za nadaljnji razvoj storitev fiksne telefonije, zato se tudi v prihodnje pričakuje, da bo njen delež naglo naraščal. Spodnji graf prikazuje hitro rast tako rezidenčnih kot poslovnih IP telefonskih priključkov. Konec leta 2008 je bilo vzpostavljenih 232.840 VoIP priključkov, kar je za 91,2 % več v primerjavi s koncem preteklega leta in 283 % več v primerjavi z začetkom preteklega leta.

Graf 1: Rast VoIP priključkov

Vir: APEK, 2009

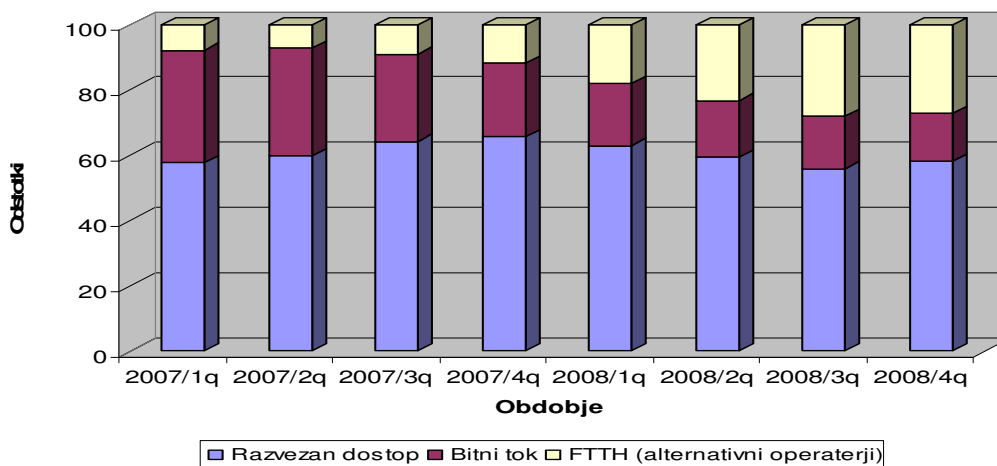
Širokopasovni dostop je hkrati gonilo razvoja in kazalnik gospodarske razvitosti družbe. Čeprav v velikem delu še vedno prevladuje xDSL tehnologija, pa je vidna tudi že prej omenjena izgradnja optičnih dostopovnih omrežij. Po podatkih Agencije je tako v letu 2008 67 % uporabnikov širokopasovnega dostopa dostopalo do interneta preko xDSL tehnologije, preko kabelskega dostopa pa okoli 22 %. V primerjavi s preteklim letom je opaziti padec deleža končnih uporabnikov, ki dostopajo do interneta preko xDSL tehnologije. Prav tako je opaziti, da se je delež končnih uporabnikov, ki dostopajo do širokopasovnega interneta preko kabelskega omrežja, v primerjavi s preteklim letom zmanjšal za 2,4 odstotni točki, medtem ko je pri širokopasovnem dostopu preko optike do doma (FTTH) opaziti porast, in sicer v primerjavi s preteklim letom za kar 7,2 odstotne točke.

Graf 2: Gibanje deležev širokopasovnih tehnologij

	2007/1q	2007/2q	2007/3q	2007/4q	2008/1q	2008/2q	2008/3q	2008/4q
xDSL	72,2	72,2	72,1	71,8	70,8	68,7	67,7	67,0
Kabelski modem	25,8	25,7	25,4	24,7	23,5	23,4	22,6	22,3
FTTH	1,6	1,6	2,1	3,2	5,5	7,6	9,4	10,4
Ostale tehnologije	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3

Vir: APEK, 2009

Glede na hitro rast optičnega omrežja lahko rečemo, da nove tehnologije predstavljajo strateško prednost tako nekdanjemu monopolistu kot alternativnim operaterjem; slednji zaradi lažjega vstopa na trg sicer uporabljajo vse možnosti dostopa na t. i. investicijski lestvi (*ladder of investment*), so pa pri svojem iskanju tržnih priložnosti tudi glavno gonilo tehnološkega napredka in blagostanja potrošnikov. Iz grafičnega prikaza je razvidno, da je najmočnejši interes operaterjev na strani izgradnje lastne infrastrukture (FTTH), saj se njen tržni delež nezadržno povečuje, sploh v primerjavi z bitnim tokom, ki v tem primeru predstavlja najnižjo in zato za alternativne operaterje najmanj zanimivo stopnico na investicijski lestvi. Večanje števila razvezanih zank in optičnih priključkov (FTTH) v primerjavi s priključki z bitnim tokom pomeni pozitiven razvoj, saj kaže na nove investicije alternativnih operaterjev v dostopovno infrastrukturo in njihovo napredovanje na sam vrh t. i. investicijske lestve

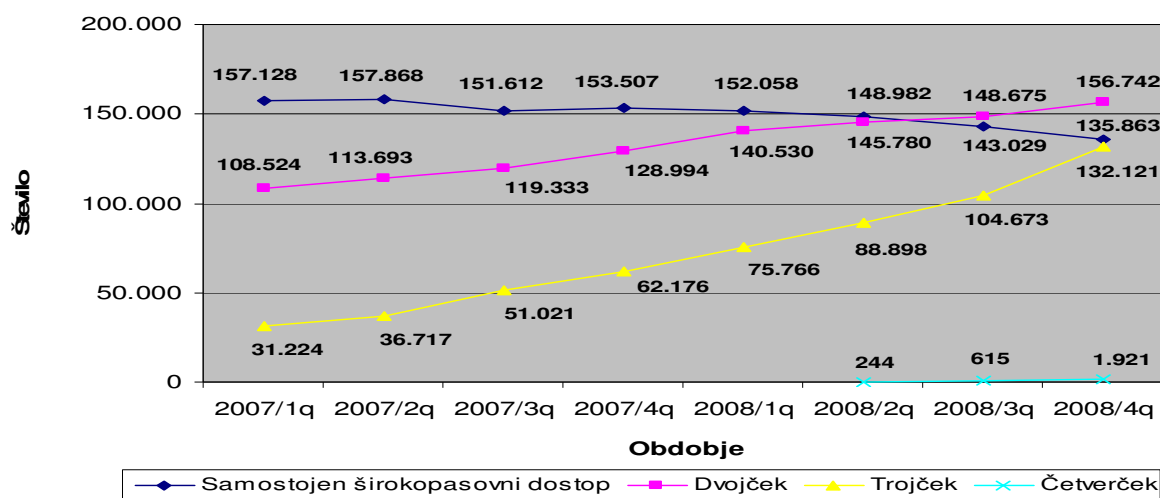
Graf 3: Deležih tehnologij dostopa alternativnih operaterjev

	2007/1q	2007/2q	2007/3q	2007/4q	2008/1q	2008/2q	2008/3q	2008/4q
Razvezan dostop	57,7	59,8	64,1	65,6	62,9	59,5	55,9	58,2
Bitni tok	34,5	33,0	26,7	22,6	19,0	17,2	16,0	14,7
FTTH (alternativni operaterji)	7,8	7,1	9,1	11,9	18,1	23,3	28,1	27,1

Vir: APEK, 2009

Zmogljivejša omrežja dajejo operaterjem možnost pestre ponudbe storitev, kar pomeni porast ponudbe paketov, pri katerih se lahko kombinirata IP telefonija ali IP televizija in širokopasovni dostop (dvojček); lahko pa vse tri storitve skupaj (paket trojček), ki ga s kabelsko televizijo sicer ponujajo tudi kabelski operaterji; v zadnjem času se je tem paketom pridružila še mobilna telefonija (četverček). Slednji obliki paketov zaenkrat ponujata le operaterja T-2 in Mobitel d. d. (v nadaljevanju Mobitel).

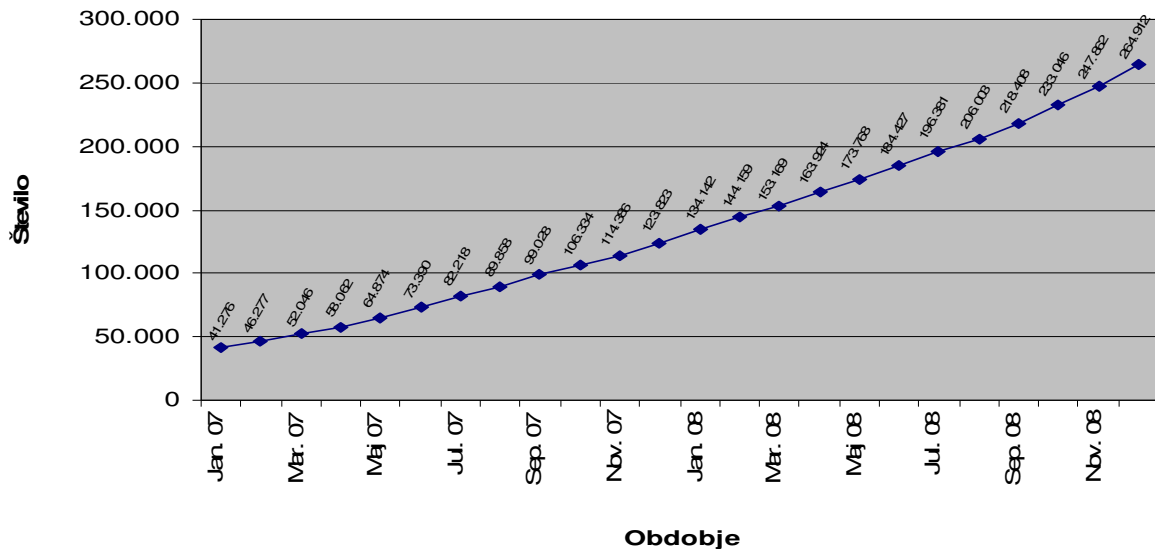
Graf 4: Paketi po številu priključkov

Vir: APEK, 2009

Na trgu mobilne telefonije je v začetku leta 2008 nastopalo pet mobilnih operaterjev: Mobitel, Debitel d. d. (v nadaljevanju Debitel), Si.mobil d. d. (v nadaljevanju Si.mobil), Izimobil d. d. (v nadaljevanju Izimobil) in Tušmobil d. o. o. (v nadaljevanju Tušmobil), na sredini leta 2008 pa se jim je pridružil še šesti operater, T-2. Od navedenih ponudnikov storitev so trije operaterji hkrati tudi operaterji javnih mobilnih telekomunikacijskih omrežij, med katerimi sta svoje že razvito GSM omrežje Mobitel in Si.mobil že uspešno dopolnjevala z izgradnjo UMTS omrežja. Tušmobil in T-2 pa v zgodnji fazi izgradnje lastnih mobilnih omrežij manjkajoče omrežne kapacitete najemata v obliki nacionalnega gostovanja pri Mobitelu. Prihod novih mobilnih operaterjev je na maloprodajni trg mobilnih elektronskih komunikacij prinesel dodatno izbiro končnim uporabnikom, kar se je nemudoma odrazilo tudi na maloprodajnih cenah storitev in na dodatni pestrosti ponudbe.

Eden od glavnih dejavnikov razvoja konkurence na trgu je prenosljivost števil, ki uporabnikom omogoča lažje prehajanje med operaterji. Rast števila prenesenih števil v letu 2008 kaže na to, da uporabniki vedno bolj uporabljajo možnost prenosa števil ob zamenjavi operaterja in s tem prispevajo k nadaljnjemu razvoju konkurenčnosti trga. Prenosljivost mobilnih števil je bila v Sloveniji uvedena 1. januarja 2006, prenosljivost fiksnih števil pa 10. maja istega leta. V letu 2008 je bilo po podatkih upravljavca centralne baze podatkov prenesenih 141.089 števil.

Graf 5: Prenosljivost mobilnih in fiksnih števil skupaj

Vir: APEK, 2009

2.2 Trg radiokomunikacij

2.2.1 Radio

Konec leta 2008 je bilo v Sloveniji 98 imetnikov dovoljenja za izvajanje radijske dejavnosti. Med njimi jih 87 za svoje delovanje uporablja radijske frekvence, dejavnost 11 programov pa ni vezana na uporabo radijskih frekvenc, saj se razširjajo samo prek kablinskih sistemov oziroma interneta ali pa še ne oddajajo. Celotno ozemlje Republike Slovenije in s tem vso prebivalstvo pokrivajo le trije radijski programi, in sicer A1, Val 202 ter Ars, ki vsi sodijo v okvir javne službe RTV Slovenija. Največje pokrivanje med zasebnimi programi dosega nepridobitni program Radio Ognjišče.

Konec leta 2008 je bilo veljavnih 314 odločb o dodelitvi radijskih frekvenc v FM tehniki in 10 odločb o dodelitvi radijskih frekvenc na srednjem valu. Štirje radijski programi so bili imetniki pravice za oddajanje v T-DAB tehniki. Na podlagi javnih razpisov, ki so bili uvedeni v letu 2007, je bilo podeljenih 12 odločb o dodelitvi radijskih frekvenc, na novo sta frekvenci pridobila dva radijska programa, in sicer Radio Pohorje na območju Maribora in Radio Romc na območju Murske Sobotne. Agencija v letu 2008 ni izpeljala novih javnih razpisov za pridobitev frekvenc za radijske programe, saj na predlagane sklepe o uvedbi javnih razpisov ni dobila soglasja Sveta za radiodifuzijo.

Možnosti za pridobivanje frekvenc v frekvenčnem obsegu FM so zelo omejene, in sicer predvsem s koordinacijo novih frekvenc za oddajne točke majhnih moči z omejenim dosegom, ki so uporabne za izboljšanje slišnosti obstoječih radijskih programov ali za odpravo motenj, niso pa primerne za razvoj novih programov, saj bi bili ti zaradi majhnega dosega v neenakopravnem položaju z ostalimi že delujočimi. Prav zato je razvoj radia na tem frekvenčnem obsegu mogoč predvsem z optimizacijo že podeljenih frekvenc ali s programskim in kapitalnim povezovanjem radijskih programov, ki ga je na radijskem trgu v zadnjih letih, vključno s preteklim, mogoče zaznati vse več. Število radijskih programov v Sloveniji, za katere je pogosto razširjena ocena, da jih preveliko za tako majhen radijski trg, dejansko ne odraža pravega števila vsebinsko različnih programov, saj gre v mnogih primerih le za formalno različne programe. Poleg tega pa tudi samo število izdajateljev ne predstavlja dejanskega

števila različnih ponudnikov radijskih programov. Nekateri ponudniki imajo namreč svojo radijsko dejavnost razpršeno v različnih podjetjih, ki izdajajo posamezne radijske programe.

Agencija je pri svojem delu zaznala več skupin povezanih izdajateljev. Po njenih ocenah je takih skupin približno dvakrat več od programskih mrež, ki so že vpisane v razvid medijev na Ministrstvu za kulturo. Zanimivo pa je, da je do konca leta 2008 le ena taka skupina pridobila ustrezno prilagojena dovoljenja za izvajanje dejavnosti, še ena pa je tak postopek pričela in ob koncu leta 2008 še ni bil zaključen. Neprijavljene skupine povezanih radijskih programov delujejo tako, da prek usklajenih in posplošenih programskih pogojev in zahtev, ki jih morajo upoštevati pri izdajanju posameznih, samo še po nekaterih formalnih značilnostih različnih radijskih programov dejansko oddajajo vsebinsko enoten program, ki ga na različnih območjih v skladu z zahtevami iz odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc, v nadaljnjem besedilu ODRF, bodisi opremijo z različno identifikacijo bodisi ga na vseh območjih predstavljajo z univerzalno identifikacijo, ki zadosti pogojem vseh povezanih programov.

Zaradi izjemno liberalne ureditve možnosti prenosa radijskih frekvenc za radiodifuzijo se do sedaj še ni zgodilo, da bi se kak izdajatelj radijskega programa, ki je na javnem razpisu pridobil pravico do uporabe radijske frekvence, a je po določenem času prenehal z izvajanjem radijske dejavnosti, tej pravici odpovedal in frekvenco vrnil. V večini takšnih primerov je prišlo ali do prenosa frekvence na drugega izdajatelja ali pa do prodaje pravne osebe izdajatelja vključno z vsemi pripadajočimi pravicami drugemu lastniku.

Zaradi takšnega trgovanja s frekvencami, od katerega nimata ne javnost ne država nobenih koristi, bi bilo smiselno za komercialne radijske programe uvesti pogoje za pridobivanje in uporabo radijskih frekvenc, ki bi v državni proračun prinašali več denarja. Zaradi zasedenosti frekvenc na FM območju pa se tudi na radijskem trgu vse bolj nakazuje smiselnost pospešenega uvajanja ponudbe radijskih programov na digitalni platformi. Pri radiu, v nasprotju s televizijo, ugašanje analognih oddajnikov ni predvideno, digitalni radio pa se bo razvijal na novem frekvenčnem obsegu in bi ob obstoječih analognih FM omrežjih lahko ponudil nove programe ali pa boljše pokrivanje obstoječih radijskih programov.

2.2.2 Televizija

Konec leta 2008 je bilo v Sloveniji 69 imetnikov dovoljenja za izvajanje televizijske dejavnosti. Med njimi jih 45 ne uporablja radijskih frekvenc, 24 pa se jih razširja z njihovo uporabo. Televizijski programi, za katere lahko rečemo, da v prizemeljski analogni radiodifuzni tehniki pokrijejo velik del slovenskega ozemlja, v kombinaciji s kabelskimi sistemi pa pokrivajo skoraj celotno slovensko nacionalno občinstvo, so samo štirje: prva dva nacionalna programa RTV Slovenija, SLO 1 in SLO 2, ter komercialna programa POP TV in Kanal A. S precej manjšim prizemeljskim pokrivanjem, a kljub temu s ciljno usmerjenostjo k nacionalnemu občinstvu, jim sledi še program TV 3.

Konec leta 2008 je bilo veljavnih 515 odločb o dodelitvi radijskih frekvenc za analogno televizijo. Na javnih razpisih je dve odločbi o dodelitvi radijskih frekvenc za analogno televizijo pridobil izdajatelj Prva TV d. o. o. za program TV 3, eno odločbo ATV Babnik & Co d. n. o. za televizijski program ATV Signal Litija in eno odločbo Zavod TV Galeja za televizijski program TV Galeja. Pravice razširjanja televizijskega programa v digitalni radiodifuzni tehniki je v minulem letu Agencija podelila sedmim televizijskim programom. Pravico digitalnega razširjanja ima poleg programov javnega zavoda RTV Slovenija sedaj skupno 10 zasebnih televizijskih programov.

Agencija ocenjuje, da je od prizemeljskega sprejema televizijskih programov odvisnih še največ 30 % gospodinjstev v Republiki Sloveniji, pričakovati pa je, da se bo ta delež ob hitri rasti internetne televizije (IPTV) in tudi zaradi pojava ponudbe satelitske televizije (DTH, direct-to-home) za slovenski trg še zmanjševal. Satelitska televizija lahko v Sloveniji postane

konkurenčna platforma, ki bo med drugim konkurirala tudi uvajanju prizemeljske digitalne televizije, saj se ciljni publiki teh dveh platform v določeni meri prekrivata. Ciljni odjemalci storitev satelitske TV so namreč zlasti na podeželju in v primestnih območjih predvsem tam, kjer nimajo dostopa do omrežij kabelske ali internetne televizije. Od okoli 680.000 gospodinjstev z vsaj enim televizijskim sprejemnikom ima pri nas dostop do raznolike ponudbe večjega števila domačih in tujih televizijskih programov okoli 70 % gospodinjstev, torej vsi tisti, ki televizijski signal sprejemajo prek kabla, internetnega protokola ali satelita. Tisti, ki sprejemajo TV programe s strešno ali sobno anteno, pa se morajo zadovoljiti z nekaj slovenskimi ali čezmejnimi programi. Po podatkih izvajalca telemetrije v Sloveniji, podjetja AGB Nielsen, medijske raziskave, zbrane z bazično raziskavo v jeseni 2008, sprejema 32 % slovenskih gospodinjstev TV signal v digitalni obliki, penetracija digitalne prizemne televizije pa znaša 4 %.

Bruto vrednost televizijskega oglaševanja na televizijskih programih z največjim pokrivanjem in gledanostjo v ciljni skupini od 18 do 49 let je v letu 2008 po podatkih podjetja AGB Nielsen znašala skoraj 300 milijonov evrov. Največji delež vrednosti, skoraj polovica, je pripadel televizijskemu programu POP TV. Delež, ki jih zavzemajo posamezne televizije, in pripadajoče deleže dostavljenih kontaktov oglasov z gledalstvom podrobneje prikazuje spodnja tabela.

Tabela 1: Bruto vrednost TV oglaševanja na TV programih z največjim pokrivanjem in gledanostjo

	Bruto vrednost oglaševanja (EUR)	Delež bruto vrednosti oglaševanja	Delež dostavljenih kontaktov oglasov z gledalstvom
Slovenija 1	39.779.953	13,32 %	17,66 %
Slovenija 2	4.715.468	1,58 %	2,11 %
TV3	41.699.875	13,96 %	9,11 %
POP TV	149.186.958	49,95 %	47,73 %
Kanal A	63.285.791	21,19 %	23,40 %
SKUPAJ:	298.668.045	100,00 %	100,00 %

Vir: AGB Nielsen, medijske raziskave, d. o. o., Ljubljana

2.2.3 Programi posebnega pomena

Na področju programov posebnega pomena, med katere ob programih RTV Slovenija, ki imajo tak status že po samem zakonu, sodijo še lokalni, regionalni, študentski in nepridobitni radijski in TV programi, ki status pridobijo na vlogo in pod določenimi pogoji, v letu 2008 ni bilo izrazitih sprememb.

V letu 2008 je Agencija podelila en regionalni status programa posebnega pomena, in sicer radijskemu programu Radio Celje, ki je ta status že imel, vendar ga je izgubil zaradi nespoštovanja programskih pogojev ugotovljenega s strokovnim nadzorom v letu 2007. Konec leta 2008 je tako imelo status programa posebnega pomena 30 programov, kar je število, ki že vse od začetka podeljevanja tovrstnih statusov ostaja na isti ravni. Med temi programi je skupaj 12 televizijskih in 18 radijskih, kar pomeni nekaj več kot 17 % vseh televizijskih oziroma nekaj več kot 18 % vseh radijskih programov. Status lokalnega programa posebnega pomena je imelo pet televizijskih in sedem radijskih programov, status regionalnega programa posebnega pomena štirje televizijski in deset radijskih programov, status nepridobitnega programa posebnega pomena pa trije televizijski in dva radijska programa. En radijski program ima hkrati

status lokalnega in nepridobitnega programa posebnega pomena, zato je število statusov višje od števila radijskih programov, ki so nosilci statusa.

Tabela 2: Radijski in televizijski programi glede na vrsto pridobljenega statusa

Vrsta statusa	RA program	TV program
lokalni	7	5
regionalni	10	4
študentski	0	0
nepridobitni	2	3
SKUPAJ	19	12

Vir: APEK, 2008

Radijski in TV programi posebnega pomena si že več let prizadevajo za izboljšanje razmer, v katerih delujejo, in zlasti za pridobitev bolj stabilnih virov financiranja v zameno za programske vsebine, ki so v javnem interesu. V letu 2008 so v okviru priprave predloga Strategije radijskih in televizijskih programov v Republiki Sloveniji z Agencijo sodelovali pri oblikovanju predloga prihodnje ureditve področja programov posebnega pomena. Predlog med drugim predvideva vzpostavitev sistema koncesij, ki bi v primerjavi z zdajšnjim načinom pripomogle k jasnejši določitvi pooblastil pri opravljanju javne službe na področju programov posebnega pomena, k omejitvi števila programov s statusom posebnega pomena, k ustrežnejšemu financiranju ter k učinkovitejšemu nadzoru.

2.3 Trg poštnih storitev

Agencija je v letu 2008 Pošti Slovenije podaljšala dovoljenje za izvajanje univerzalne poštne storitve na ozemlju Republike Slovenije s pravico izvajanja rezerviranih poštnih storitev, in sicer do 31. maja 2013.

Evropski parlament in Svet EU sta 20. februarja 2008 sprejela besedilo Direktive 2008/6/ES, ki predstavlja zadnji zakonodajni korak na poti k popolni liberalizaciji trga poštnih storitev, s čimer se bo vzpostavil enoten evropski trg. Temeljna poudarka sta odprava rezerviranega področja do 31. decembra 2010 oziroma do 31. decembra 2012 za določene države članice in obveznost držav članic k zagotavljanju univerzalne poštne storitve.

Na dan 31. december 2008 je bilo v uradni evidenci Agencije vpisanih 12 izvajalcev poštnih storitev, kar je eden več kot leto prej.

Iz izvedene analize trga je Agencija ugotovila, da so izvajalci poštnih storitev v letu 2007 ustvarili skoraj 4 % več prihodkov iz naslova izvajanja poštnih dejavnosti kot leta 2006. V letu 2007 je imela največ prihodkov Pošta Slovenije, je pa razvidno stalno zmanjševanje razlike v primerjavi deležev prihodkov ostalih izvajalcev poštnih storitev in Pošte Slovenije. Ostale ugotovitve so bile:

- zmerna rast zaposlovanja v poštnih dejavnosti,
- ustaljen tok prenosa poštnih pošiljk,
- ustaljen nivo kakovosti izvajanja poštnih storitev.

V sodelovanju z agencijo Ninamedia d. o. o. je Agencija izvedla drugo raziskavo o zadovoljstvu uporabnikov s poštnimi storitvami.

Glavne ugotovitve v primeru splošne javnosti so:

- oddaljenost do poštne enote in do najbližjega poštnega nabiralnika je ustrezna;
- najpomembnejši dejavnik kakovosti je lokacija poštne enote;
- najbolj uporabljena storitev je plačilni promet;
- več kot polovica anketiranih meni, da je rok prenosa pisma v enem dnevu nujen;
- cena je ustrezna;
- tretjina anketiranih meni, da je sobotna dostava smiselna;
- tretjino anketiranih motijo nenaslovljene pošiljke;
- storitve izvajalcev poštnih storitev, razen Pošte Slovenije, najpogosteje uporabijo v primeru potrebe po hitrem prenosu pošiljk.

Glavne ugotovitve v primeru poslovne javnosti pa so:

- večina oddaja pošiljke v prostorih Pošte Slovenije;
- sobotna dostava za njih ni smiselna;
- najpomembnejši dejavnik kakovosti je zanesljiv prenos, ki mu sledi rok prenosa;
- večina meni, da bi morale pošiljke prispeti naslednji delovni dan;
- pri izboru drugega poštnega izvajalca bi imela odločilno vlogo cena in kakovost.

Ob več vlogah Pošte Slovenije za zvišanje cen v letu 2008 je Agencija odobrila eno. Pooblaščenca Agencije je v letu 2008 izvedla 9 nadzorov nad izvajanjem poštnih storitev v skladu z ugotovitvenim sklepom ter enega nad izvajanjem univerzalne poštne storitve. Zoper Pošto Slovenije je bil izveden tudi prekrškovni postopek zaradi nedoseganja kakovosti prenosa poštnih pošiljk korespondence v notranjem prometu (rokov prenosa).

3 PODROČJA DELOVANJA

3.1 Predstavitev APEK

Agencija je ustanovljena kot neodvisni organ, ki ureja in nadzira trg elektronskih komunikacij, upravlja in nadzira radiofrekvenčni spekter v Republiki Sloveniji, opravlja naloge na področju radijskih in televizijskih dejavnosti ter ureja in nadzira trg poštnih storitev.

Na področju elektronskih komunikacij zagotavlja Agencija pogoje za učinkovito konkurenco ter upravlja radiofrekvenčni in številski prostor. S tem omogoča enakopravno delovanje operaterjev na trgu elektronskih komunikacij. Cilj Agencije so sodobne in cenovno dostopne elektronske komunikacijske storitve, ki zadovoljujejo potrebe uporabnikov.

Na področju radiodifuzije upravlja Agencija radiofrekvenčni spekter in izvaja nadzor programskih vsebin na način, ki zagotavlja pluralnost radiodifuznih medijev in vsebin.

Na področju pošte zagotavlja Agencija pogoje za učinkovito konkurenco in s tem omogoča učinkovitost, konkurenco in sodelovanje med izvajalci poštnih storitev. Cilj Agencije so kakovostne, zanesljive in cenovno dostopne poštno storitve za vse uporabnike.

Agencija deluje v skladu z veljavno zakonodajo in predpisi. Svoje naloge opravlja javno, pregledno, na prijazen način ter v korist končnih uporabnikov in širše javnosti.

3.1.1 Poslanstvo Agencije

Poslanstvo Agencije je regulacija trga elektronskih komunikacij, vključno z radijsko in TV dejavnostjo ter pošto:

- zagotavljanje primernih pogojev za razvoj konkurence;
- omogočanje svobodne gospodarske pobude;
- upravljanje radiofrekvenčnega spektra in številskega prostora;
- spodbujanje razvoja novih, kakovostnih, sodobnih, varnih in cenovno dostopnih storitev po meri uporabnikov;
- zagotavljanje pogojev za razvoj radijskih in TV programov.

3.1.2 Strateški cilji

Strateški cilji Agencije izhajajo iz njenega poslanstva in so:

- Zagotavljati pogoje za kakovostne storitve po primerni ceni.
- Zagotoviti dostopnost univerzalnih storitev vsem prebivalcem Slovenije po dostopnih cenah in neodvisno od geografske lokacije.
- Ščititi interese uporabnikov storitev, vključno z zaščito tajnosti in zasebnosti.
- Zagotoviti učinkovito konkurenco na trgu.
- Zagotoviti in pospeševati učinkovitost in tekmovanje med ponudniki storitev.
- Spodbujati uvajanje novih storitev za višjo kakovost življenja in za razvoj gospodarstva z zagotavljanjem pogojev za nove investicije.
- Zagotoviti in nadzirati učinkovito rabo radiofrekvenčnega spektra in številskega prostora.
- Strokovno nadzirati izvajanje programskih zahtev in omejitev za radijske in televizijske programe.

- Zagotoviti delovanje elektronskih komunikacij in uporabo radiofrekvenčnega spektra za ponujanje storitev v času izrednih razmer ter ščititi nacionalne interese države.
- Zagotoviti javnost dela.
- Vzdrževati in nenehno izboljševati sistem upravljanja, ki zagotavlja, da Agencija svoje naloge izvaja uspešno, učinkovito, kakovostno in v skladu z veljavno zakonodajo.

3.1.3 Svet za elektronske komunikacije in Svet za radiodifuzijo

Delo Agencije za Svet za elektronske komunikacije, v nadaljnjem besedilu SEK, in Svet za radiodifuzijo, v nadaljnjem besedilu SRDF, je pogojeno z zakonsko določenimi nalogami. Za delovanje obeh svetov zagotavlja Agencija finančna sredstva ter strokovno in administrativno podporo.

V okviru nalog določenih v ZEKom je SEK organ za spremljanje in svetovanje pri usmerjanju trga elektronskih komunikacij. Agencija SEK nudi strokovno in administrativno podporo. Na rednih sejah SEK je Agencija v letu 2008 poročala o vseh pomembnejših zadevah na telekomunikacijskem področju, med drugim tudi predstavila kvartalna poročila s področja elektronskih komunikacij, v obravnavo pa je predložila tudi Program dela in finančni načrt Agencije za leto 2009 ter Letno poročilo Agencije. Za oba dokumenta je SEK na svojih sejah oblikoval pozitivno mnenje. SEK je imel v letu 2008 sedem sej, ki so se jih poleg 11 članov udeleževali tudi predstavniki Agencije in Ministrstva za gospodarstvo.

V skladu z dolžnostjo, ki jo Agenciji nalaga ZMed, je Agencija tudi v letu 2008 SRDF nudila tehnično (zbiranje in posredovanje gradiva), strokovno (nudenje strokovne podpore glede posameznih vprašanj obravnavanih na sejah sveta) in administrativno podporo (priprava gradiv) za njegovo delovanje ter mu zagotovila sredstva za delo. Sodelovala je pri izpeljavi sej, ki jih je bilo 12 in ki se jih poleg predstavnikov SRDF redno udeležujejo tudi predstavniki Agencije (direktor oziroma namestnik direktorja in strokovni delavci) in Ministrstva za kulturo.

Predvsem v drugi polovici leta 2008 je Agencija aktivno sodelovala s Svetom za radiodifuzijo in mu nudila strokovno podporo pri pripravi njihovih predlogov sprememb meril za izbiro med zainteresiranimi ponudniki programov za pridobitev radijskih frekvenc za opravljanje analogne radiodifuzije. Poleg tega je sodelovala pri oblikovanju meril za javni razpis za dovoljenje po 104.a členu ZMed in pri oblikovanju pravilnika o lastni produkciji v povezavi z metodologijo strokovnega nadzora. Sodelovanje ter strokovna podpora sta se izražala tako z udeležbo na več delovnih skupinah kot s pripravo konkretnih vsebinskih predlogov.

3.2 Trg telekomunikacij

3.2.1 Zakonodajne aktivnosti na ravni EU

3.2.1.1 Predlog novega zakonodajnega okvirja za elektronska komunikacijska omrežja in storitve

Tehnološki napredek, naraščajoči dostop in povečane možnosti komuniciranja so v letu 2002 vodili do sprejema regulativnega okvira EU namenjenega doseganju treh ciljev: spodbujanje konkurenčnosti, krepitev notranjega trga za elektronske komunikacije ter doseganje koristi za potrošnike in uporabnike. Zaradi potreb hitro razvijajočega se sektorja pa je v naslednjih nekaj letih postala očitna potreba po reviziji veljavnega regulatornega okvirja za elektronska komunikacijska omrežja in storitve, zato je junija leta 2006 Komisija Evropskemu parlamentu in Svetu EU predstavila poročilo o delovanju regulativnega okvirja, v katerem je navedla, da je okvir prinesel precejšnje koristi, vendar pa oblikovanje harmoniziranega notranjega trga elektronskih komunikacij še ni končano.

Ker morajo nacionalni regulatorni organi pri nalaganju ukrepov operaterjem s pomembno tržno močjo upoštevati tako stopnjo razvitosti trga kot tudi njegove značilnosti, velikost, strukturo, stopnjo konvergence in nenazadnje tudi historično ozadje, je stanje konkurence na nacionalnih trgih elektronskih komunikacijskih storitev v državah članicah EU različno.

Potreba po še večji konkurenčnosti in učinkovitejšemu doseganju ciljev okvirja elektronskih komunikacij je Komisijo vodila k pripravi novega predloga zakonodajnega paketa na področju elektronskih komunikacij. Predlog novega zakonodajnega okvira, ki naj bi bil sprejet do leta 2010, je Komisija sprejela 13. novembra 2007, Svetu EU pa je bil prvič predstavljen na zasedanju 29. novembra 2007.

Predložen zakonodajni paket, s katerim se je v času slovenskega predsedstva Svetu EU v veliki meri ukvarjala tudi Agencija, predstavlja revizijo celotne sekundarne zakonodaje EU na področju elektronskih komunikacij in je sestavljen iz:

- predloga Direktive Evropskega parlamenta in Sveta, ki spreminja direktive 2002/21/ES o okvirnem regulativnem okviru za elektronska komunikacijska omrežja in storitve (tako imenovano *Direktivo o dostopu*), 2002/19/ES o dostopu in medmrežnem povezovanju elektronskih komunikacijskih omrežij in storitev (tako imenovano *Direktivo odobritvi*) in 2002/20/ES o odobritvi elektronskih komunikacijskih omrežij in storitev (tako imenovano *Direktivo o odobritvi*);
- predloga Direktive Evropskega parlamenta in Sveta, ki spreminja direktivi 2002/22/ES o univerzalni storitvi in pravicah uporabnikov povezanih z elektronskimi komunikacijskimi omrežji (tako imenovano *Direktivo o univerzalnih storitvah*) in 2002/58/ES glede obdelave osebnih podatkov in varstva zasebnosti v sektorju elektronskih komunikacij (tako imenovano *Direktivo o zasebnosti in elektronskih komunikacijah*);
- predloga Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o ustanovitvi Evropskega organa za trg elektronskih komunikacij (EECMA) oziroma primerljivega telesa na nadnacionalni ravni.

Kot članica Skupine neodvisnih regulatorjev IRG (*Independent Regulators Group*) in Skupine evropskih regulatorjev ERG (*European Regulators Group*) je Agencija v letu 2008 v sklopu projektne skupine, ki se ukvarja z predlogom novega evropskega regulatornega okvira, aktivno sodelovala pri komentiranju in analiziranju le-tega, prav tako pa je s svojimi predstavniki sodelovala v delovni skupini Ministrstva za gospodarstvo za reformo regulatornega okvira.

3.2.1.2 Predlog nove Uredbe o gostovanju

Obenem je Komisija na svojih spletnih straneh maja 2008 objavila tudi javno posvetovanje za industrijo, uporabnike in druge zainteresirane strani ter jih pozvala, da zagotovijo povratne informacije za pregled delovanja in učinkovitosti veljavne uredbe EU o gostovanju, s poudarkom na t. i. nenamernem gostovanju v bližini mej med državami in na tem, ali je uredba potrebna za gostovanje na področju podatkovnih storitev in kratkih sporočil SMS glede na trenutne maloprodajne cene in razvoj trga. Na posvetovanje se je z dokumentom pripravljenim v projektni skupini, ki se ukvarja z mednarodnim gostovanjem, odzvala tudi ERG.

Septembra 2008 je Komisija tako objavila predlog nove Uredbe o gostovanju, predlagala je zmanjšanje cen kratkih SMS sporočil poslanih v drugi EU državi z vzpostavitvijo t. i. evro SMS tarife, še nadaljnje zmanjšanje glasovne evrotarife ter vpeljavo veleprodajne cenovne kapice za podatkovno gostovanje. Komisija je prav tako poudarila potrebo po transparentnosti, torej po primernem obveščanju državljanov o tarifah, ki veljajo za storitev gostovanja podatkovnih prenosov. Predlagani amandmaji so bili predloženi Evropskemu parlamentu in Svetu, ki jih morata odobriti, da bi predlog lahko uzakonili.

Po predlogu Komisije naj cena SMS sporočila poslanega med gostovanjem ne bi presegala 0,11 €, uporabniki pa bi bili ob gostovanju s sporočilom obveščeni tudi o cenah podatkovnih storitev, ki veljajo med gostovanjem. Poleg tega pa naj bi bilo uporabnikom omogočeno, da si za podatkovne storitve med gostovanjem vnaprej določijo zgornjo mejo zneska, ki so ga pripravljene nameniti uporabi podatkovnih storitev. Ko bi bil ta znesek dosežen, pa jim storitev ne bi bila več na voljo.

Predlog Komisije za vzpostavitev veleprodajne cenovne kapice operaterjem je en evro za en megabyte prenesenih podatkov. Tako bi bili po mnenju Komisije vzpostavljeni pogoji za konkurenčno in transparentno oblikovanje maloprodajnih cen za podatkovne storitve.

Komisija je Evropskemu parlamentu in Svetu predlagala tudi nadaljevanje zniževanja cen govornih storitev po letu 2009. Tako naj bi cene za odhodne klice med gostovanjem po poletju 2009 padle na 0,40 €, nato na 0,37 in nadalje na 0,34 €. Cene dohodnih klicev med gostovanjem pa naj bi po predlogu Komisije po poletju 2009 padle na 0,16 €, nato na 0,13 in nadalje na 0,10 €. Prav tako pa naj bi operaterji klice zaračunavali po sekundnem intervalu.

3.2.1.3 Priporočilo Komisije o reguliranem dostopu do omrežij naslednje generacije

Ker nameravajo v mnogih državah članicah ponudniki elektronskih komunikacijskih storitev graditi t. i. omrežja naslednje generacije za zagotavljanje širokopasovnih hitrosti z veliko hitrostjo ali taka omrežja že gradijo, je začela Komisija v letu 2008 s pripravo Priporočila o reguliranem dostopu do omrežij naslednje generacije. Omrežja naslednje generacije imajo lahko veliko različnih oblik in kot taka nacionalnim regulatorjem predstavljajo pomembne izzive. Komisija je tako v letu 2008 prejela že več s strani regulatorjev podanih notifikacij analiz upoštevne trga ⁶ in ⁷, še več analiz pa je trenutno v delu.

V luči tovrstnega razvoja je Komisija pričela z javnim posvetovanjem o svojem Priporočilu o reguliranem dostopu do omrežij naslednje generacije ter vse zainteresirane stranke pozvala k podajanju svojih mnenj. Posvetovanje se je zaključilo novembra 2008. Priporočilo nacionalnim regulatorjem podaja vodila o obravnavanju reguliranega dostopa do omrežij naslednje generacije, želi preprečiti fragmentacijo notranjega trga, vzpodbuditi vlaganja v omrežja naslednje generacije ter v novem okolju vzpodbujati konkurenco. Na javno posvetovanje se je

⁶ Dostop do (fizične) omrežne infrastrukture (vključno s sodostopom ali razvezanim dostopom) na fiksni lokaciji (medoperaterski trg).

⁷ Širokopasovni dostop (medoperaterski trg).

odzval tudi ERG, ki je v luči potrebe po predvidljivi regulaciji, ki je ključna za zagotavljanje konkurence in razvoja omrežij naslednje generacije, izrazila mnenje, da mora biti sprejeta regulacija bolj fleksibilna in s tem ustrezna posameznim nacionalnim okoliščinam. Agencija je sooblikovala stališče ERG do navedenega priporočila ter aktivno v okviru Cocom z Ministrstvom za gospodarstvo, Direktoratom za elektronske komunikacije, sodelovala pri pripravi slovenskih stališč glede istega dokumenta, pri čemer je opozorila zlasti na konsistentnost stroškovnih metodologij za omrežja naslednje generacije z dosedanjimi regulatornimi načeli.

3.2.2 Zakonodajne aktivnosti v Republiki Sloveniji

3.2.2.1 Pobuda za spremembe ZEKom

Agencija je na podlagi poziva Ministrstvu za gospodarstvo 4. novembra 2008 posredovala predlog sprememb in dopolnitev nekaterih določb ZEKom.

Predlagane spremembe med drugim vključujejo:

- Spremembo 22. člena, da bi vseboval možnost konkretizacije oziroma spremembe predhodno naloženega ukrepa, ki bi ga Agencija naložila z odločbo v upravnem postopku brez predhodno izvedene analize in ob upoštevanju 95. in 125. člena tega zakona.
- Možnost funkcionalne ločitve operaterjev s pomembno tržno močjo na omrežni in storitveni del.
- Spremembo osmega odstavka 71. člena, ki ureja prenosljivost števil.
- Opozorila na problematiko dostopanja do števil 112 in 113 s strani uporabnikov invalidov z okvaro sluha, v zvezi s katero je že organizirana delovna skupina, katere predlogi se nanašajo na brezplačno zagotovitev razširitve storitve klica v sili s strani operaterjev na način, ki bo invalidom omogočal enakopravno uporabo klica v sili, uvedbo možnosti tako tekstovnih kot tudi video klicev in predpisovanje tehničnih pogojev za ugotavljanje razširjenih storitev klicev v sili.
- Spremembe določb o preglednosti in objavi informacij o veljavnih cenah in tarifah ter o splošnih pogojih dostopa do in uporabe storitve tako, da se nanašajo na vse storitve elektronskih komunikacij, tudi širokopasovne.
- Predlagala ureditev pravne podlage za sistem za spremljanje in primerjavo podatkov o storitvah in cenah operaterjev, ki ga upravlja Agencija.
- Dopolnitev 117. člena, da se Agenciji v čim večji meri zagotovi neodvisen položaj pri njenem delovanju tudi na področju zaposlovanja.
- Predlog uzakonitve odbora potrošnikov za zaščito potrošnikov v razmerju do operaterjev in v postopkih pred Agencijo, pri čemer to velja še zlasti za potrošnike invalide.
- Dopolnitev kazenskih določb (v smislu spremenjenega 84. člena ZEKom) v zvezi z neupoštevanjem zahtev o preglednosti in objavi informacij vseh storitev elektronskih komunikacij in znižanje globe za nedelovanje v skladu z odločbo o dodelitvi radijskih frekvenc.

3.2.2.2 Sprememba Splošnega akta o preglednosti in objavi informacij

Agencija je v okviru posvetovalnega dokumenta VoIP in IP medomrežna povezava (objavljen na spletni strani Agencije dne 8. aprila 2008) predlagala spremembo oziroma dopolnitev Splošnega akta o preglednosti in objavi informacij (Ur. l. RS, št. 96/04; v nadaljevanju Splošni akt), pri čemer je sledila Skupnemu stališču ERG o VoIP, ERG (07) 56rev2. Ta splošni akt ureja preglednost in objavo informacij o veljavnih cenah in tarifah ter o splošnih pogojih dostopa do in uporabe javno dostopnih telefonskih storitev. Slednjega je Agencija spremenila oziroma dopolnila z dodatnima določbama, ki se nanašata na objavo informacij glede omejitev storitve klica na enotno evropsko telefonsko številko za klice v sili 112, zlasti glede zagotavljanja informacije o lokaciji kličočega v skladu z drugim odstavkom 72. člena ZEKom. Splošni akt o

dopolnitvah Splošnega akta o preglednosti in objavi informacij (Ur. l. RS, št. 59/08) velja od 14. junija 2008.

Operaterji javnih telefonskih omrežij oziroma javno dostopnih telefonskih storitev so informacije glede omejitev dolžni javno objaviti v svojih splošnih pogojih in z njimi jasno in nedvoumno seznaniti uporabnika v pisnem obvestilu ob sklenitvi ali spremembi naročniškega razmerja. Prav tako je operater dolžan te informacije posredovati tudi z nalepkami na terminalski opremi za končne uporabnike ali z jasno vidnimi informacijami na računih.

3.2.2.3 Pobuda za spremembo Pravilnika o kakovosti klicev na številko za klic v sili 112

Agencija je prav tako v okviru posvetovalnega dokumenta VoIP in IP medomrežna povezava navedla predlog spremembe Pravilnika o kakovosti klicev na enotno evropsko številko za klic v sili 112 (Ur. l. RS, št. 118/2004; v nadaljevanju Pravilnik). Spremembe je predlagala Ministrstvu za gospodarstvo in Direktoratu za elektronske komunikacije. Namen predmetne pobude je doseči boljšo kakovost in obravnavo klicev v sili na enotno evropsko telefonsko številko 112 glede na uporabljeno tehnologijo ter doseči večji poudarek na obveščeniosti organov, ki obravnavajo klice v sili 112, o lokaciji kličočega ne glede na to, ali klic izvira od uporabnika na fiksni lokaciji ali potencialno nomadskega uporabnika. Predlog spremembe Pravilnika je v fazi priprave na Ministrstvu za gospodarstvo, Direktoratu za invalide.

3.2.2.4 Splošni akt o določitvi upoštevnih trgov

Skladno s Priporočilom⁸ Komisije je Agencija v letu 2008 v skladu sprejela Splošni akt o določitvi upoštevnih trgov (Ur. l. RS, št. 18/08 in 112/08). Akt, na podlagi katerega mora Agencija v rednih časovnih intervalih in v sodelovanju z organom, pristojnim za varstvo konkurence, analizirati upoštevne trge, v celoti sledi Priporočilu Komisije, ki kot predmet predhodne ureditve vnaprej predvideva sedem upoštevnih trgov.

Za upoštevne trge, ki so obstajali v dosedanjem Splošnem aktu o upoštevnih trgih (Ur. l. RS, št. 77/04) in v novem Priporočilu Komisije niso navedeni, pa je Agencija v predhodni analizi ugotovila, da na slednjih ni učinkovite konkurence, zato jih mora analizirati na podlagi testa treh meril. Upoštevni trgi, na katerih se ugotovi konkurenčno stanje, so iz regulacije v nadalje izvzeti, tisti pa, na katerih ni ugotovljena učinkovita konkurenca, so lahko še vedno predmet predhodnega urejanja.

Zaradi večje preglednosti trgov, na katerih v skladu z zadnjo opravljeno analizo in uporabo testa treh meril ni učinkovite konkurence in so zato v skladu s Priporočilom in Pojasnitvenim memorandumom Komisije⁹ še lahko predmet predhodnega urejanja, je Agencija spremenila obstoječi Splošni akt tako, da so izločeni upoštevni trgi sedaj taksativno naštetih v drugem odstavku 4. člena tega Splošnega akta. Pri sprejemanju navedenega Splošnega akta smo izvedli posvetovanje v skladu z 95. členom ZEKom in ob enem tesno sodelovali z UVK.

⁸ Priporočilo Komisije o upoštevnih trgih proizvodov in storitev v sektorju elektronskih komunikacij, ki so lahko predmet predhodnega urejanja, Uradni list Evropske unije št. L344/65 z dne 28. 12. 2007.

⁹ Explanatory note: Accompanying document to the Commission Recommendation on Relevant Product and Service Markets within the electronic communications sector susceptible to ex ante regulation in accordance with Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council on a common regulatory framework for electronic communications networks and services, SEC(2007) 1483 final.

3.2.3 Ekonomski kazalci in izvedene analize trga

3.2.3.1 Operaterji na trgu telekomunikacij

Opravljanje javnih komunikacijskih storitev in zagotavljanje javnih komunikacijskih omrežij je po ZEKom liberalizirano. Če dejavnost operaterja ne vključuje uporabe omejenih virov, kamor sodijo frekvence in številke, za začetek opravljanja dejavnosti operaterja zadostuje, da operater o tem pisno obvesti Agencijo.

Tabela 3: Število aktivnih, novo vpisanih in izbranih operaterjev na dan 31. 12. 2008

Število aktivnih operaterjev vpisanih v uradno evidenco 31. 12. 2008	131
V letu 2008 na novo vpisanih operaterjev	9
V letu 2008 izbranih operaterjev	9

Vir: APEK, 2009

Tabela 4: Število v uradno evidenco vpisanih operaterjev/ponudnikov storitev po posameznih pomembnejših storitvah na dan 31. 12. 2008

Storitev	Število
Dostop do interneta	70
Ozkopasovni dostop	20
Širokopasovni (xDSL, FTTH, radijski, kabelski, ...) dostop	66
Kabelski dostop	44
Kabelski operaterji	73
Govorne storitve v javnem mobilnem omrežju	9
Operaterji	4
Ponudniki storitev (VMNO)	5
Fiksna javna govorna telefonija	
Operaterji mednarodne fiksne govorne telefonije	25
Operaterji nacionalne fiksne govorne telefonije	22
Operaterji zakupljenih vodov	38
Operaterji storitev z dodano vrednostjo	28

Vir: APEK, 2009

V letu 2008 je bilo 71 sprememb na podlagi obvestil, na osnovi katerih je Agencija izdala potrebna potrdila oziroma izpise iz uradne evidence.

Na veleprodajnem trgu je bilo opaziti nadaljnje združevanje večjih kabelskih operaterjev. Tako je vodilni slovenski kabelski operater UPC Telemach d. o. o. poleg družb KRS Rotovž d. d., Ljubljanski kabel d. d. in CATV Murska Sobota d. d. prevzel tudi družbo KRS Tabor d. d. Družba UPC Telemach d. o. o. ima v omenjenih družbah v lasti večinski delež, družbe pa bodo kot pravne osebe še nekaj časa obstajale. V letu 2008 se je oblikovala skupina UPC, ki vključuje vse navedene družbe.

3.2.3.2 Fiksna telefonija

Pozitiven učinek dosedanjih regulatornih ukrepov Agencije in uvedbe prenosljivosti fiksnih števil v letu 2006 je viden tudi z lažjim vstopom alternativnih operaterjev na trg fiksne telefonije. Operaterji lahko izbirajo med različnimi vrstami reguliranih oblik dostopa do omrežja. Največkrat izbrani so indirektni dostop (CS/CPS), dostop preko bitnega toka, dostop preko WLR in LLU, ki omogočajo enostaven vstop na trg in kasnejše napredovanje po investicijski lestvi. Kot primer najvišje stopnje investicijske lestve se alternativni operaterji odločajo tudi za gradnjo lastnih optičnih dostopovnih (FTTH) in kabelskih omrežij.

Na upoštevnem trgu 8, ki je v skladu z novim Splošnim aktom upošteveni trg 2¹⁰, je Agencija izdala odločbo, s katero je določila družbo Telekom Slovenije za operaterja s pomembno tržno močjo in ji naložila obveznosti:

- ugoditev vsem razumnim zahtevam za operaterski dostop do omrežnih elementov in zmožljivosti,
- zagotavljanja enakega obravnavanja,
- zagotavljanja preglednosti,
- cenovnega nadzora in stroškovnega računovodstva,
- ločitve računovodskih evidenc.

Na upoštevnem trgu 9, ki je v skladu z novim Splošnim aktom upošteveni trg 3¹¹, je Agencija izdala naslednje odločbe:

- odločba št. 3824-60/2007-3 z dne 14. 4. 2008 za družbo Telekom Slovenije,
- odločba št. 3824-61/2007-5 z dne 25. 4.2008 za družbo Amis d. o. o. (v nadaljevanju Amis),
- odločba št. 3824-62/2007-2 z dne 25. 4.2008 družbi In.life d. d.,
- odločba št. 3824-63/2007-4 z dne 25. 4.2008 družbi T-2,
- odločba št. 3824-64/2007-2 z dne 25. 4.2008 družbi Tuš Telekom d. d.,
- odločba št. 3824-65/2007-2 z dne 25. 4.2008 družbi Ljubljanski kabel d. d.,
- odločba št. 3824-67/2007-2 z dne 25. 4.2008 družbi Sinfonika d. d.,
- odločba št. 3824-68/2007-3 z dne 25. 4.2008 družbi UPC Telemach d. o.o.

S temi odločbami je Agencija določila vse operaterje s pomembno tržno močjo. Z odločbami so bile operaterjem naložene naslednje obveznosti:

- ugoditev vsem razumnim zahtevam za operaterski dostop do omrežnih elementov in zmožljivosti,
- zagotavljanja enakega obravnavanja,
- zagotavljanja preglednosti za vsakega operaterja s pomembno tržno močjo,

¹⁰ Posredovanje klicev s fiksne lokacije v javnem telefonskem omrežju (medoperaterski trg).

¹¹ Zaključevanje klicev v posamičnih javnih telefonskih omrežjih na fiksni lokaciji (medoperaterski trg).

- cenovnega nadzora.

Za družbo Telekom Slovenije pa še dodatno obveznost stroškovnega računovodstva in ločitve računovodskih evidenc ter za družbo T-2 obveznost stroškovnega računovodstva.

Na upoštevnem trgu 10¹² je Agencija določila družbo Telekom Slovenije za operaterja s pomembno tržno močjo in ji naložila naslednje:

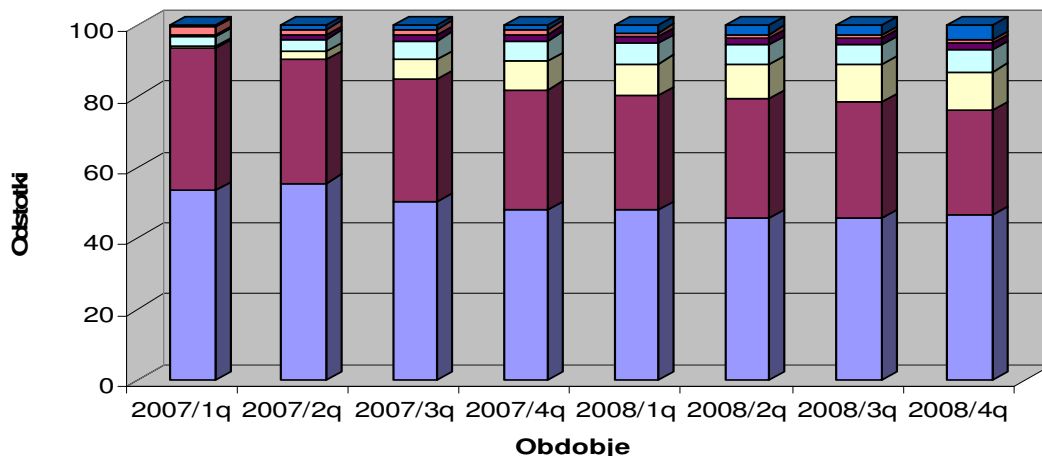
- obveznost, da ugoti vsem razumnim zahtevam za operaterski dostop do omrežnih elementov in zmogljivosti;
- obveznost zagotavljanja enakega obravnavanja;
- obveznost zagotavljanja preglednosti;
- obveznost cenovnega nadzora in stroškovnega računovodstva;
- obveznost ločitve računovodskih evidenc.

Novi Splošni akt zadevnega upoštevnega trga ne predvideva več.

V drugi polovici leta 2008 je Agencija za maloprodajne upošteвне trge 3¹³, 4¹⁴, 5¹⁵ in 6¹⁶, ki so bili izločeni iz novega Splošnega akta na podlagi testa treh meril, preverjala stanje konkurence in po izvedenem preizkusu ugotavljala, ali so ti trgi še lahko predmet predhodnega (*ex-ante*) urejanja. Analize bodo v januarju 2009 poslani v pregled UVK.

Na slovenskem trgu fiksne telefonije je v letu 2008 aktivno delovalo 12 operaterjev javno dostopnih telefonskih storitev na fiksni lokaciji za rezidenčne in poslovne uporabnike, od katerih je kar 11 operaterjev ponujajo IP telefonijo kot javno dostopno telefonsko storitev.

Graf 6: Tržni deleži operaterjev, ki ponujajo VoIP storitve po številu priključkov

	2007/1q	2007/2q	2007/3q	2007/4q	2008/1q	2008/2q	2008/3q	2008/4q
Telekom Slovenije	53,6	55,5	50,1	48,1	47,8	45,7	45,5	46,4
T-2	39,8	34,9	34,8	33,7	32,3	33,7	33,0	29,7

¹² Tranzitne storitve v javnem fiksnem telefonskem omrežju (medoperaterski trg).

¹³ Javno dostopne nacionalne telefonske storitve na fiksni lokaciji za rezidenčne uporabnike (maloprodajni trg).

¹⁴ Javno dostopne mednarodne telefonske storitve na fiksni lokaciji za rezidenčne uporabnike (maloprodajni trg).

¹⁵ Javno dostopne nacionalne telefonske storitve na fiksni lokaciji za poslovne uporabnike (maloprodajni trg).

¹⁶ Javno dostopne mednarodne telefonske storitve na fiksni lokaciji za poslovne uporabnike (maloprodajni trg).

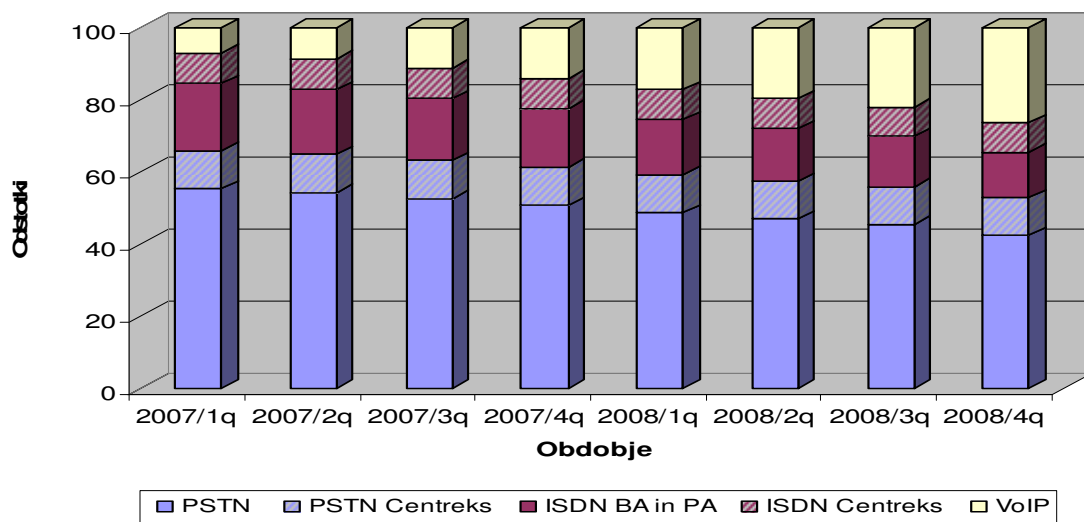

UPC Telemach	0,7	2,2	5,4	8,2	9,1	9,5	10,4	10,8
Amis	2,7	3,5	5,3	5,6	5,8	5,7	5,5	6,4
Ljubljanski kabel	0,4	1,1	1,7	1,9	1,9	1,9	1,9	1,8
Tuš Telekom	2,1	1,8	1,6	1,3	1,1	1,1	1,0	0,9
Ostali	0,6	1,0	1,1	1,1	2,0	2,4	2,7	4,0

Vir: APEK, 2009

Delež družbe Telekom Slovenije od začetka leta 2007 pada na račun zviševanja tržnih deležev alternativnih operaterjev. V primerjavi s preteklim letom je tako padel za 1,7 odstotne točke. Operaterju T-2 je delež v primerjavi s preteklim letom padel za 4 odstotne točke, sledi mu družba Tuš Telekom d. d. z znižanjem za 0,4 odstotne točke. Tržni delež se je v primerjavi s preteklim letom zvišal kabelskemu operaterju UPC Telemach d. o. o., in sicer za 2,6 odstotne točke ter družbi Amis za 0,8 odstotne točke.

Graf 7: Deleži telefonskih priključkov po tehnologijah

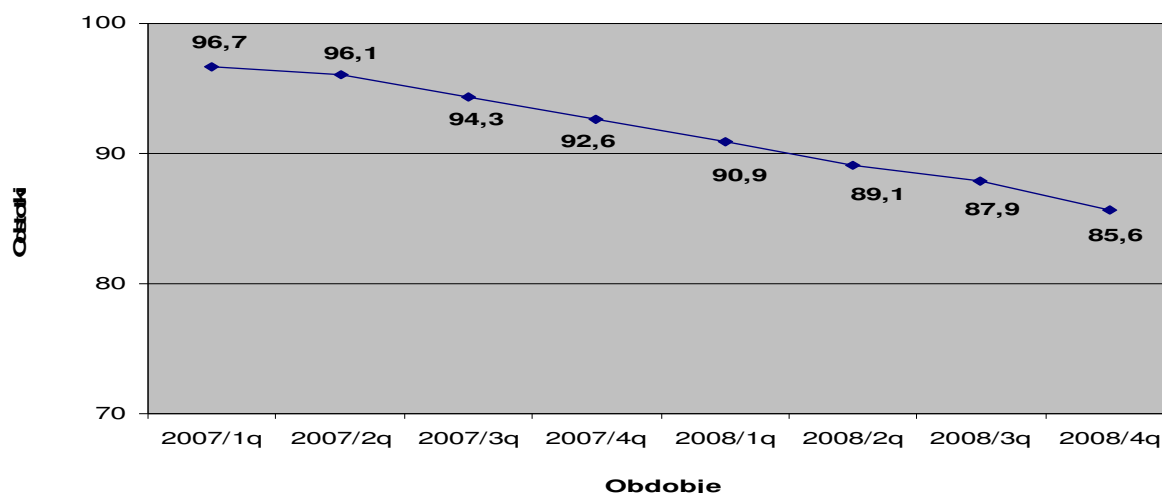

	2007/1q	2007/2q	2007/3q	2007/4q	2008/1q	2008/2q	2008/3q	2008/4q
PSTN	55,2	54,1	52,5	50,6	48,5	46,8	45,3	42,4
PSTN Centreks	10,6	10,6	10,6	10,6	10,6	10,5	10,5	10,3
ISDN BA in PA	18,5	17,9	17,1	16,2	15,2	14,5	13,9	12,7
ISDN Centreks	8,4	8,5	8,4	8,4	8,4	8,3	8,2	8,0
VoIP	7,2	8,9	11,4	14,2	17,3	19,9	22,0	26,6

Vir: APEK, 2009

V primerjavi s preteklim letom se je tržni delež IP telefonije zvišal za 12,4 odstotnih točk. Delež priključkov PSTN in ISDN Centreksa v letu 2008 stagnira, medtem ko so se deleži klasičnih telefonskih priključkov v primerjavi s preteklim letom močno znižali: PSTN za 8,2 % ter ISDN PA in BA za 3,5 %.

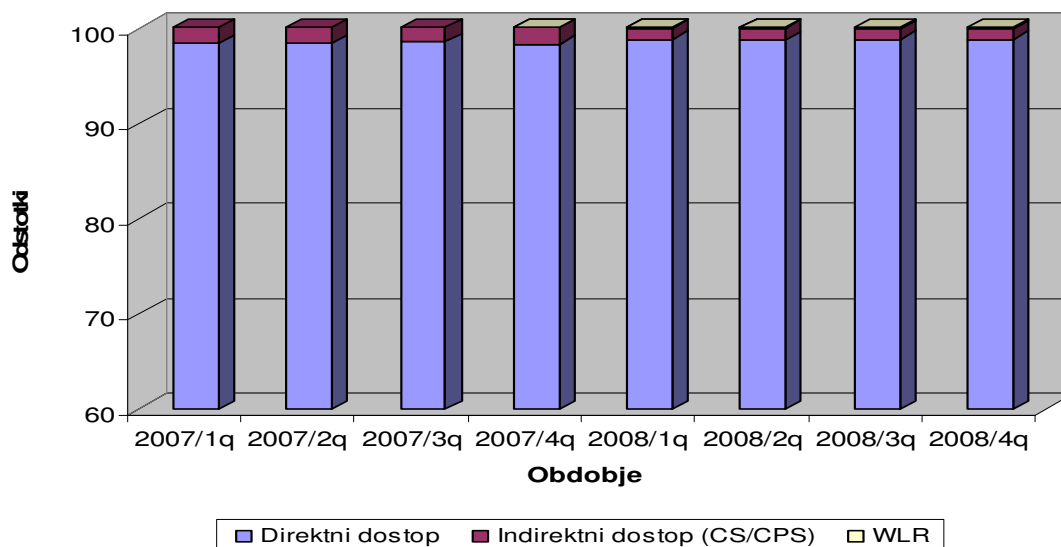
Graf 8: Tržni delež družbe Telekom Slovenije na trgu fiksne telefonije glede na delež priključkov

Vir: APEK, 2009

Tržni delež družbe Telekom Slovenije stalno pada na račun povečevanja tržnih deležev alternativnih operaterjev, ki ponujajo IP telefonijo. V primerjavi s koncem leta 2007 je tržni delež družbe Telekom Slovenije padel za 7 odstotnih točk in za 11,1 odstotnih točk gledano od začetka leta 2007. Tržni delež Telekoma Slovenije d. d. na IP sicer raste, vendar zaradi upadanja priključkov preko PSTN upada njegov celotni delež na trgu fiksne telefonije.

Graf 9: Deleži direktnega dostopa, indirektnega dostopa (storitvi izbire ali predizbire - CS/CPS) in operaterskega zakupa naročniških priključkov (WLR – Wholesale Line Rental)

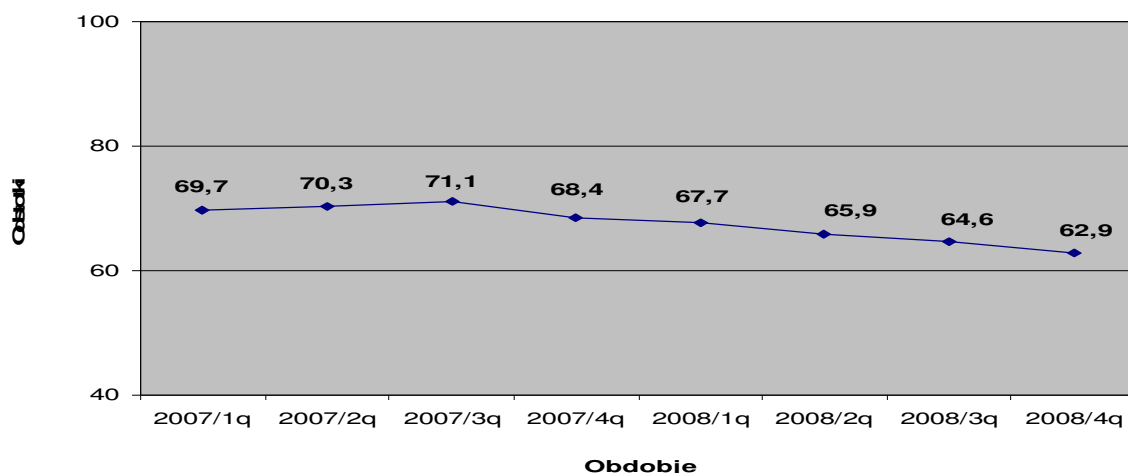
	2007/1q	2007/2q	2007/3q	2007/4q	2008/1q	2008/2q	2008/3q	2008/4q
Direktni dostop	98,4	98,4	98,5	98,3	98,8	98,7	98,8	98,8
Indirektni dostop (CS/CPS)	1,6	1,6	1,5	1,7	1,2	1,2	1,1	1,1
WLR				0,00	0,03	0,07	0,11	0,12

Vir: APEK, 2009

Razmerje med direktnim in indirektnim dostopom gre v korist direktnega dostopa, ki je za operaterje zanimivejši, saj omogoča nadzor nad infrastrukturo in njeno upravljanje. Po podatkih iz zgornjega grafa je razvidno, da se je delež indirektnega dostopa (storitvi izbire ali predizbire - CS/CPS) v primerjavi s preteklim letom znižal za 0,6 odstotnih točk.

Alternativni operaterji se odločajo tudi za lastne naročniške priključke preko storitve medoperaterskega zakupa naročniških priključkov (WLR – Wholesale Line Rental), v letu 2008 je opaziti njihovo rahlo povečanje, vendar pa je domet tega modela operaterskega dostopa omejen, saj se alternativni operaterji v čim večji meri odločajo za IP telefonijo z lastnim direktnim dostopom.

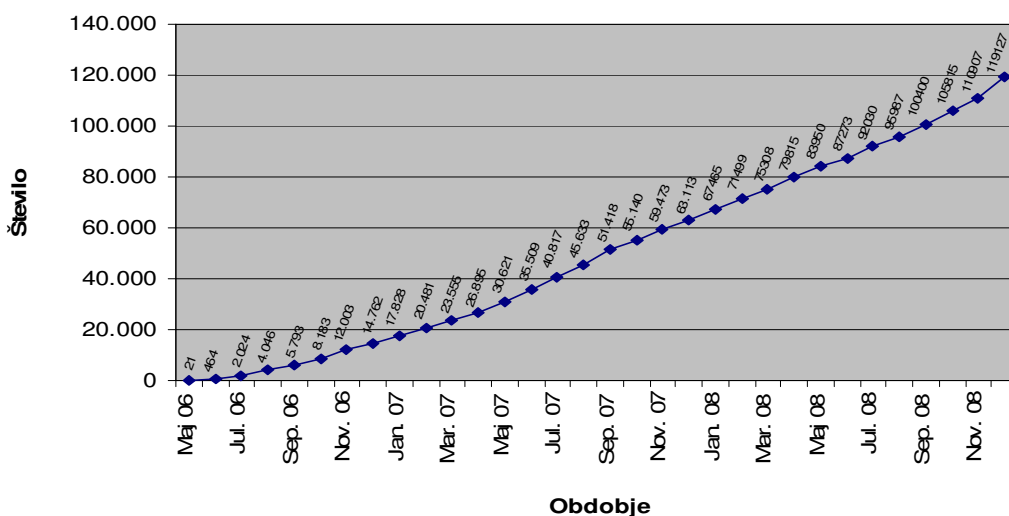
Graf 10: Delež družbe Telekom Slovenije na trgu mednarodnega prometa po minutah

Vir: APEK, 2009

Iz grafa zgoraj je razvidno upadanje deleža posredovanih mednarodnih minut družbe Telekom Slovenije. V primerjavi s preteklim letom se je delež posredovanih mednarodnih minut družbe Telekom Slovenije na račun ostalih operaterjev direktnega in indirektnega dostopa zmanjšal za 5,5 odstotnih točk.

Graf 11: Prenosljivost fiksnih številk

Vir: APEK, 2009

Do konca leta 2008 je bilo v celoti prenesenih že 119.127 fiksnih števil, od tega samo v letu 2008 56.014, kar je za 7.663 števil več kot v letu 2007. Razlika med prenesenimi fiksnimi številkami v letih 2007 in 2006 pa je bila 33.589 števil, kar je posledica tega, da je bila prenosljivost omogočena z 10. majem 2006.

3.2.3.4 Mobilna telefonija

Mobilno telefonijo je konec prvega kvartala leta 2008 najbolj zaznamovalo izvajanje regulatornih obveznosti Mobitela in Si.mobila, ki so jima bile naložene na medoperaterskih trgih zaključevanja klicev v njunih omrežjih 2007. Oba navedena operaterja sta tako morala do konca marca 2008 skladno z obveznostmi cenovnega nadzora in stroškovnega računovodstva izračunati ceno zaključevanja govornih klicev v svojem javnem mobilnem telefonskem omrežju na podlagi preteklih stroškov in metodi popolne alokacije stroškov (FAC HCA) in hkrati Agenciji posredovati podrobno stroškovno dokumentacijo in kalkulacijo stroškov na podlagi podatkov iz preteklega koledarskega leta, iz katere je razvidna jasna razdelitev stroškov omrežnih elementov ter osnova za razporeditev posrednih in neposrednih stroškov. Pri tem je moral Si.mobil veleprodajno ceno zaključevanja klicev oblikovati tako, da ta ni za več kot 25 % presegala najnižje izračunane stroškovne cene zaključevanja klicev v javnih mobilnih telefonskih omrežjih v Republiki Sloveniji in najkasneje do 31. marca 2008 Agenciji posredovati podrobno stroškovno dokumentacijo in kalkulacijo stroškov za izračun cene zaključevanja govornih klicev v svojem javnem mobilnem telefonskem omrežju. Na ta način sta se oba operaterja s svojima veleprodajnim cenama zaključevanja klicev približala drug drugemu, pri čemer sta se njuni ceni znižali.

Aprila 2008 je Agencija družbi Tušmobil izdala odločbo o dodelitvi radijskih frekvenc za storitve UMTS. Tušmobil je tako poleg GSM postal tudi operater UMTS omrežja, ki ga bo gradil vzporedno s svojim GSM omrežjem, vendar pa UMTS storitve v letu 2008 komercialno še ni pričel ponujati.

V drugem kvartalu leta 2008 je Upravno sodišče RS odločilo o upravnem sporu med Agencijo in Si.mobilom glede odločbe o zamenjavi dela frekvenčnega pasu DCS 1800 za enak del frekvenčnega pasu v območju E-GSM 900 operaterju Tušmobil. Si.mobil je zaradi izdane odločbe Tušmobilu na Upravno sodišče Republike Slovenije vložil tožbo zoper Agencijo. Sodišče je tožbo Si.mobila zavrnilo in ugotovilo, da je bila odločitev Agencije zakonita. Sodišče je tudi ugotovilo, da Agencijo pri sprejemanju odločitev zavezujejo cilji, ki ji jih nalaga zakon, in sicer da pospešuje učinkovito konkurenco na trgu elektronskih komunikacij, pri čemer mora tudi spodbujati učinkovito uporabo radijskih frekvenc ter zagotoviti njihovo učinkovito upravljanje.

Trg mobilne telefonije je v drugem četrtletju 2008 zaznamoval tudi prihod novega infrastrukturnega mobilnega operaterja. S 1. junijem 2008 je namreč začel na trgu ponujati storitve operater T-2, ki je bil do takrat sicer že uveljavljen pobudnik storitev fiksne telefonije in širokopasovnih storitev. Tako so od konca prve polovice leta 2008 na slovenskem mobilnem trgu prisotni štirje infrastrukturni mobilni operaterji: Mobitel, Si.mobil, Tušmobil in T-2; poleg njih pa še dva mobilna operaterja, ki ponujata mobilne storitve brez lastne infrastrukture: Debitel in Izimobil. Ker je operater T-2 šele pričel z izgradnjo lastnega mobilnega omrežja, izključno s tehnologijo UMTS, zagotavlja pokritost ozemlja in prebivalstva tudi na podlagi pogodbe o nacionalnem gostovanju v omrežju Mobitela. To obdobje so zaznamovali tudi začetki zlivanja fiksnih in mobilnih storitev. Tako sta Mobitel in T-2 ponudila storitev četverčka, kjer lahko uporabniki pri enem operaterju naročijo, uporabljajo in plačajo storitve fiksne telefonije, fiksnega širokopasovnega dostopa, televizije in mobilnih komunikacij. Poleg nabora govornih storitev je končnim uporabnikom v vse bolj dostopni in prilagojeni obliki na voljo tudi prenos podatkov prek mobilnih omrežij preko GPRS/EDGE tehnologije, v vedno večji meri pa tudi preko najmodernejših tehnologij, ki omogočajo širokopasovni mobilni dostop UMTS/HSDPA.

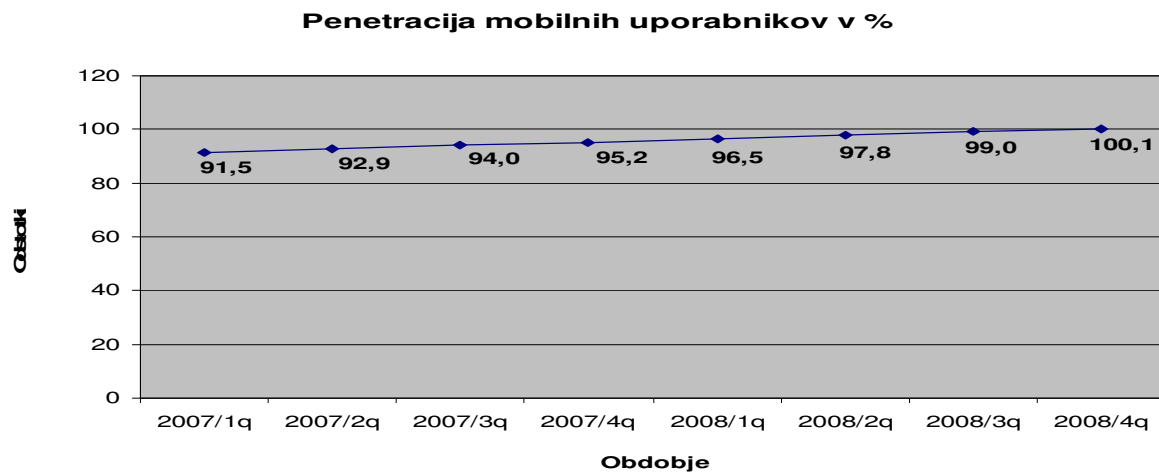
Na področju izgradnje mobilnih omrežij v Sloveniji v letu 2008 je pomembno tudi Mobitelovo in Si.mobilovo nadgrajevanje UMTS omrežij s tehnologijama HSDPA. Številčna infrastrukturna prisotnost GSM in UMTS omrežij je predpogoj za dolgoročno zagotavljanje konkurence tako na veleprodajnih kot tudi na maloprodajnih trgih, saj prisotnost le enega ali dveh infrastrukturnih operaterjev dolgoročno ne more zagotoviti učinkovite konkurence, ki ima za svojo glavno posledico dobrobit končnih uporabnikov.

Konec meseca avgusta so trg mobilne telefonije znova zaznamovale nižje veleprodajne in maloprodajne cene za dohodne in odhodne klice v tujih mobilnih omrežjih na območju EU. Slednje je rezultat Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o mednarodnem gostovanju. Uredba je od vseh mobilnih operaterjev v Evropski uniji zahtevala uvedbo t. i. evrotarife, po kateri se je morala do 30. avgusta 2008 cena klicev ob gostovanju v mobilnih omrežjih v EU za odhodne klice od leta 2007 že drugič znižati, maloprodajna cena tokrat na ne več kot 0,46 € za odhodne klice, za dohodne klice pa na ne več kot 0,22 €. Po sprejemu uredbe Agencija kot nacionalni regulatorni organ ves čas nadzira spoštovanje uredbe pri slovenskih operaterjih.

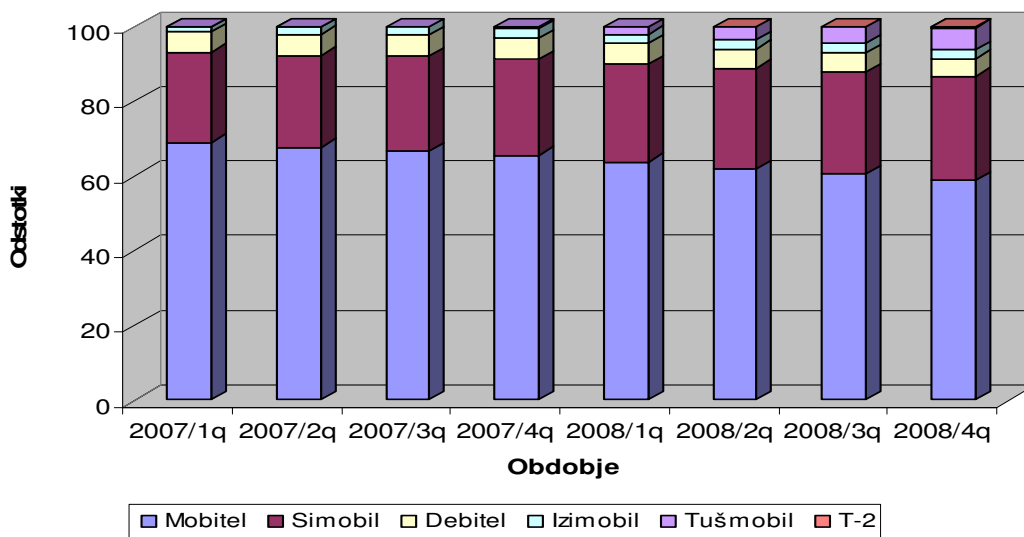
V zadnjem kvartalu leta je Agencija zaključila in dala v javno razpravo analizo medoperaterskega trga za dostop in posredovanje klicev iz javnih mobilnih telefonskih omrežij. V analizi, ki jo je skladno z novim priporočilom Komisije o določitvi upoštevanih trgov sestavljala tudi preizkus treh meril, je Agencija ugotovila, da navedeni trg še vedno sodi med upoštevne trge, za katere je potrebno predhodno urejanje (*ex ante* regulacija). Nadalje je v analizi opravila oceno pomembne tržne moči posameznih infrastrukturnih operaterjev in pri tem ugotovila, da imata na predmetnem trgu skupaj pomembno tržno moč operaterja Mobitel in Si.mobil, zato je v analizi zanj predlagala tudi ustrezne regulatorne ukrepe. Po notifikaciji analize pri Komisiji je slednja v zvezi z nekaterimi dokazi o skupni prevladujoči tržni moči želela s strani Agencije dodatna dokazila, pri čemer pa je imela Agencija za posredovanje teh izrazito kratek rok. Komisija ni izrazila nobenega dvoma o izpolnitvi preizkusa treh meril, torej dejstva, da je predmetni trg še vedno treba predhodno urejati. Glede na kompleksnost dokazov, ki bi jih morala Agencija dodatno predložiti, se je Agencija odločila analizo umakniti ter jo v luči predlogov Komisije in zainteresirane javnosti, ki je med javno razpravo podala svoje poglede, ponovno izvesti v začetku leta 2009. Pri tem je treba dodati, da je ugotovitve Agencije glede obstoja skupnega prevladujočega položaja v veliki meri podprlo tudi stališče ekspertne skupine Neodvisne skupine regulatorjev (IRG).

Konec leta 2008 so bili pri Agenciji vloženi štiri medoperaterski spori, katerih predmet je višina veleprodajne cene zaključevanja klicev v omrežjih Tušmobil oziroma T-2. Agencija je v enem primeru že kmalu po prejetju vloge opravila posredovalni postopek.

Penetracija je v letu 2008 presegla 100 %. Pri tem je treba poudariti, da Agencija meri le penetracijo aktivnih mobilnih uporabnikov, to so vsi, ki so kot predplačniki v zadnjih treh mesecih uporabili katerokoli plačljivo storitev ali so kot naročniki v zadnjih treh mesecih plačali naročnino ali uporabili katero od plačljivih storitev. Agencija za izračun stopnje penetracije poleg omenjenih podatkov upošteva vsakokratne podatke števila prebivalstva, kot jih poroča Statistični urad Republike Slovenije. Stopnja penetracije, ki je konec leta 2007 znašala 95,2 % se je tako dvignila za kar 4,9 odstotne točke. Mobilna telefonija tako še ni dosegla stopnje zasičenosti, v sled prihoda novih mobilnih operaterjev na slovenski trg je mogoče pričakovati nadaljnji dvig stopnje penetracije mobilnih uporabnikov.

Graf 12: Penetracija mobilnih uporabnikov v odstotkih

Vir: APEK, 2009

Graf 13: Deleži aktivnih uporabnikov po operaterjih

OPERATER	2007/1q	2007/2q	2007/3q	2007/4q	2008/1q	2008/2q	2008/3q	2008/4q
Mobitel	69,0	67,6	66,7	65,5	63,8	62,0	60,6	58,9
Simobil	24,1	24,7	25,3	25,8	26,2	26,8	27,3	27,8
Debitel	5,4	5,5	5,6	5,6	5,4	5,2	5,0	4,8
Izimobil	1,5	2,1	2,4	2,4	2,5	2,5	2,5	2,5
Tušmobil	0,0	0,0	0,04	0,6	2,1	3,4	4,4	5,8
T-2						0,05	0,1	0,3
Skupaj	100	100	100	100	100	100	100	100

Vir: APEK, 2009

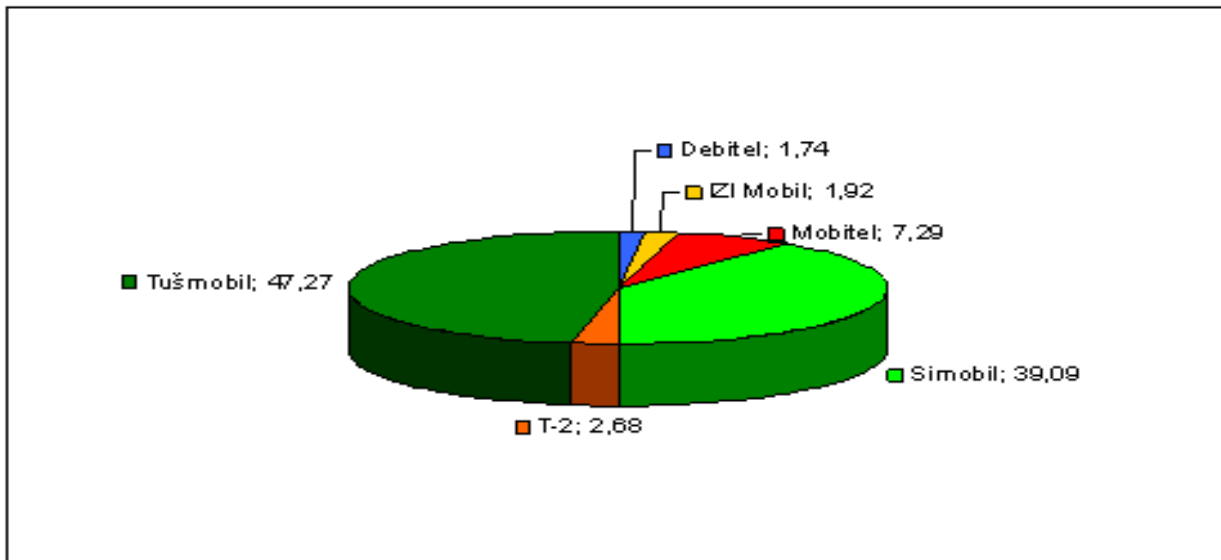
Iz podatkov v zgornjem grafu je razvidno, da se je delež števila aktivnih uporabnikov družbe Mobitel konec leta 2008 v primerjavi z letom 2007 znižal za 6,6 odstotnih točk. Zniževanje tržnega deleža je opazno tudi pri družbi Debitel, ki je v primerjavi s koncem leta 2007 padel za 0,8 odstotne točke. Medtem pa se je zvišal tržni delež števila aktivnih uporabnikov družbi Si.mobil za 2 odstotni točki, družbi Izimobil za 0,1 odstotne točke in družbi Tušmobil za 5,2 odstotne točke.

Na trg mobilnih operaterjev je v letu 2008 vstopila še družba T-2, ki je leto zaključila z 0,3 % tržnim deležem.

3.2.3.5 Prenosljivost mobilnih števil

Graf 14 : Prenesene mobilne številke v %

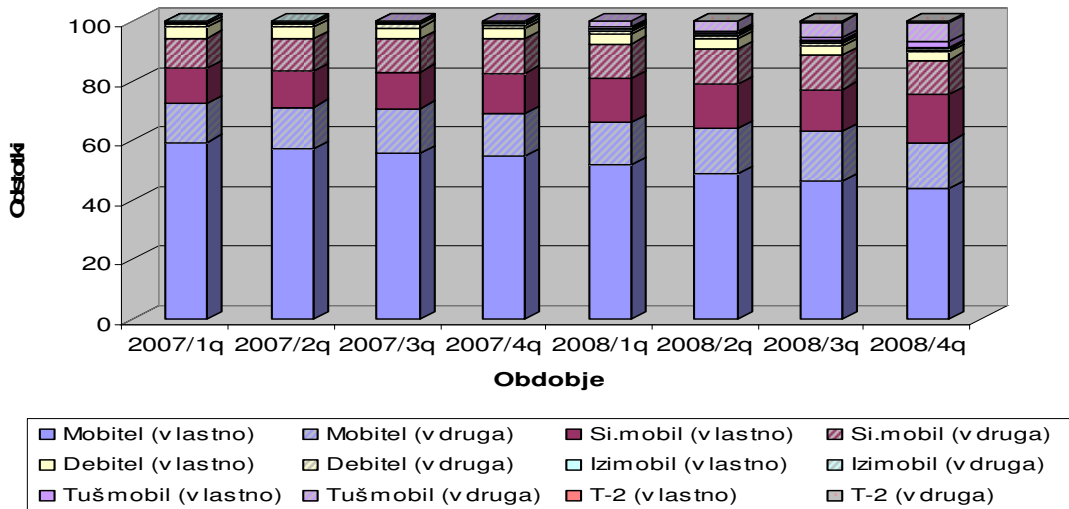
Vir: APEK, 2009

Tudi v letu 2008 se je nadaljeval trend naraščanja prenesenih mobilnih števil k drugim mobilnim operaterjem. Tako je bilo med operaterji prenesenih kar 85.075 mobilnih števil, kar je 24.365 mobilnih števil več kot leta 2007. Od 1. januarja 2006, ko je bila v Sloveniji vpeljana prenosljivost mobilnih števil, so končni uporabniki med operaterji prenesli skupaj kar 145.785 mobilnih števil.

Največji delež števil je dobil Tušmobil, sledijo mu Simobil, Mobitel, Izimobil, T-2 in Debitel.

3.2.3.6. Promet v mobilnih omrežjih

Graf 15: Posredovanje klicev – delež minut v lastnem in iz lastnega omrežja

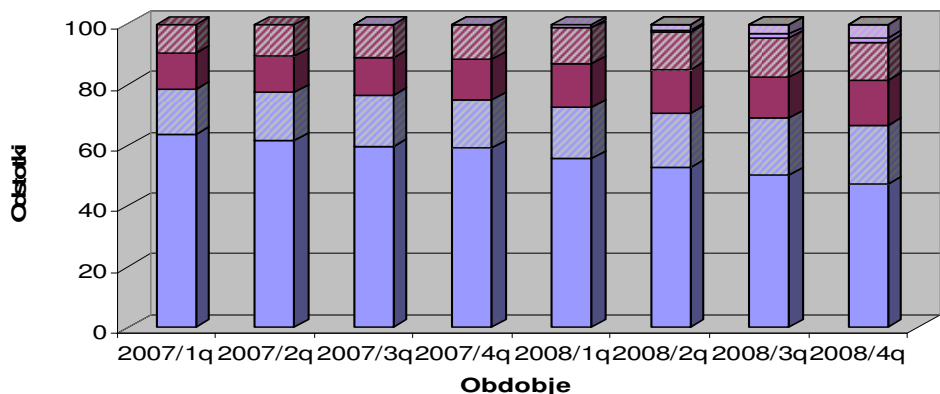
OPERATER	2007/1q	2007/2q	2007/3q	2007/4q	2008/1q	2008/2q	2008/3q	2008/4q
Mobitel (v lastno)	59,4	57,3	55,6	54,7	51,6	48,9	46,5	43,9
Mobitel (v druga)	13,1	13,9	15,1	14,2	14,4	15,2	16,5	15,4
Si.mobil (v lastno)	11,8	12,2	12,4	13,6	14,6	14,8	14,2	15,9
Si.mobil (v druga)	10,1	10,9	11,2	11,6	11,7	11,8	11,8	11,8
Debitel (v lastno)	3,9	3,7	3,5	3,4	3,2	3,2	2,9	2,5
Debitel (v druga)	0,9	1,0	1,1	1,0	1,0	1,0	0,9	0,8
Izimbobil (v lastno)	0,6	0,7	0,8	0,7	0,6	0,6	0,6	0,5
Izimbobil (v druga)	0,2	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4
Tušmobil (v lastno)			0,0	0,03	0,3	0,6	1,1	1,7
Tušmobil (v druga)			0,0	0,3	2,1	3,4	5,1	6,6
T-2 (v lastno)						0,0	0,04	0,1
T-2 (v druga)						0,01	0,1	0,2
Skupaj	100	100	100	100	100	100	100	100

Vir: APEK, 2009

Največji delež vseh odhodnih klicev je še vedno opravljenih znotraj omrežja Mobitel, čeprav je v letu 2008 upadel za 10,8 %. Delež klicev iz drugih omrežij, ki se zaključijo v omrežju Mobitel, se je zvišal za 1,2 odstotne točke v primerjavi z letom 2007.

Družba Si.mobil ima drugi najvišji delež klicev (15,9 %) in izvirajo od njenih končnih uporabnikov ter se zaključujejo v omrežju Si.mobil. Iz grafa je razvidna rast deleža zaključenih klicev iz lastnega in drugih omrežij družbe Tušmobil. Delež klicev zaključenih v omrežju družbe T-2 je le 0,1 %, kar pa je posledica njenega nedavnega vstopa na trg v sredini leta 2008.

Graf 16: Zaključevanje klicev – deleži minut

OPERATER	2007/1q	2007/2q	2007/3q	2007/4q	2008/1q	2008/2q	2008/3q	2008/4q
Mobitel (iz lastnega)	63,6	61,7	59,8	59,0	55,6	52,7	50,0	47,4
Mobitel (iz drugih)	15,1	15,9	16,8	16,1	17,0	17,9	19,2	19,5
Simobil (iz lastnega)	11,7	11,9	12,1	13,5	14,5	14,5	13,3	14,5
Simobil (iz drugih)	9,6	10,5	11,2	11,2	11,6	12,2	13,0	12,5

Tušmobil (iz lastnega)			0,00	0,03	0,3	0,6	1,1	1,8
Tušmobil (iz drugih)			0,00	0,1	1,1	2,0	3,3	4,2
T-2 (iz lastnega)						0,0	0,04	0,1
T-2 (iz drugih)						0,01	0,1	0,1
Skupaj	100	100	100	100	100	100	100	100

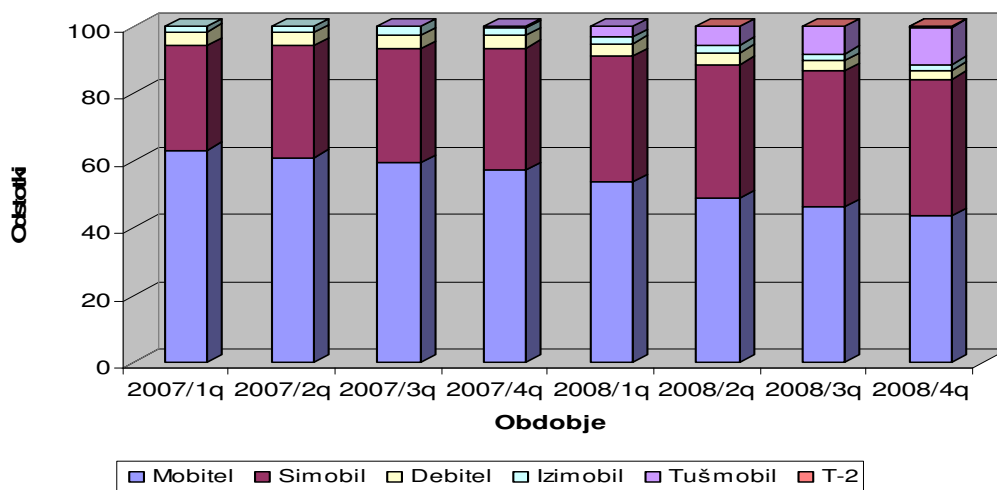
Vir: APEK, 2009

Na medoperaterskem trgu zaključevanja klicev še vedno največji delež zaključi Mobitel iz lastnega omrežja (47,4 %), pa tudi iz drugih omrežij ima Mobitel največji delež zaključenih klicev po minutah, vendar pa mu je ta delež glede na konec leta 2007 padel za 3,4 odstotne točke. Simobil d. d. povečuje tržni delež minut zaključenih klicev v lastnem omrežju. Večajo se tudi deleži klicev, ki se zaključijo v Tušmobil. Delež zaključenih klicev po minutah družbe T-2 je zaradi njenega nedavnega vstopa na trg v sredini leta 2008 le 0,1 %.

3.2.3.7 SMS in MMS

V spodnjih dveh grafih, so prikazani deleži poslanih SMS in MMS sporočil po operaterjih.

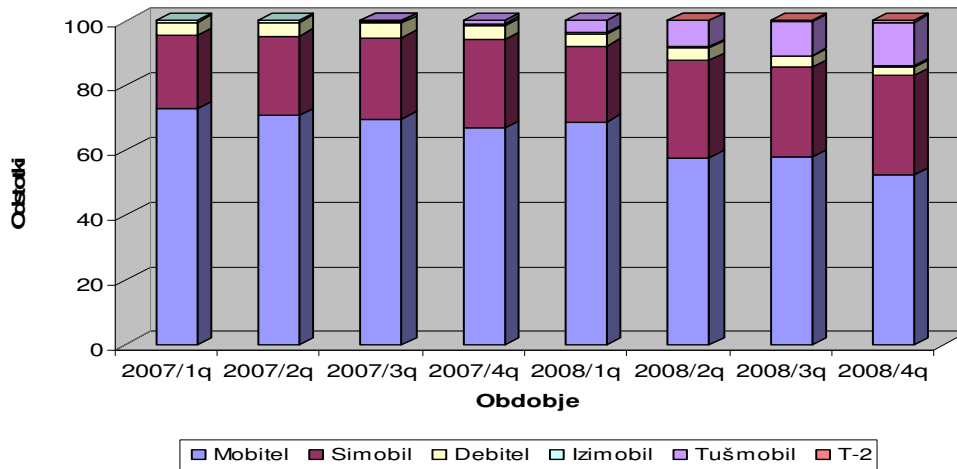
Graf 17: Deleži poslanih SMS po operaterjih

OPERATER	2007/1q	2007/2q	2007/3q	2007/4q	2008/1q	2008/2q	2008/3q	2008/4q
Mobitel	63,2	61,0	59,4	57,2	53,6	49,0	46,3	43,7
Simobil	31,2	33,3	34,1	36,4	37,7	39,8	40,5	40,7
Debitel	4,1	3,9	3,9	3,9	3,6	3,4	3,0	2,7
Izimobil	1,6	1,8	2,6	2,0	2,1	2,2	2,1	1,8
Tušmobil			0,0	0,5	2,9	5,5	8,0	11,0
T-2						0,01	0,1	0,2
Skupaj	100	100	100	100	100	100	100	100

Vir: APEK, 2009

Iz grafa 17 je razvidno, da je delež poslanih SMS v primerjavi z letom 2007 najbolj zrasel družbi Tušmobil, in sicer za 10,5 odstotnih točk. Sledi ji družba Si.mobil, ki se ji je delež poslanih SMS zvišal za 4,3 odstotnih točk. Deleži poslanih SMS družbe Mobitel so se znižali za 13,5 odstotnih točk, Debitelu pa so se znižali za 1,2 odstotne točke. Družba Izimobil delež poslanih SMS ohranja na le 0,2 odstotne točke nižjem deležu kot leta 2007, T-2 pa je od vstopa na trg v sredini leta 2008 dosegel delež poslanih SMS 0,2 %.

Graf 18: Deleži poslanih MMS po operaterjih

OPERATER	2007/1q	2007/2q	2007/3q	2007/4q	2008/1q	2008/2q	2008/3q	2008/4q
Mobitel	72,9	70,8	69,7	66,8	68,8	57,6	57,9	52,2
Simobil	22,5	24,3	25,1	27,3	23,5	30,2	27,8	30,8
Debitel	4,1	4,4	4,5	4,4	3,5	3,7	3,3	2,6
Izimobil	0,5	0,5	0,6	0,6	0,5	0,5	0,4	0,3
Tušmobil			0,1	1,0	3,8	8,0	10,3	13,6
T-2						0,0	0,3	0,5
Skupaj	100	100	100	100	100	100	100	100

Vir: APEK, 2009

Iz zgornjega grafa je razvidno, da družbi Simobil d. d. in Tušmobil svoj delež pri poslanih MMS sporočilih v letu 2008 zvišujeta. Medtem ko družbi Mobitel, Debitel in Izimobil delež poslanih MMS sporočil pada. Od vstopa na trg v sredini leta je družba T-2 dosegla 0,5 % delež poslanih MMS.

3.2.3.8 Širokopasovni dostop

Širokopasovni dostop do interneta je eno glavnih meril in gonil razvoja informacijske družbe v Evropi, saj pomembno prispeva k razvoju internetnih storitev, e-trgovine in novih elektronskih distribucijskih poti. Širokopasovni dostop na fiksni lokaciji se še vedno najpogosteje zagotavlja prek xDSL tehnologij, ki uporabljajo bakrene krajevne zanke javnega telefonskega omrežja, ali prek kabelskih omrežij, v letu 2008 pa vse več tudi preko optičnih vlaken.

Naupoštevem trgu 4¹⁷ se kot dostopovna infrastruktura upošteva predvsem:

- razvezan dostop do krajevne zanke,
- dostop preko optičnih vlaken (FTTH/FTTC).

Pod pojmom krajevna zanka razumemo bakreno fizično dostopovno infrastrukturo med končnim uporabnikom in glavnim delilnikom ali drugo enakovredno napravo nekdanjega monopolnega operaterja fiksne telefonije, navadno v prostorih krajevne telefonske centrale. Razvezan dostop do krajevne zanke omogoča konkurenco ponudbe širokopasovnega dostopa do interneta prek xDSL tehnologije brez podvajanja obstoječega omrežja.

¹⁷ Dostop do (fizične) omrežne infrastrukture (vključno s sodostopom ali razvezanim dostopom) na fiksni lokaciji (medoperaterski trg).

Pri razvezanem dostopu do krajevne zanke gre lahko ali za povsem razvezan dostop, ki alternativnemu operaterju omogoči uporabo celotnega frekvenčnega spektra posukanega bakrenega para, ali pa gre za sodostop, ki alternativnemu operaterju omogoča uporabo frekvenčnega spektra posukanega bakrenega para za negovorni pas, medtem ko krajevno zanko za zagotavljanje javno dostopnih telefonskih storitev še naprej zagotavlja Telekom Slovenija. Za zagotavljanje razvezanega dostopa do krajevne zanke alternativnemu operaterju je potrebna skupna lokacija, to je skupna uporaba objektov oziroma zagotavljanje fizičnega prostora in tehničnih zmogljivosti potrebnih za primerno namestitvev in povezavo ustrezne opreme alternativnega operaterja, zlasti DSLAM za zagotavljanje lastnih širokopasovnih storitev.

Povsem razvezan dostop je za končne uporabnike vse bolj zanimiv zaradi zagotavljanja storitev povezanih v pakete, ki poleg širokopasovnega dostopa do interneta vsebujejo tudi govorno telefonijo preko IP protokola ter IP televizijo (t. i. triple play).

Bakreno omrežje ne podpira zelo visokih hitrosti prenosa podatkov, prav tako pa je tudi zmogljivost omejena z dolžino in kvaliteto kabla. Zato se obstoječa bakrena dostopovna omrežja vedno pogosteje deloma ali v celoti zamenjuje z optičnimi vlakni.

Zaradi navedenega je Komisija pri pripravi novega regulatornega okvira zavzela stališče tehnološke nevtralnosti. Namesto o bakrenih krajevnih zankah priporočilo zdaj govori o fizični dostopovni infrastrukturi. Ta definicija omogoča vključitev najmanj naslednjih omrežnih elementov na upoštevni trg: bakrene krajevne zanke, optična vlakna v dostopovnem omrežju, koaksialni kabli kabelskih operaterjev v dostopovnem omrežju in kabelska kanalizacija. V drugi polovici leta je bilo namreč v okviru posodobitve obstoječega regulativnega okvirja EU sprejeto tudi Priporočilo z dne 17. decembra 2007 o upoštevni trgih produktov in storitev v sektorju elektronskih komunikacij, ki so lahko predmet predhodnega urejanja v skladu z Direktivo 2002/21/ES Evropskega parlamenta in Sveta o skupnem ureditvenem okviru za elektronska komunikacijska omrežja in storitve (OJ L 344, 28. 12. 2007, str. 65), na podlagi katerega se je dotedanji trg 11¹⁸ ob upoštevanju načela tehnološke nevtralnosti preimenoval v trg 4¹⁹, ki je skladno z nazivom tudi širše definiran, saj je lahko predmet predhodne (ex ante) regulacije vsa omrežna infrastruktura. Upoštevni trg 5²⁰ zdaj nedvoumno vključuje tudi širokopasovni dostop preko dostopovnih omrežij naslednje generacije (NGA).

V zvezi z vsem napisanim je Agencija v aprilu na svoji spletni strani objavila posvetovalni dokument, s katerim je želela pridobiti mnenje zainteresirane javnosti o prihodnji regulaciji trga na področju dostopovnih omrežij naslednje generacije. Na podlagi javne razprave je Agencija želela pridobiti dodatne informacije in stališča operaterjev. Zaradi potrebe po dodatnih pojasnilih prejetih stališč je Agencija naknadno sklicala še ustno posvetovanje. Agencija je na tej podlagi v drugi polovici leta pričela istočasno z analizo upoštevnega trga 4¹⁹, pri čemer je dala poseben poudarek tudi natančni geografski analizi slovenske širokopasovne infrastrukture.

Agencija je skupaj z izbranim svetovalnim podjetjem Deloitte oblikovala stroškovni model bottom up LRIC za izračun cene razvezave krajevne zanke. V ta namen je operaterju s pomembno tržno močjo na upoštevni trgu 11¹⁸ – Telekomu Slovenije posredovala podroben vprašalnik z definiranimi vhodnimi parametri, pridobila podatke iz drugih virov (benchmark), sodelovala pri postavitvi in testiranju modela ter končno izračunala LRIC ceno razvezave krajevne zanke.

Stroškovni model ULL je sestavljen iz 4 glavnih delov:

¹⁸ Razvezan dostop do krajevne zanke in podzanke z namenom zagotavljanja širokopasovnih storitev (medoperaterski trg).

¹⁹ Dostop do (fizične) omrežne infrastrukture (vključno s sodostopom ali razvezanim dostopom) na fiksni lokaciji (medoperaterski trg).

²⁰ Širokopasovni dostop (medoperaterski trg).

- Input del oziroma vnosni del, ki sestoji iz operativnih in finančnih podatkov – to so podatki administratorja vključno z benchmark podatki, podatki Telekom Slovenije, uporabnikovi vnosni podatki – parametri, ki jih lahko spreminjamo, ter izračunani podatki.
- Inženiring podatkov (hexagon kalkulacije) – bistvo modela predstavljajo hexagon kalkulacije, kjer z optimizacijskim algoritmom izračunamo optimalno razporeditev kablov/linij oziroma povprečno dolžino linij.
- Stroškovne kalkulacije, kjer se izračunavajo stroški za homogene stroškovne kategorije ločeno glede na tip morfologije: mestno središče, mesto, predmestje, podeželje.
- Output podatki oziroma rezultati.

Agencija je z izdelavo LRIC modela zasledovala cilj ustvariti učinkovito okolje, ki bo privabljalo nove vstopnike in nove investicije v telekomunikacijski sektor ter vzpodbujalo razvoj in dostopnost storitev na slovenskem trgu. Podvojitve dostopnega (bakrenega) fiksnega omrežja za vstop alternativnih operaterjev na trg ni racionalno, saj zahteva znatne kapitalske investicije, zato operaterji vstopajo na trg večinoma preko razvezave krajevne zanke, kjer pa ključno vlogo igra cena te razvezave. V skladu s smernicami Komisije in njene težnje po liberalizaciji zagotavljanja storitev, ki temeljijo na optični infrastrukturi, želi Agencija nadgraditi oziroma razviti model, ki bo omogočal izračun stroškov optičnega dostopa preko bitnega toka in razvezave optične krajevne zanke (FTTH in FTTC).

Agencija je v prvi polovici leta opravila še analizi dveh starih upoštevni trgov, in sicer na starem upoštevni trgu 7²¹, ki je bil v novem Splošnem aktu izločen, in trgu 13²², ki se je skladno z novim Splošnim aktom preimenoval v upoštevni trg 6²³.

Na upoštevni trgu 7²¹, ki je bil izločen iz novega Splošnega akta, je Agencija na podlagi testa treh meril preverila stanje konkurence in po izvedenem preizkusu ugotovila, da je stanje konkurence na trgu zadovoljivo in da zato trg ne potrebuje več predhodne (ex ante) regulacije.

Na podlagi opravljene analize upoštevnega trga 13²² oziroma skladno z novim Splošnim aktom upoštevnega trga 6²³ je Agencija izdala odločbo, v kateri je bila družba Telekom Slovenije določena za operaterja s pomembno tržno močjo na navedenem trgu. Z odločbo je Agencija družbi Telekom Slovenije naložila naslednje:

- obveznost, da ugoti vsem razumnim zahtevam za operaterski dostop do omrežnih elementov in zmogljivosti;
- obveznost zagotavljanja enakega obravnavanja;
- obveznost zagotavljanja preglednosti;
- obveznost cenovnega nadzora in stroškovnega računovodstva;
- obveznost ločitve računovodskih evidenc.

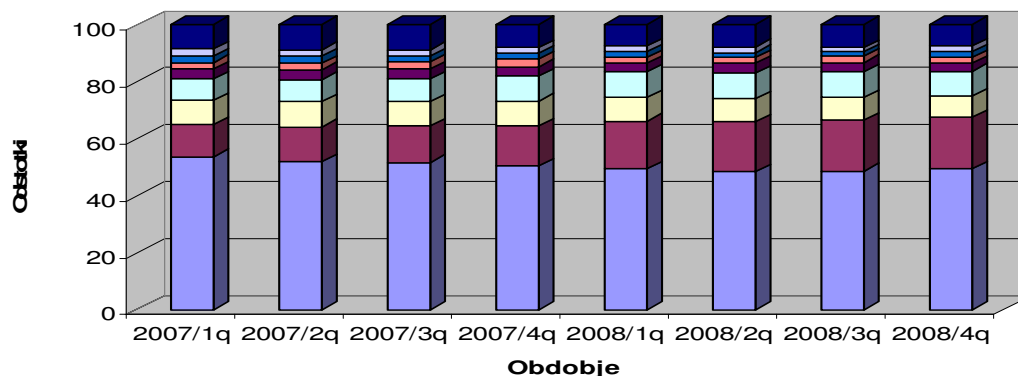
Družba Telekom Slovenije mora v okviru obveznosti cenovnega nadzora in stroškovnega računovodstva postopoma v treh korakih prilagoditi cene dostopnih delov zakupljenih vodov glede na cene iz Priporočila Komisije o zagotavljanju zakupljenih vodov, hkrati pa mora oblikovati sistem stroškovnega računovodstva FAC CCA ter skladno z njim v letu 2009 oblikovati in uveljaviti nove cene za dostopne dele zakupljenih vodov, vendar le, če so te cene nižje od ustreznih cen iz Priporočila. Cene za Ethernet mora oblikovati tako, da te ne presegajo vsakokrat veljavnih cen za dostopne dele zakupljenih vodov. V okviru obveznosti ločitve računovodskih evidenc mora dodatno ločiti evidence za dostopne dele zakupljenih vodov in Ethernet, ki jih zagotavlja svoji maloprodajni enoti.

²¹ Minimalni nabor zakupljenih vodov (maloprodajni trg).

²² Dostopni deli zakupljenih vodov (medoperaterski trg).

²³ Dostopni deli zakupljenih vodov ne glede na tehnologijo, ki zagotavlja zakupljeno ali dodeljeno zmogljivost (medoperaterski trg).

Graf 19: Tržni deleži operaterjev fiksne širokopasovnega dostopa po številu priključkov

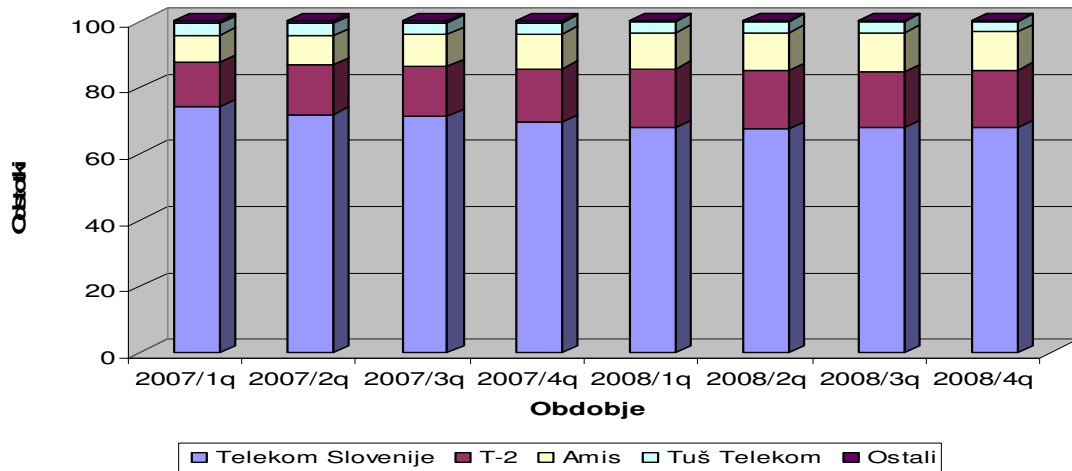
	2007/1q	2007/2q	2007/3q	2007/4q	2008/1q	2008/2q	2008/3q	2008/4q
Telekom Slovenije	53,5	51,9	51,5	50,2	49,2	48,2	48,5	49,1
T-2	11,3	12,1	12,7	14,2	16,8	17,6	17,9	18,2
UPC Telemach	8,5	8,6	8,5	8,5	8,3	8,1	7,9	7,5
Amis	7,5	7,8	8,2	8,8	8,8	9,0	9,2	8,7
Tuš Telekom	3,5	3,6	3,5	3,3	3,2	3,2	3,1	3,0
Ljubljanski kabel	2,1	2,3	2,3	2,7	2,0	2,1	2,1	1,9
KRS Rotovž	2,4	2,4	2,3	2,1	2,0	1,9	1,8	2,1
KRS Tabor	2,3	2,3	2,1	2,0	1,8	1,9	1,6	1,7
Ostali	8,7	9,0	9,0	8,1	7,9	8,0	8,0	7,8

Vir: APEK, 2009

Zgornji graf prikazuje tržne deleže največjih operaterjev, kjer ima glede na število priključkov največji tržni delež družba Telekom Slovenije 49,1 % , sledijo pa ji družba T-2 z 18,2 % , družba Amis z 8,7 % in kabelski operater UPC Telemach z 7,5 %.

V grafu lahko v prvi polovici leta 2008 opazimo upadanje števila priključkov Telekoma Slovenije, v drugi polovici leta pa se je na račun gradnje optičnih omrežij tržni delež Telekoma Slovenije začel ponovno zviševati, medtem ko je T-2 konstantno pridobival tržni delež, ki se je glede na leto 2007 zvišal za 4 odstotke.

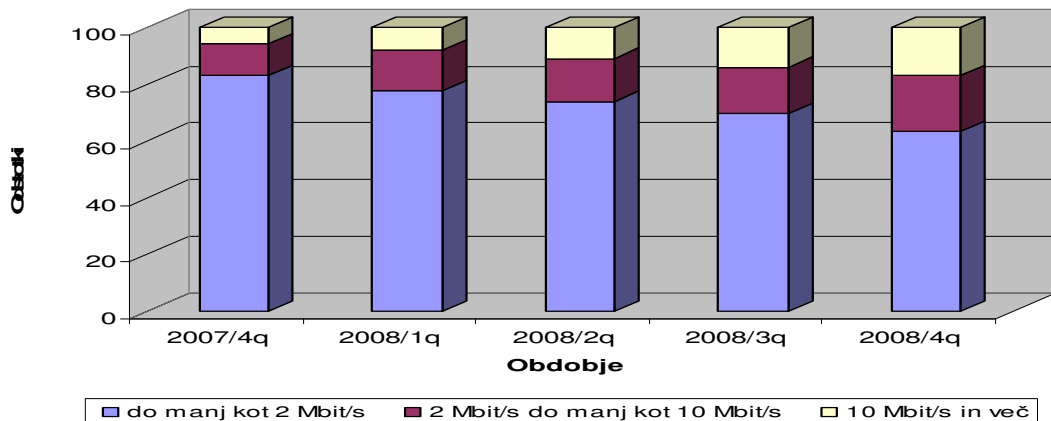
Naveden trend lahko povežemo z učinkovito regulacijo Agencije na medoperaterskih trgih za širokopasovni dostop in razvezan dostop do krajevne zanke, ponujanje konkurenčnejših storitev in skladno s tem večjega prehoda končnih uporabnikov k alternativnim operaterjem. Istočasno je na dogajanje na trgu pomembno vplivala tudi gradnja lastnega optičnega dostopovnega omrežja alternativnega operaterja T-2.

Graf 20: Tržni deleži xDSL priključkov po operaterjih

Vir: APEK, 2009

V grafu 20 je opaziti postopno upadanje tržnega deleža xDSL priključkov družbe Telekom Slovenije, ki je v primerjavi s preteklim padel letom za 1,5 odstotne točke, vendar pa ima družba kljub temu še vedno najvišji tržni delež in sicer 67,9 %. Upad tržnega deleža za 0,3 odstotne točke je v primerjavi s preteklim letom zabeležila družba Tuš Telekom.

Tržni delež xDSL priključkov družbe T-2 narašča in se je v primerjavi s preteklim letom povečal za 1,1 odstotne točke. Prav tako je porast tržnega deleža xDSL priključkov zabeležil operater Amis za 1,1 odstotne točke.

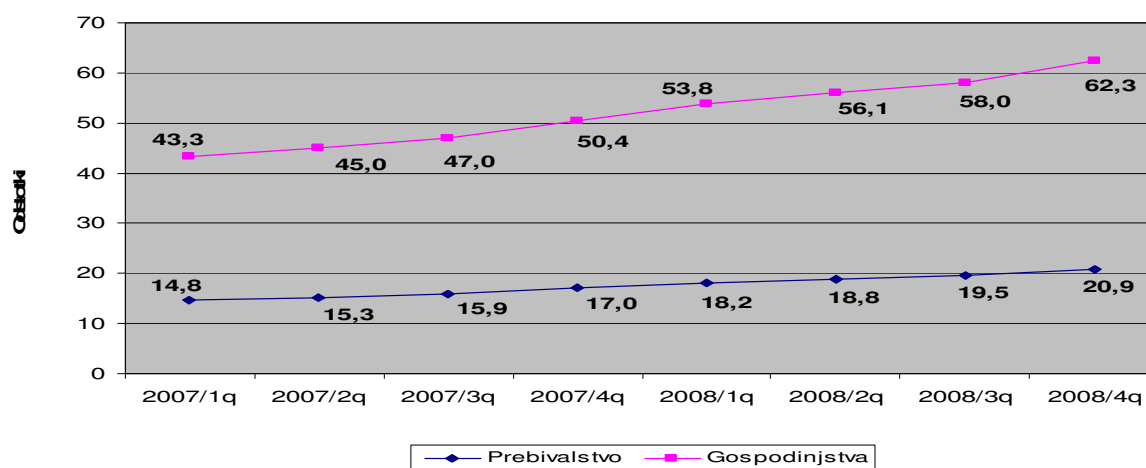
Graf 21: Deleži širokopasovnih priključkov glede na hitrost dostopa

	2007/4q	2008/1q	2008/2q	2008/3q	2008/4q
do manj kot 2 Mbit/s	82,9	77,9	73,9	69,8	63,5
2 Mbit/s do manj kot 10 Mbit/s	11,2	14,0	15,2	16,3	19,6
10 Mbit/s in več	5,9	8,1	10,9	14,0	16,9

Vir: APEK, 2009

Za hitrost širokopasovnega dostopa nižje od 2 Mbit/s se še vedno odloča 63,5 % , kljub temu pa se je število teh uporabnikov v primerjavi s preteklim letom zmanjšalo za kar 19,4 odstotne točke. Število uporabnikov, ki se odloča za hitrosti med 2 Mbit/s in 10 Mbit/s, vztrajno narašča in predstavlja dostop preko xDSL in kableskega omrežja. Najbolj očiten pa je porast števila uporabnikov hitrosti višjih od 10 Mbit/s, kar predstavlja delež uporabnikov tehnologije FTTH, ki te hitrosti lahko zagotavlja.

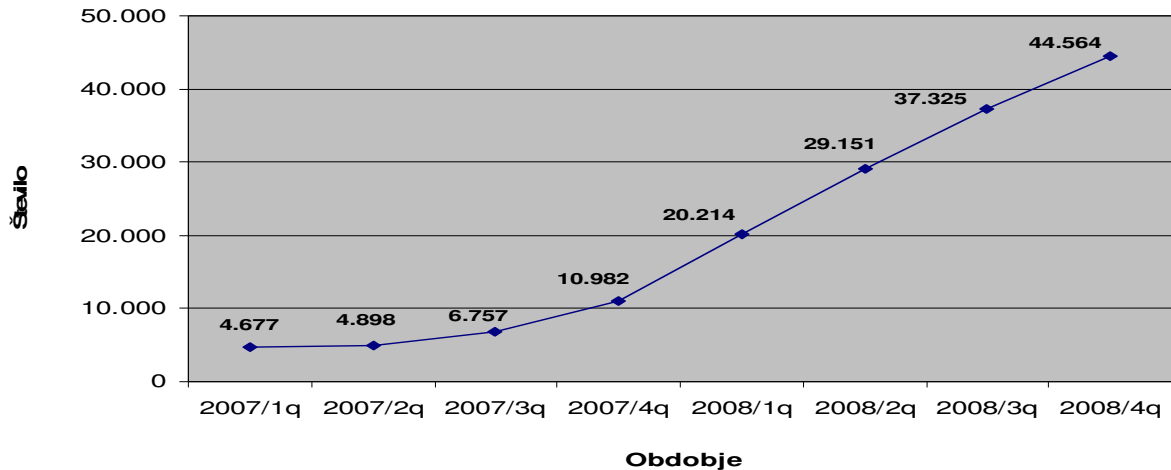
Graf 22: Penetracija fiksnega širokopasovnega dostopa do interneta

Vir: APEK, 2009

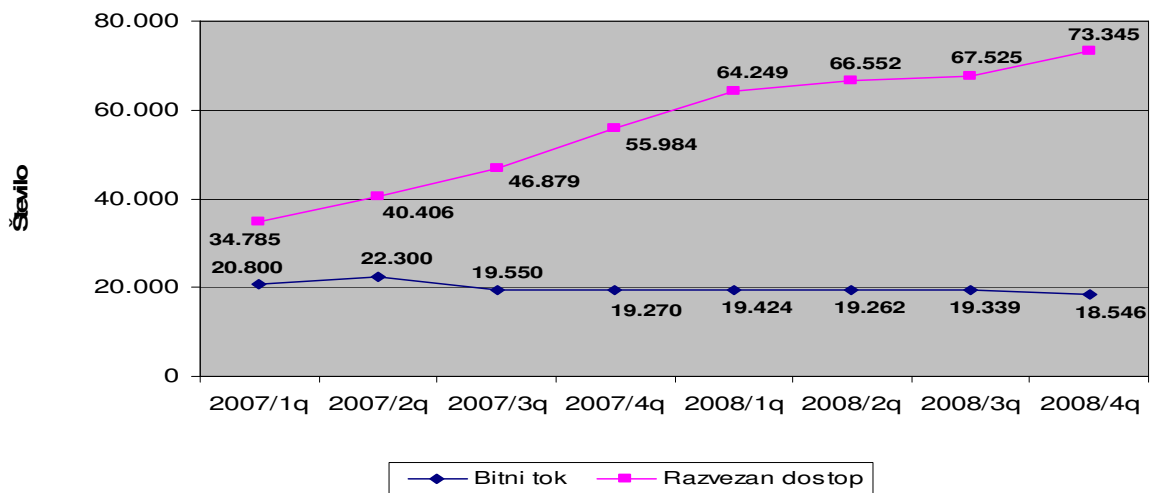
Penetracija širokopasovnih priključkov tako glede na gospodinjstva kot glede na prebivalstvo v letu 2008 narašča. Penetracija glede na gospodinjstva se je v primerjavi s preteklim letom zvišala za 11,9 odstotnih točk, medtem ko se je penetracija glede na prebivalstvo zvišala za 3,9 odstotnih točk. Penetracija glede na gospodinjstva je tako presegla evropsko povprečje navedeno v 13. implementacijskem poročilu Komisije²⁴.

²⁴ http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecomm/library/communications_reports/annualreports/13th/index_en.htm

Graf 23: Rast števila priključkov preko optike

Vir: APEK, 2009

Kot je razvidno iz zgornjega grafa, je število optičnih priključkov v zadnjem letu močno naraščalo. Ta porast je mogoče povezati s pričetkom gradnje optičnega dostopnega omrežja tudi s strani Telekoma Slovenije in ne več izključno alternativnega operaterja T-2.

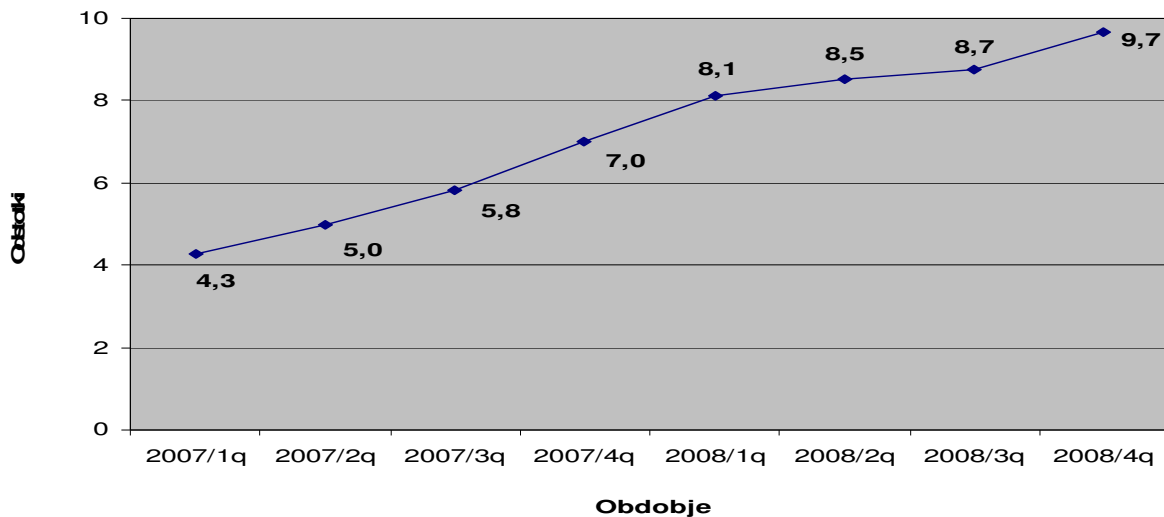
Graf 24: Razmerje med številom priključkov preko bitnega toka in preko razvezave krajevne zanke alternativnih operaterjev

Vir: APEK, 2009

Iz zgornjega grafa je razvidno, da se število priključkov dostopa preko razvezave krajevne zanke še vedno povečuje, vendar se trend rasti počasi umirja, kar lahko pripišemo gradnji optičnih omrežij. Skladno s tem število optičnih (FTTH) priključkov raste. Pri tem je treba poudariti, da je ta rast rezultat aktivnosti družbe T-2, ki gradi svoje lastno optično omrežje. Razmerje med številom priključkom preko bitnega toka in razvezanega dostopa za alternativne operaterje je v korist slednjega. V primerjavi s preteklim letom se je število priključkov preko bitnega toka znižalo, medtem ko se je število priključkov preko razvezanega dostopa zvišalo. Interes alternativnih operaterjev za razvezan dostop lahko pripišemo doseženi višji stopnici na investicijski lestvici. V luči zamenjave bakrenega omrežja z optičnim in tehnološko nevtralne

definicije trga za fizično dostopovno infrastrukturo s strani Komisije je Agencija v letu 2008 že preučevala potrebo po širitvi regulacije operaterskega dostopa na optično omrežje.

Graf 25: Delež razvezanih krajevnih zank

Vir: APEK, 2009

Komisija je v svojem 13. implementacijskem poročilu ocenila rast deleža razvezanih krajevnih zank v Sloveniji kot pomemben napredek z vidika infrastrukturne konkurence. Število razvezanih krajevnih zank na prebivalstvo uvršča Slovenijo med vodilne med državami članicami. Trend rasti deleža razvezanih krajevnih zank se v letu 2008 nadaljuje, v primerjavi s preteklim letom se je povečal za 2,7 odstotni točki.

3.2.3.9 Konvergenca

Na trgu elektronskih komunikacij je bilo mogoče v preteklem letu opaziti nadaljevanje trenda konvergence. S konvergenco v splošnem označujemo zблиževanje obstoječih omrežij za prenos govora, omrežij za prenos podatkov in omrežij za prenos radiodifuznih vsebin. Spremlja jo tudi integracija oziroma zlivanje storitev, oboje pa predstavlja eno od najpomembnejših tendenc globalnega razvoja elektronskih komunikacij. Pod vplivom konvergence so se na trgu pričele pojavljati nove storitve oziroma produkti, obstoječe pa se nadgrajujejo in postajajo dostopne najširšemu krogu končnih uporabnikov. Ti se vedno bolj zavedajo prednosti, ki jih konvergenca skupaj z uvajanjem novih tehnologij prinaša, kar ustvarja dodatno povpraševanje na trgu. Prav tako pa so se na konvergenco ustrezno odzvali tudi operaterji, saj vlagajo znatne napore v razvoj novih tehnologij in investirajo v omrežja, kar je po eni strani posledica povečanega povpraševanja, po drugi strani pa je posledica želje po utrditvi tehnološkega in ekonomskega položaja na trgu.

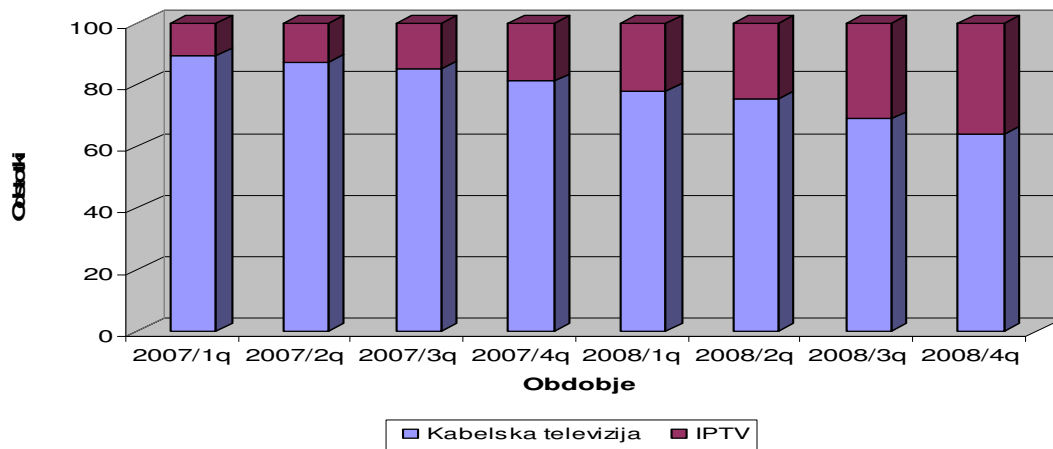
Agencija je glede na vse napisano v letu 2008 na svojih spletnih straneh objavila dokument informativne narave, ki naj bi bil uporabnikom v pomoč pri razumevanju osnovnih značilnosti konvergence na trgu elektronskih komunikacij.

Vedno opaznejšemu trendu konvergence na trgu je Agencija v letu 2008 sledila tudi z aktivnim sodelovanju pri oblikovanju stališč glede prihodnje regulacije trga elektronskih komunikacij ter konvergenčnih storitev v okviru ERG, kjer se pripravljata dva dokumenta, in sicer dokument, ki obravnava problematiko obstoja škarij cen v primeru ponujanja paketov storitev na trgu, ter

dokument, ki obravnava pojav fiksno-mobilne konvergenca in zamenljivost med tovrstnimi storitvi.

Hiter razvoj doživlja storitev trojček (*triple-play*), torej storitev, pri kateri ima naročnik z enim operaterjem sklenjeno pogodbo za fiksno (IP) telefonijo, širokopasovni internet in televizijo (IP TV), ta pa mu za navedene storitve izda enoten račun. Storitve dvojček (*double-play*) pomeni kombinacijo dveh izmed navedenih storitev. Osem operaterjev je v letu 2008 ponujalo storitev trojček, medtem ko sta dva operaterja (Mobitel in T-2) pričela na trgu ponujati storitev četverček (*quadruple-play*), ki poleg prej navedenih storitev vključuje tudi mobilno telefonijo.

Graf 26: Razmerje med priključki IPTV in kableske televizije

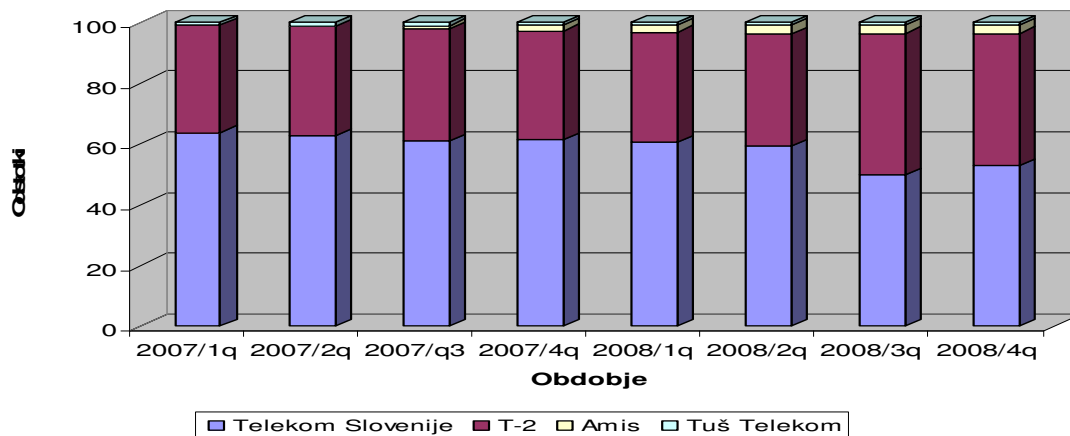

	2007/1q	2007/2q	2007/3q	2007/4q	2008/1q	2008/2q	2008/3q	2008/4q
Kabelska televizija	89,4	87,3	85,2	81,1	77,8	75,4	68,8	64,0
IPTV	10,6	12,7	14,8	18,9	22,2	24,6	31,2	36,0

Vir: APEK, 2009

Trend rasti deleža priključkov IPTV se nadaljuje. V letu 2008 se je delež priključkov IPTV v primerjavi s preteklim letom zvišal za 17,1 odstotnih točk in sedaj proti kabelski televiziji predstavlja 36 % tržni delež.

Graf 27: Tržni deleži ponudnikov IPTV storitev

	2007/1q	2007/2q	2007/q3	2007/4q	2008/1q	2008/2q	2008/3q	2008/4q
Telekom Slovenije	63,6	62,6	60,8	61,4	60,4	59,1	49,8	52,7
T-2	35,4	36,0	37,0	35,8	36,3	37,0	46,5	43,5
Amis			1,1	1,9	2,4	2,9	2,7	2,9
Tuš Telekom	1,0	1,4	1,1	0,9	1,0	1,0	1,0	0,9

Vir: APEK, 2009

Po podatkih iz grafa 27 je razvidno, da se je tržni delež IPTV storitev družbe Telekom Slovenije v primerjavi s preteklim letom znižal, in sicer za 8,7 odstotnih točk. Na račun padca deleža družbe Telekom Slovenije sta se zvišala deleža družbama T-2 in Amis. Družbi Amis se je delež IPTV v primerjavi s preteklim letom zvišal za 1 odstotno točko. Družbi T-2 pa je sicer tržni delež IPTV v zadnjem četrtletju padel za 3 odstotne točke, vendar družba kljub temu v primerjavi s prejšnjim letom beleži povečanje in sicer za 7,7 odstotne točke.

3.2.3.10 Prenos programskih vsebin do končnega uporabnika

Na ravni EU je bila sprejeta odločitev o prehodu z analogne na digitalno radiodifuzijo. Ta odločitev je bila na nacionalnem nivoju implementirana s Strategijo Republike Slovenije za prehod z analogne na digitalno radiodifuzijo, v kateri je bil kot skrajni rok za dokončen prehod na digitalni način oddajanja in s tem za prenehanje oddajanja v analogni tehniki določen konec leta 2010.

Zaradi postopnega uvajanja digitalnega in postopnega ukinjanja analognega prizemnega oddajanja in zaradi ugotovljene komplementarnosti obeh oblik oddajanja je Agencija v letu 2008 prišla do zaključka, da je treba definicijo trga 18²⁵ definirati tako, da vključuje tudi prenos televizijskih programov v digitalni obliki. Digitalna televizija za izdajatelje programskih vsebin še ne predstavlja nadomestila za obstoječe analogno omrežje, ki pa se bo vedno hitreje ugašalo, temveč komplementarno sredstvo za doseganje gledalcev. Ker je Agencija že izdala odločbo, ki se nanaša na analogno prizemno oddajanje in ker na trgu ni bilo opaziti nobenih bistvenih sprememb na tem delu trga, je Agencija opravila analizo trga prenosa televizijskih programov do končnih uporabnikov prek digitalnega prizemnega oddajnega omrežja. Na podlagi opravljene analize je Agencija izdala dopolnilno odločbo, s katero je določila Javni zavod RTV Slovenija kot operaterja s pomembno tržno močjo na upoštevem trgu 18²⁶ tudi za digitalno prizemno oddajanje. Z navedeno odločbo je Agencija Javnemu zavodu RTV Slovenija naložila naslednje:

- obveznost dopustitve operatorskega dostopa do določenih omrežnih zmogljivosti in njihove uporabe,
- obveznost zagotavljanja enakega obravnavanja,
- obveznost zagotavljanja preglednosti,
- obveznost cenovnega nadzora in stroškovnega računovodstva,
- obveznost ločitve računovodskih evidenc.

Agencija je Javnemu zavodu RTV Slovenija v okviru obveznosti cenovnega nadzora in stroškovnega računovodstva naložila, da mora za storitve povezane z digitalnim prizemnim oddajanjem pripraviti sistem stroškovnega računovodstva, ki temelji na metodi popolno alociranih stroškov na podlagi preteklih stroškov (FAC HCA), v začetku leta 2009 pa oblikovati in uveljaviti stroškovne cene. Do uveljavitve stroškovnih cen je Agencija naložila oblikovanje razumnih cen. V okviru obveznosti ločitve računovodskih evidenc mora RTV Slovenije voditi računovodske evidence za dejavnost povezano s prenosom radiodifuzne vsebine do končnih uporabnikov preko digitalnega prizemnega omrežja ločeno od evidenc za ostale dejavnosti,

²⁵ Prenos radiodifuzne vsebine do končnih uporabnikov (medoperatorski trg).

²⁶ Prenos radiodifuzne vsebine do končnih uporabnikov (medoperatorski trg).

dodatno mora ločiti evidence za storitve, ki jih zagotavlja svojim notranjim programsko-produkcijskim enotam.

Agencija je morala naknadno poseči na trg glede določitve cene Javnega zavoda RTV Slovenija za vključitev operaterjev v njen digitalni multipleks in je v sporu preverila in potrdila razumnost cene storitve prizemnega digitalnega oddajanja Javnega zavoda RTV Slovenija.

3.2.3.11 Številski prostor

Agencija je minulo leto v skladu z obveznostmi, ki ji jih nalaga 73.a člen ZEKom, sprejela Splošni akt o upravljanju pretvorbe števil v ENUM domene števil (Ur. l. RS, št. 89/08) in nato v skladu z njim objavila javni poziv za ugotovitev pripravljenosti zainteresiranih izvajalcev te pretvorbe. Do izteka roka ob koncu leta se je prijavil en zainteresiran izvajalec.

V zvezi z zavezanostjo Agencije, da dodeljuje šestmestne številke, ki jih je Komisija določila v prilogah k Odločbi o rezervaciji nacionalnega območja oštevilčenja, ki se začne s 116, za usklajene številke za usklajene storitve z družbeno vrednostjo, je še v letu 2007 javno pozvala interesente k oddaji vlog za dodelitev prvih treh števil iz omenjene priloge. Agencija je prejela vlogo za dodelitev številke 116123, ki je rezervirana za telefonsko pomoč v duševni stiski in jo v letu 2008 tudi dodelila Zvezi slovenskih društev svetovalcev za telefonsko pomoč v stiski. V primerjavi s prejšnjimi leti je bilo v letu 2008 v zvezi s potrebami operaterjev po dodelitvah posameznih elementov oštevilčenja, ki jih potrebujejo za dostop do storitev in delovanje svojih omrežij, opazno večje povpraševanje operaterjev po dodelitvi geografskih in negeografskih števil namenjenih javno dostopnim telefonskim storitvam na fiksni lokaciji, a za razliko od predhodnega leta ugotavljamo precej manjši obseg vrnjenih števil.

Ob koncu leta je bilo v uradno evidenco Agencije vpisanih 37 operaterjev in drugih subjektov, ki so jim bili v preteklosti dodeljeni različni elementi oštevilčenja. V evidenco je bil vpisan en nov operater. Izdano je bilo 35 novih odločb o dodelitvi elementov oštevilčenja, šest odločb o razveljavitvi oziroma prenehanju odločb in šest odločb je bilo spremenjenih po uradni dolžnosti. Celotno število izdanih in še veljavnih odločb o dodelitvi elementov oštevilčenja je bilo tako 315.

Tabela 5: Obseg dodeljenih oziroma vrnjenih elementov oštevilčenja v letu 2008

Vrsta elementov oštevilčenja	Dodeljeno	Vrnjeno	Elementi oštevilčenja v uporabi na dan 31. december 2008
Geografske številke	1.011.000	255.000	6.161.000
Negeografske številke (v mobilnih omrežjih)	400.000	-	7.500.000
Negeografske številke (VOIP številke)	160.000	10.000	2.210.000
080 številke (brezplačne storitve)	400	90	4.010
090 številke (premijske storitve)	280	110	4.320
088 številke (dostop do posebnih omrežij)	-	3	89
089 številke (daljinsko glasovanje)	40	-	310
10PQ kode (predpone za izbiro operaterja)	-	-	10
NDC kode (nacionalne smerne kode)	6	2	30
DPC kode (kode nacionalne signalizacijske točke)	7	-	122
ISPC kode (kode mednarodne signalizacijske točke)	4	-	32
98 MN kode (usmerjalne kode)	5	1	25
MNC kode (koda mobilnega omrežja)	-	-	4
Št. skrajšanega izbiranja	11	-	208
Št. izdajateljeve oznake	-	-	4
Kode podatkovnih omrežij	-	-	1
Kode nestandardne opreme	-	-	1

Vir: APEK, 2009

3.2.4 Sodelovanje s pristojnimi organi v RS

3.2.4.1 UVK

Agencija je v sklopu priprave analiz upoštevni trgov sodelovala z UVK, ki ji je skladno s 124. členom ZEKom redno posredoval mnenja k opravljenim analizam. Po drugi strani pa je Agencija UVK nudila strokovno podporo pri več postopkih ugotavljanja zlorabe prevladujočega položaja na področju elektronskih komunikacij.

3.2.4.2 Ministrstvo za gospodarstvo

Agencija je v zvezi s spremembo regulatornega okvira EU za elektronske komunikacije sodelovala z Ministrstvom za gospodarstvo, Direktoratom za elektronske komunikacije, z zagotavljanjem učinkovite in neposredne strokovne podpore. To se je odražalo v sodelovanju delovne skupine Ministrstva za gospodarstvo oziroma Direktorata za elektronske komunikacije.

Agencija je na Ministrstvo naslovila nekaj pobud zakonodajnih sprememb (pobude za spremembe v ZEKom in pobuda za spremembo Pravilnika o kakovosti klicev na enotno evropsko številko za klic v sili 112), sodelovala in pomagala je pri zbiranju podatkov za potrebe

letnega vprašalnika Komisije, Odbora za komunikacije glede implementacije enotne evropske telefonske številke za klice v sili 112 za leto 2007 in 2008 ter obdelala in posredovala odgovore operaterjev, ki so bili v tem obdobju zakonsko obvezani k poročanju.

Agencija je sodelovala pri pripravi odgovorov za vprašalnik OECD o regulaciji trga storitev v Sloveniji in vprašalnik RCC s področja elektronskih komunikacij. Prav tako so bili Ministrstvu posredovani podatki o širokopasovnem dostopu za potrebe oblikovanja dokumenta o strategiji razvoja širokopasovnih omrežij v Sloveniji.

3.2.4.3 Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve

Agencija je sodelovala tudi z Ministrstvom za delo, družino in socialne zadeve, Direktoratom za invalide v okviru delovne skupine za zagotovitev dostopnosti do enotne evropske telefonske številke za klic v sili 112, telefonske številke policije 113 in nekaterih drugih splošno uporabljenih številk javnih služb uporabnikom invalidom z okvaro sluha.

3.2.4.4 Statistični urad Republike Slovenije

Agencija sodeluje s Statističnim uradom Republike Slovenije glede zbiranja podatkov o poštnih storitvah in razvoju trga elektronskih komunikacij. Zaradi zmanjševanja administrativnih bremen operaterjev Agencija zagotavlja podatke operaterjev tudi Statističnemu uradu po dogovoru o sodelovanju pri posredovanju podatkov, ki je bil sklenjen v letu 2006 in dopolnjen v tehničnem delu v letu 2008 zaradi spremembe načina zbiranja in hrambe podatkov. Agencija pa se na drugi strani poslužuje tudi podatkov, ki jih zbira Statistični urad s statističnim raziskovanjem gospodinjstev in končnih uporabnikov storitev. Agencija je Statističnemu uradu na razpolago tudi pri strokovnih vprašanjih s področja elektronskih komunikacij. Njen predstavnik se je tako udeležil sestanka delovne skupine, ki ga je organiziral Eurostat za uskladitev definicij in dopolnitev vprašalnika, s katerim zbira podatke s področja elektronskih komunikacij.

3.2.4.5 Banka Slovenije

Agencija že več let uspešno sodeluje z Banko Slovenije pri zbiranju podatkov o mednarodnem gostovanju za namene spremljanja turističnih in tranzitnih gibanj. V ta namen od operaterjev mobilne telefonije zbira mesečne podatke o dnevno aktivnih uporabnikih gostujočih v mobilnih omrežjih posameznih držav za lastne uporabnike gostujoče v omrežjih tujih držav in tudi za tuje uporabnike gostujoče v omrežjih domačih mobilnih operaterjev. Agencija podatke agregirane po posameznih državah posreduje Banki Slovenije za nadaljnje analize migracij prebivalstva in plačilne bilance.

3.2.4.6 Univerze in visoke šole

Agencija je Fakulteti za družbene vede posredovala podatke, ki jih je uporabila pri mednarodnem projektu o razvoju širokopasovnega dostopa do interneta. Na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani je sodelovala s predavanji pri predmetu mikroekonomija, v okviru katerega je študente seznanila s temeljnimi pojmi in namenom regulacije trga.

3.2.5 Nadzor trga telekomunikacij

Agencija v okviru postopka nadzora ugotavlja ali operaterji e-komunikacijskih storitev spoštujejo obveznosti, ki so jim naložene z ZEKom, na njegovi podlagi sprejete predpise, splošne akte in posamične akte oziroma ukrepe, ki jih je sprejela sama. V primeru, da Agencija preko pooblaščenih oseb Agencije v postopku nadzora ugotovi, da je prišlo do kršitev prej navedenih pravnih predpisov, kršitelju z odločbo naloži odpravo ugotovljenih nepravilnosti, v okviru

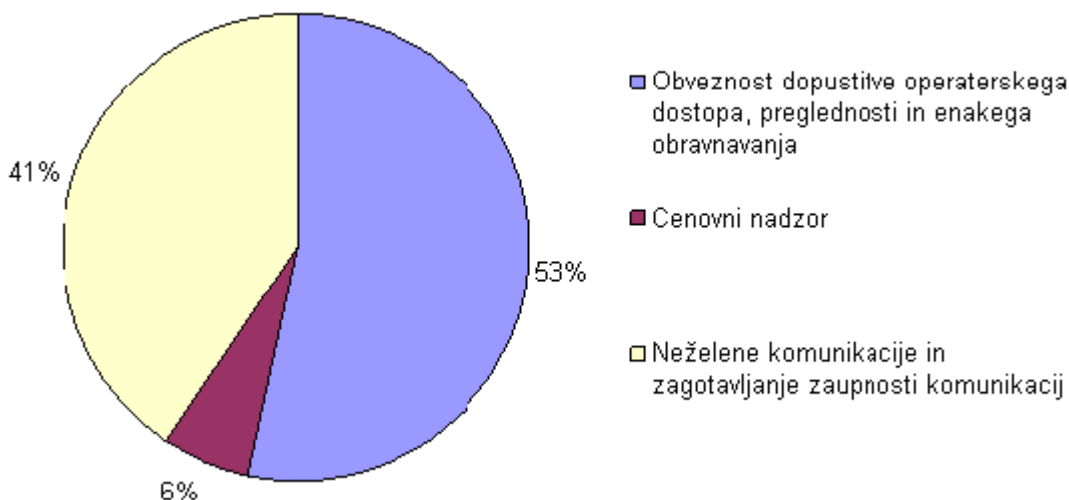
postopka o prekršku pa lahko pooblaščen oseba Agencije kot prekrškovni organ, v primeru ugotovljene kršitve, izda ustrezno odločbo o prekršku.

Agencija je v letu 2008 nadaljevala s postopki nadzora nad izvajanjem z odločbami naloženih obveznosti operaterjem s pomembno tržno močjo, obveznosti operaterjev za zagotavljanje storitve klica na enotno evropsko številko za klice v sili 112, obveznosti zagotavljanja tajnosti, zaupnosti in varnosti elektronskih komunikacij ter drugih obveznosti naloženih z ZEKom oziroma s splošnimi in posamičnimi akti sprejetimi na njegovi podlagi. Pooblaščen osebje agencije so po uradni dolžnosti uvedle 144 postopkov inšpekcijskega nadzora s področja e-komunikacij. Število postopkov inšpekcijskega nadzora se je v letu 2008 v primerjavi z letom 2007 povečalo za 40 %. V letu 2008 se je rešilo 25 % postopkov inšpekcijskega nadzora v roku 75 dneh, vse ostale zadeve pa so bile rešene v zakonitem roku. Povprečje za reševanje ene zadeve je bilo 132 dni. Relativno dolgi povprečni čas reševanja zadev je potrebno pripisati predvsem dejstvu, da je ugotavljanje dejanskega stanja mnogokrat tehnično zahtevno in obsežno ter da ZEKom v postopku nadzora predvideva minimalni 30 dnevni rok, da se zavezanec o zadevi izreče ali nepravilnosti tudi sam odpravi, kar bistveno zmanjšuje učinkovitost samega postopka.

Večina postopkov inšpekcijskega nadzora, ki jih je Agencija izvedla v letu 2008, se je nanašala na nadzor nad izvajanjem obveznosti dopustitve operatorskega dostopa, zagotavljanja preglednosti, enakega obravnavanja, cenovnega nadzora ter na nadzor s področja zagotavljanja tajnosti in zaupanja e-komunikacij. V okviru izvedenih postopkov je Agencija ugotovila, da v določenih primerih naložene obveznosti niso bile izvajane v skladu z določbami ZEKom in na njegovi podlagi izdanimi predpisi, posamičnimi in splošnimi akti ali drugimi predpisi izdanimi na podlagi ZEKom. V postopkih inšpekcijskega nadzora je bilo v primerih, ko operaterji ugotovljenih nepravilnosti po pozivu Agencije niso sami odpravili, tako izdanih več odločb, s katerimi so bili operaterjem s pomembno tržno močjo naloženi primerni in sorazmerni ukrepi za odpravo ugotovljenih nepravilnosti. Agencija je tako na primer naložila operaterju s pomembno tržno močjo odpravo nepravilnosti pri izvajanju obveznosti enakega obravnavanja operaterjev, ki dostopajo do njegovega omrežja preko bitnega toka. Agencija je v postopku nadzora ugotovila in naložila tudi odpravo nepravilnosti pri izvajanju obveznosti cenovnega nadzora in stroškovnega računovodstva, kot sta bili naloženi z regulatorno odločbo. Operaterju s pomembno tržno močjo je bilo v nadzoru naložena tudi odprava nepravilnosti v zvezi z izvajanjem obveznosti ugoditi razumni zahtevi operaterja za dostop z lastnimi optičnimi kablom po obstoječih kabelskih koridorjih za povezavo svojih kolokacij, poleg naštetih pa je Agencija vodila še vrsto podobnih postopkov. V zvezi s kršitvijo obveznosti dopustitve operatorskega dostopa in zagotavljanja enakopravnega obravnavanja je Agencija mobilnemu operaterju s pomembno tržno močjo v okviru postopka inšpekcijskega nadzora naložila odpravo nepravilnosti pri zagotavljanju dostopa do svojega javnega mobilnega telefonskega omrežja in posredovanja (vseh) klicev iz svojega javnega mobilnega omrežja na številke uporabnikov manjšega operaterja, vključno na številke z nacionalno smerno kodo (0)90, in sicer pod enakimi pogoji, kot to zagotavlja sama sebi oziroma drugim operaterjem.

Graf 28: Nadzor telekomunikacij

Vir: APEK, 2009

Agencija je tudi v letu 2008 po uradni dolžnosti izvajala nadzor v zvezi z izvajanjem postopkov za zaščito tajnosti, zaupnosti in varnosti elektronskih komunikacij. V svojih postopkih je ugotavljala skladnost organizacijskih ukrepov s smernicami za zagotavljanje varnosti omrežij e-komunikacij in informacijskih sistemov, ki jih je Agencija objavila leta 2006. Splošna ugotovitev je, da operaterji vlagajo v sistem upravljanja varovanja informacij sorazmerno s svojo velikostjo ter da uporabljajo zelo različne modele za vzpostavitev, vpeljavo in vzdrževanje sistema upravljanja varovanja informacij. Z namenom, da se zagotovijo primerljivi in sorazmerni varnostni ukrepi, ki bodo krepili zaupanje uporabnikov v varnost storitev informacijske družbe, je Agencija skupaj z Informacijskim pooblaščencom RS pripravila Splošni akt o tajnosti, zaupnosti in varnosti elektronskih komunikacij ter hrambi in zavarovanju hranjenih podatkov.

Agencija je analizirala parametre kakovosti storitev za enotno evropsko številko za klice v sili 112 in v zvezi s tem izvedla nadzor pri treh operaterjih ter preverila kakovost podatkov, ki jih operaterji enkrat letno pošiljajo Agenciji. Agencija je ugotovila, da je večina operaterjev uskladila merilno metodologijo s predpisanim standardom. Operaterje, ki niso upoštevali merilne metodologije, pa je opozorila in jim naložila rok za odpravo le-teh.

V letu 2008 je izvajala postopek nadzora tudi v okviru neželenih komunikacij, pri čemer je izdala več opozoril pravnim subjektom v primerih, ko je bilo ugotovljeno, da slednji niso upoštevali določbe 109. člena ZEKom pri izvajanju procesa neposrednega trženja. V večini primerov so se ugotovljene nepravilnosti nanašale na odsotnost predhodnega soglasja naslovnika elektronskega sporočila, katerega namen je bilo neposredno trženje, v nekaterih primerih pa tudi na neupoštevanje prejemnikove zavrnitve uporabe njegovega naslova za pošiljanje tovrstnih elektronskih sporočil.

Ugotavljala je tudi kršitve ZEKom in regulatornih odločb Agencije v postopkih o prekrških in kršiteljem ter odgovornim osebam izrekla opomin ali denarno kazen.

Pri opravljanju nadzora je po potrebi sodelovala tudi z drugimi organi pristojnimi za nadzor nad določbami ZEKom ter nad sorodnimi področji, predvsem z Uradom informacijskega pooblaščenca RS, UVK in Inšpektoratom RS za elektronske komunikacije, elektronsko podpisovanje in pošto in Tržnim inšpektoratom RS.

3.3 Radiokomunikacije

3.3.1 Razvoj politik na ravni Evropske unije in Sveta Evrope

3.3.1.1 Direktiva o avdiovizualnih medijskih storitvah

Decembra 2007 sprejeta evropska direktiva o avdiovizualnih medijskih storitvah (AVMS), ki je nadomestila direktivo o televiziji brez meja, zadnjič dopolnjeno leta 1997, prinaša na področje regulacije vsebin številne novosti. Direktiva, ki jo bo treba do konca leta 2009 vgraditi v slovenski pravni red, uvaja tehnološko nevtralno regulacijo televizije in televiziji podobnih novih medijev, ki jih s skupnim poimenovanjem označuje za avdiovizualne medijske storitve. Pri tem sicer loči med linearnimi (npr. tradicionalna TV) in nelinearnimi mediji (storitve na zahtevo), saj za slednje zahteva nekoliko milejšo regulacijo, kljub temu pa širi področje televizijske regulacije na avdiovizualne medije, ki do sedaj niso bili regulirani. Med pričakovanimi vplivi direktive je tudi odprava nekaterih omejitev glede oglaševanja v televizijskih programih, saj nova direktiva ukinja najvišji dopustni dnevni delež oglaševanja in dopušča promocijsko prikazovanje izdelkov (product placement) v določenih tipih programskih vsebin. Ostaja le omejitev količine oglaševanja na uro, in še to le za TV prodajo in klasične oglaševalske spote, za promocijsko prikazovanje izdelkov pa ne več. Tudi obvezni 20-minutni razmik med oglasnimi bloki znotraj TV oddaj je nova direktiva opustila ter dopustila bolj pogosto prekinjanje filmov.

Konec leta 2008 je ob izteku prvega leta veljavnosti direktive Komisija poročala, da jo je do tedaj v svojo nacionalno zakonodajo v celoti prenesla le Romunija, Luksemburg pa je za začetek uveljavil nekaj določb o oglaševanju. V Franciji so predlog zakona za implementacijo direktive predložili v parlament novembra 2008. Belgija, Češka, Finska, Irska, Latvija, Nizozemska in Portugalska pa so konec leta že razpolagale z osnutki zakonov, ki naj bi bili predloženi v parlamentarna branja v začetku leta 2009. Slovenija je bila navedena v skupini držav, ki še niso začele javnih posvetovanj o tem, kako bodo pravila EU delovala v njihovih državah (ob njej še Danska, Nemčija, Italija, Slovaška in Španija).

3.3.1.2 Konvencija Sveta Evrope o čezmejni televiziji

Konvencija, ki je v Sloveniji ratificirana od leta 1999 in še velja v okviru Zakona o ratifikaciji Evropske konvencije o čezmejni televiziji in Protokola ter spreminja Evropsko konvencijo o čezmejni televiziji (Ur. l. RS, št.18/1999), je prav tako v postopku spreminjanja. Njena vsebina je usklajena z evropsko direktivo o televiziji brez meja, ki jo je že nadomestila sodobnejša različica, razvoj dogodkov v okviru prilagajanja konvencije Sveta Evrope pa kljub razlikam v pogledih na medije, ki se v okviru Sveta Evrope obravnavajo predvsem v kontekstu človekovih pravic, kaže na močne težnje, da bi bila tudi posodobljena različica konvencije kar se da usklajena z direktivo o AVMS.

3.3.1.3 Pravila o državni pomoči za javne radiotelevizije

Komisija je v letu 2008 začela spreminjati svoje sporočilo o uporabi pravil o državni pomoči za storitev javne radiodifuzije, ki je bilo objavljeno leta 2001. Prvi krog posvetovanj o spremembah sporočila je začela spomladi 2008. Odziv držav članic do predlaganih sprememb je bil v glavnem odklonilen. Na pobudo Nizozemske je 19 držav članic EU, med njimi tudi Slovenija, podpisalo skupno izjavo, s katero so nasprotovale vmešavanju Komisije na področje javne radiotelevizije. Komisija je nov predlog dokumenta, za katerega se je posvetovanje izteklo sredi januarja 2009, predstavila 4. novembra 2008.

3.3.1.4 Dobre prakse avtorizacije mobilne televizije

Komisija je marca 2008 sprejela odločitev o vključitvi standarda DVB-H v EU seznam standardov. Decembra 2008 je objavila sporočilo o dobrih praksah avtorizacije mobilne televizije, ki je nasledilo prvo tovrstno sporočilo iz julija 2007. V sporočilu, v katerem je v primerjavi s predhodnim nekoliko znižala svoja pričakovanja glede velikosti trga in prihodkov mobilne televizije na ravni EU, je identificirala tri pglavitne regulatorne modele za mobilno televizijo v državah članicah in priporočila uporabo t. i. integriranega modela, kakršnega denimo uporabljajo v sosednji Avstriji. Po tem modelu naj bi se vsi tržni akterji dogovorili o medsebojnih razmerjih še pred avtorizacijo. V skladu s tem mora biti operater omrežja/platforme, če se želi prijaviti za avtorizacijo, predhodno dogovorjen z izdajatelji programov ali agregatorji, ponudniki vsebin pa morajo predložiti svoje pogodbe z operaterji multipleksov.

3.3.2 Zakonodajne aktivnosti v Republiki Sloveniji in sodelovanje s pristojnimi organi

Na osnovi ZDRad je Agencija pripravila Splošni akt o določitvi geografskih območij za digitalno televizijsko radiodifuzijo (Ur. l. RS, št. 22/08) ter na osnovi ZMed sprejela splošni akt Metodologija strokovnega nadzorstva radijskih in televizijskih programov (Ur. l. RS, št. 59/08).

Agencija je sodelovala pri mnogih aktivnostih:

- pri pripravi sprememb ZEKom – poglavja o radiofrekvenčnem spektru, pri nekaterih določbah, ki se nanašajo na radiodifuzijo;
- pri predsedovanju EU v procesu sprejemanja novega regulatornega okvira na področju podeljevanja pravic uporabe radiofrekvenčnega spektra;
- v delovni skupini ECC TG 4 pod okriljem ERO, skupina se je podrobneje ukvarjala z vprašanjem dividende spektra, kasneje pa še z vplivi drugih storitev na DVB-T, z načini nekaterih primerov koordinacije uporabe storitev med državami itd.;
- z Ministrstvom za obrambo zaradi usklajevanja uporabe radiofrekvenčnega spektra in v tehničnih odborih s področja uporabe radijskih frekvenc pri Slovenskem inštitutu za standardizacijo.

V sodelovanju z Ministrstvom za gospodarstvo je pripravila predloge stališč za sestanke Komisije in delovnih skupin (RSC, COCOM/AUTH; COCOM/GHzMSS) ter sodelovala na področju opreme (RTTE direktiva).

3.3.3 Predstavitev Strategije razvoja radijskih in televizijskih programov v RS

Agencija je nalogo priprave predloga Strategije razvoja radijskih in televizijskih programov v Republiki Sloveniji prevzela z novelo ZMed junija 2006. Zakonodajalec je za oblikovanje predloga strategije predvidel šest mesecev, kar je za dokument, ki pokriva tako široko področje, kot je področje radia in televizije, ki vključuje pomembne družbene, kulturne, gospodarske in tehnične vidike, izjemno kratko obdobje. Dokument, katerega izhodišča je Agencija prvič javno predstavila štiri mesece po uveljavitvi zakona, torej oktobra 2006, je nastajal poldrugo leto in je rezultat aktivnega sodelovanja z medijskimi strokovnjaki, pristojnimi inštitucijami, stanovskimi združenji in drugo zainteresirano javnostjo.

Prvi osnutek dokumenta je kot delovno izhodišče za pričetek javne razprave o možnostih za razvoj radijskih in televizijskih programov Agencija predstavila junija 2007. Pred tem je z naročenimi raziskavami pridobila obsežne podatke o vrstah in vzorcih medijske potrošnje v Sloveniji, trendih razvoja radia in televizije, pomenu lokalnih, regionalnih in nacionalnih programov za njihova občinstva, pričakovanjih in potrebah javnosti ter predvidevanjih strokovnjakov. Osnutek je bil na dnevnem redu dveh poletnih sej SRDF, pripombe k njemu pa so podali še Ministrstvo za gospodarstvo, izdajatelji radijskih in televizijskih programov ter operater mobilnih telekomunikacij.

Spodbujena z mnenji, ki so osnutku očitala preveliko tehnično in ekonomsko usmerjenost ob odsotnosti ustrezne obravnave družbenih in kulturnih vidikov, je Agencija k sodelovanju povabila več strokovnjakov s področja družbenih ved, medijskih študij in novinarstva ter oblikovala nov delovni osnutek, ki ga je decembra 2007 poslala v obravnavo SRDF, javnosti pa predstavila januarja 2008 na posvetu, ki se ga je udeležilo 65 predstavnikov izdajateljev radijskih in televizijskih programov, stroke ter inštitucij. S posvetom, na katerem se je razvila živahna razprava, je Agencija pridobila številna mnenja o razmerah na področju radijskih in televizijskih programov, predvsem pa kakovostne povratne informacije, ki jih je uporabila za novo dopolnitev dokumenta.

Dodatno zbiranje pisnih pripomb, ki je potekalo v začetku leta 2008, je potrdilo, da je med zainteresirano javnostjo največ nezadovoljstva s predlagano ureditvijo programov posebnega pomena, ki je z utemeljitvijo, da morajo imeti tovrstni programi v okolju svojega delovanja primerno gospodarsko zaledje, predvidevala podeljevanje tovrstnih statusov predvsem na nivoju regij v skladu z regionalno razdelitvijo. Zato je Agencija predstavnike združenj programov posebnega pomena, predstavnike strokovne komisije za programske vsebine medijev in strokovnjake, ki so sodelovali pri nastajanju dokumenta, povabila na delovni sestanek, na katerem so se dogovorili o sprejemljivih rešitvah in skupaj oblikovali dopolnitve predloga strategije.

Predlog strategije, ki je upošteval podane pripombe in predloge dopolnitev, je bil sredi marca 2008 poslan v soglasje SRDF. Ta ga je uvrstil na dnevni red svoje 16. seje 25. marca 2008. Pred obravnavo predloga strategije je SRDF na seji sprejel lasten dokument, ki vsebuje tudi priporočila za razvoj radiodifuzije na Slovenskem. Glede predloga strategije, ki ga je predložila Agencija, pa je sprejel sklep, da pripombe nanj poda do svoje naslednje seje 22. aprila 2008. Besedilo pripomb k predlogu strategije, ki so bile take narave, da bi zahtevale bistvene spremembe besedila, ki je že bilo usklajeno v procesu javnega posvetovanja, je SRDF naposled sprejel na svoji 4. korespondenčni seji 24. aprila 2008. Sredi junija 2008 se je sestala delovna skupina, na kateri so se predstavniki Agencije in SRDF dogovorili o sodelovanju obeh organov pri pripravi različice dokumenta, ki bo dobila podporo SRDF. Do konca leta 2008 so se člani te delovne skupine ukvarjali predvsem z usklajevanjem meril za izbiro najboljših ponudnikov na javnih razpisih za dodelitev radijskih frekvenc, ki jih je SRDF določil v svojem dokumentu Ocena stanja radijskih in televizijskih programov, prenovljena programska merila in priporočila za razvoj radiodifuzije na Slovenskem in je bil sprejet marca 2008.

Ker ZMed ni podrobneje določil vsebinskega okvira zelene strategije, je Agencija predstavo o tem, kaj naj bi ta dokument prinesel, izpeljala iz njegovega imena. Iz različic dokumenta v posameznih fazah nastajanja je razvidno, da se je vsebinski okvir iz tehničnih in ekonomskih vidikov postopoma širil na družbeni kontekst delovanja medijev, radiu in televiziji v klasičnem smislu pa so se pridružili tudi novi avdiovizualni mediji. Izvirne ideje o potrebi po dokumentu, katerega namen naj bi bil predvsem določitev politike podeljevanja radijskih frekvenc, so bile namreč v času nastajanja predloga strategije že precej obrabljene. Zaradi zavedanja, da je ob že leta in leta malodane povsem zasedenem frekvenčnem spektru za kaj takega prepozno, je strategija izšla iz izhodišč, da je razvoj radia možen samo prek konsolidacije prenasičenega radijskega trga, razvoj televizije pa prek prehoda na digitalno oddajanje. Kasneje se je temu pridružilo spoznanje, da strategije ni več moč snovati samo za tradicionalni radio in televizijo ter da ukrepov za njun razvoj ni mogoče oblikovati brez upoštevanja širšega družbenega konteksta sodobne rabe medijev. V predlog strategije je zato vključen tudi pogled na nove avdiovizualne medije ter ob upoštevanju pomena elektronskih medijev za politično kulturo in kulturno ustvarjalnost postavljene smernice za uresničevanje javnega interesa na tem področju.

Analiza stanja, narejena ob pripravljanju predloga strategije, je potrdila, da na izredno majhnem slovenskem medijskem trgu deluje preveč radijskih in televizijskih programov, ki so si tudi pri

vsebinah vse preveč podobni. Urejanje radijskega področja se zato nakazuje predvsem v smeri ustrezne konsolidacije preveč razdrobljenega trga, ki ga z lastniškim in programskim povezovanjem poskušajo preseči tudi izdajatelji sami. Tržni mehanizmi so ob učinkovitih pravilih glede medijskega lastništva za doseg manjšega števila igralcev veliko primernejši kot restriktivni posegi države, seveda pa mora država poskrbeti za učinkovitejše preprečevanje koncentracije medijskega lastništva in zdajšnje nenadzorovano povezovanje s primernimi ukrepi nekoliko usmeriti ter povezovanje omogočiti tudi programom posebnega pomena, ki želijo okrepiti svoj položaj nasproti velikim komercialnim ponudnikom vsebin, s katerimi z različnimi programskimi usmeritvami tekmujejo za isti oglaševalski kolač.

Predlog strategije opozarja, da je ob tem treba poskrbeti, da trg iz programskih shem radiev in televizij ne bo povsem izbrisal vsebin, ki pritegnejo ožje javnosti in so za izdajatelje bodisi manj donosne ali celo v preveliko stroškovno breme. S pojavom močnih medijev in z večjim pokrivanjem se jim namreč manjšajo možnosti za pridobivanje oglaševalskega denarja, kar lahko pripelje do propadanja programov, ki delujejo v majhnih skupnostih in ponujajo zgolj lokalne vsebine, ter do posploševanja programske ponudbe in izključevanja lokalnih programskih vsebin iz posameznih okolij v okviru njihovega širšega pokrivanja pri tistih izdajateljih, ki širijo območje delovanja. Zaradi tega je velikega pomena, da se ustrezno uredi položaj medijev, ki v posameznih okoljih lahko prispevajo k celovitejšemu uresničevanju javnega interesa, ter poskrbi za njihovo krepitev in razvoj.

Ob upoštevanju omejitev, ki izhajajo iz majhnega trga, se nekaj možnosti za razvoj kaže v prehodu na digitalno oddajanje, pri čemer je med radijem in televizijo razlika v tem, da za radio ta prehod za zdaj še ni obvezen, za televizijo pa je in že poteka. Digitalni radio se bo razvijal ob analognem, ki ga ne bomo ugašali, zato je smiselno, da ponudi nove vsebine. Pri televiziji pa je treba zagotoviti prehod televizijskih programov, ki se razširjajo prek analogne prizemeljske radiodifuzije, na digitalno oddajanje ter pri tem gledalcem ponuditi prepričljive razloge, da je naložba v dodatno opremo, ki jo bodo potrebovali za sprejemanje digitalne prizemeljske radiodifuzije, upravičena.

Predlog strategije se dotika tudi novih medijev, ki večajo možnosti za udeležbo posameznikov v novem, bolj odprtem, decentraliziranem in nizkostroškovnem modelu sprejemanja in produkcije vsebin, poudarja tako njihov pomen kot tudi potencialne nevarnosti ter opozarja na nujnost širjenja medijske pismenosti in spodbujanja informacijske vključenosti. Ob tem se morajo novemu polju delovanja prilagoditi tudi regulatorji, ki se morajo še bolj posvetiti spremljanju trendov in dogajanju na področju novih medijev, voditi dialog s ponudniki storitev in promovirati samoregulacijo ter spodbujati večanje zavesti o lastni odgovornosti uporabnikov. Obstoječe mehanizme za zaščito otrok in mladoletnih pred potencialno škodljivimi vsebinami, ki jih je prinesla novela ZMed in jih je treba bolj dosledno izvajati tudi v praksi, bi bilo smiselno nadgraditi z bolj univerzalnim sistemom za označevanje in razvrščanje programskih vsebin glede na stopnjo fizičnega in psihičnega nasilja, erotičnih elementov, prikazovanja oseb in likov v nevarnih situacijah, neprimerne izražanja, uporabe drog ipd.

Glede vprašanja prihodnje regulacije tako klasičnih kot tudi novih avdiovizualnih medijev je okvir postavila nova direktiva o avdiovizualnih medijskih storitvah, ki zahteva vzpostavitev usklajenih pravil igre v prid zagotavljanja konkurenčnih razmer na enotnem evropskem trgu avdiovizualnih medijskih storitev ter vzpostavljane enotne minimalne ravni zaščite interesov javnosti in evropske kulturne produkcije. Direktiva širi nekaj tradicionalne televizijske regulacije na nelinearne avdiovizualne storitve, a le na tiste, ki jih je hkrati moč obravnavati kot množične medije in kot gospodarsko dejavnost. V prihodnosti bo tako več reguliranih medijev, vendar reguliranih v manjši meri. Razvoj regulacije se od ukvarjanja z licenciranjem radijskih in televizijskih programov in vsebinskimi zahtevami zanje premika k zagotavljanju univerzalnih minimalnih vsebinskih standardov za vse avdiovizualne medijske storitve, obenem pa tudi k regulaciji dostopnosti medijskih vsebin na različnih platformah in terminalih. Delitev na

regulacijo telekomunikacij in regulacijo radiodifuzije postopoma nadomeščajo tehnološko nevtralni pristopi k regulaciji vsebin. Konvergentni regulatorji imajo pri tem prednost, saj pod eno streho združujejo znanja z različnih področij in pokrivajo cel spekter kontekstov, v katerih se pojavljajo sodobni avdiovizualni mediji. V prihodnje bodo konvergentni regulatorji reševali zlasti vprašanja dostopa ponudnikov medijskih storitev do vsebin, ki pritegnejo velika občinstva (premium content), regulacije vertikalne integracije in vzpostavljanja pravil za navigacijo po storitvah.

Predlog strategije na področjih, ki jih obravnava, sicer ne prinaša končnih, podrobno izdelanih predlogov, ki jih je moč neposredno izvajati, kot tudi ne pokriva vseh vidikov izjemno kompleksnega področja, nakazuje pa širše usmeritve in podrobnejše smernice za oblikovanje ukrepov ter narekuje korake pri izvajanju določenih politik v okviru obstoječih zakonskih predpisov. Javno politiko na področju radija, televizije in novih medijev vidi v odpravljanju administrativnih ovir, v skrbi za ustrezno izrabo radiofrekvenčnih resursov, v varovanju konkurence na medijskem trgu in v preprečevanju koncentracije medijskega lastništva, s čimer bo ponudnikom programskih vsebin in storitev omogočen dolgoročen ekonomski in tehnološki razvoj, rezultat katerega bo raznolika ponudba za vse okuse, želje in potrebe. Obenem mora zagotavljati razmere za učinkovito in nepristransko delovanje javnega zavoda RTV Slovenija in drugih programov v javnem interesu, predvsem lokalnih in regionalnih ter programov za specifične javnosti, vse skupaj pa tam, kjer je mogoče, podpreti z multimedijskimi storitvami, ki naj bodo najširši javnosti dostopne na katerikoli napravi, ki omogoča njihov sprejem.

3.3.4 Upravljanje s frekvenčnim spektrom

3.3.4.1 Optimalna uporaba radiofrekvenčnega spektra

Na področju analogne radiodifuzije je Agencija izdelala nekaj analiz dodatne izrabe spektra na osnovi dodeljevanja istih oziroma t. i. iso frekvenc. Na robu obstoječih območij pokrivanja je bilo dodeljenih nekaj frekvenc, ki so jih radijske postaje že uporabljale, pogoj za tako dodelitev pa je bil primeren teren med tovrstnima postajama ter da nova postaja ne povzroča motenja drugih postaj (na ta način so bile v letu 2008 dodeljene predvsem FM frekvence, le ena za analogno televizijo). V primeru, ko teren ni omogočal uporabe iste frekvence, je Agencija preučila in dodelila sosednje ali druge frekvence, ki so zaradi svoje geografske in frekvenčne bližine sicer neuporabne za druge radiodifuzne postaje, uporabiti pa jih je bilo mogoče za izboljšanje slišnosti že obstoječe postaje.

Agencija je v letu 2008 izdajala tudi odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc zaradi povezovanja radijskih programov v mreže.

3.3.4.2 Reševanje problematike na meji z Italijo

V letu 2008 je Agencija nadaljevala z aktivnostmi učinkovitejšega reševanja problemov slišnosti oziroma vidnosti slovenskih programov ob meji z Republiko Italijo:

- spremljanje stanja ob državni meji s prijavljanjem motenj italijanski administraciji in Uradu za radiokomunikacije pri Mednarodni telekomunikacijski zvezi;
- nadaljevanje z aktivnostmi pred Mednarodno telekomunikacijsko zvezo in obveščanje glede kršitev mednarodnih pogodb in neaktivnosti Republike Italije pri odpravi motenj;
- pomoč slovenskim imetnikom odločb o dodelitvi radijskih frekvenc v tožbenih postopkih pred italijanskimi in slovenskimi sodišči;
- dodeljevanje in optimizacija dodatnih oddajnih točk slovenskim imetnikom odločb o dodelitvi radijskih frekvenc, namenjenih omilitvi težav sprejema zaradi italijanskih nekoordiniranih postaj.

3.3.4.3 Načrtovanje in upravljanje radiofrekvenčnega spektra za radiokomunikacije

Na področju upravljanja radiokomunikacijskega spektra je bilo v letu 2008 obravnavanih 2057 upravnih zadev.

V letu 2008 je Agencija v zvezi z upravnimi zadevami izdala 1850 odločb o dodelitvi radijskih frekvenc, in sicer:

- 1657 odločb o dodelitvi radijskih frekvenc v fiksni, satelitski in mobilni storitvi;
- 108 dovoljenj za postaje na zrakoplovih;
- 85 dovoljenj za postaje na plovilih.

Poleg tega pa še:

- 506 CEPT dovoljenj za radioamaterje,
- 1513 potrdil v zvezi z čl. 6.4 RTTE direktive (uporaba opreme za uporabo radijskih frekvenc na področju Republike Slovenije).

Agencija je spremljala razvoj dogodkov in razvoj tehnologije na naslednjih področjih:

- nove možnosti pri fiksni in mobilni storitvi,
- WAPECS: razvoj naslednjih generacij dostopnih sistemov,
- FWA s poudarkom na WiMax tehnologiji (3,5 GHz frekvenčno področje),
- naprave kratkega dosega,
- digitalni PMR/PAMR,
- razvoj ultra širokopasovne opreme (UWB).

3.3.5 Strokovni nadzor po Zakonu o medijih

3.3.5.1 Metodologija strokovnega nadzorstva

Agencija je v letu 2008 sprejela splošni akt Metodologija strokovnega nadzorstva radijskih in televizijskih programov, s katerim je podrobneje določila način ugotavljanja izpolnjevanja programskih zahtev in omejitev iz ZMed, ki veljajo za radijske in televizijske programe in so v pristojnosti Agencije. Metodologija pomeni operacionalizacijo medijske zakonodaje v delu, ki sodi v strokovno nadzorstvo Agencije. Določa klasifikacijo vseh iz zakonodaje izhajajočih programskih vsebin ter ostalih spremenljivk, ki so potrebne za določitev vsebin lastne produkcije ter ostale analize. Združuje pojme iz ZMed in ostalih podzakonskih aktov medijske zakonodaje ter tehnične zahteve izdajateljem za posnetke programov, njihovo opremljenost ter podatke o programu, ki jih morajo izdajatelji na zahtevo dostaviti agencij, kar ji omogoča učinkoviteje in hitreje izvajati strokovni nadzor.

3.3.5.2 Digitalizacija monitoringa za potrebe strokovnega nadzora

Agencija si je prizadevala za skrajšanje časa za analizo programov in s tem povezanih postopkov, ki jih je v okviru strokovnega nadzora dolžna izvajati. Aktivnosti so bile v usmerjene v dialog s potencialnimi ponudniki glede ponujene strojne in razvoja programske opreme, ki bo omogočala delno avtomatizacijo delovnega procesa pri strokovnem nadzoru. Tehnična kompleksnost sistema in celotnega javnega naročila je Agenciji onemogočila, da bi sistem vzpostavili še v letu 2008, zato je vzpostavitev prve faze sistema predvidena za začetek leta 2009.

3.3.5.3 Izsledki monitoringa

V letu 2008 je Agencija v okviru svojih pristojnosti pri 11 programih preverila izpolnjevanje pogojev, ki veljajo za radijske in televizijske programe s statusom programa posebnega

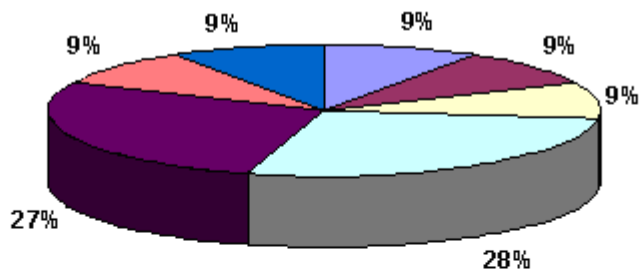
pomena, pri 19 programih je preverila izvajanje programskih zahtev in omejitev, ki po ZMed veljajo za vse radijske in televizijske programe, pri enem programu pa je preverila izvajanje programskih zahtev iz dovoljenja za izvajanje radijske oziroma televizijske dejavnosti. Za potrebe strokovnega nadzora je Agencija analizirala 143 predvajanih dni radijskih in televizijskih programov.

Izmed programov, pri katerih je Agencija preverjala izpolnjevanje pogojev za status programa posebnega pomena, eden ni izpolnjeval vseh pogojev za ohranitev statusa, zato mu je Agencija status odvzela. Doslej zbrani podatki Agencije sicer kažejo, da programi s statusom posebnega pomena nimajo večjih težav pri izpolnjevanju pogojev za status.

Preverjanje vseh programskih deležev je Agencija izvedla v 14 programih, pri 3 programih je zasledila kršitve in izdajateljem izrekla opozorilo z zahtevo po odpravi nepravilnosti v določenem roku. Vsi preverjeni programi so predvajali zahtevane deleže slovenske glasbe, ki jih predpisuje zakonodaja, Agencija pa je pri spremljanju radijskih programov ugotovila, da radijski programi slovensko glasbo predvajajo pretežno ponoči in na ta način izpolnijo zahtevane deleže slovenske glasbe, kar jim omogoča medijska zakonodaja.

Preverjanje določil o radijskem in televizijskem oglaševanju je Agencija izvedla v 16 programih. V 10 programih ni ugotovila nepravilnosti, v 6 programih pa so bile ugotovljene kršitve. Vsem izdajateljem programov je izrekla opozorilo z zahtevo, da nepravilnosti odpravijo v določenem roku. Izdajatelju enega televizijskega programa je začasno preklicala dovoljenje za izvajanje televizijske dejavnosti. Najpogosteje je bilo kršeno določilo o jasnem ločevanju oglaševalskih vsebin od ostalih programskih vsebin, sledile so omejitve oglaševanja na uro v programih posebnega pomena.

Graf 29: Vse ugotovljene kršitve določil o programskih deležih, radijskem in televizijskem oglaševanju in zaščiti otrok in mladoletnikov

- 1/85. člen ZMed - delež lastne produkcije
- 2/85. člen ZMed - označevanje ponovitev oddaj
- 6/93. člen ZMed - 20-minutne prekinitve programa z oglaševanjem
- 5/98. člen ZMed - 15% oglasov v dnevnem oddajnem času in 12 minut/uro
- 1/93. člen ZMed - neločeni oglasi od ostalih programskih vsebin
- 3/93. člen ZMed - oglaševanje med posameznimi samostojnimi deli programske vsebine
- 7/93. člen ZMed - oglaševanje med informativnimi oddajami, krajšimi od 30 minut

Vir: APEK, 2009

Agencija je v drugi polovici leta prejela več pritožb gledalcev televizijskih programov glede predvajanja vsebin, ki bi lahko škodovale duševnemu, moralnemu in telesnemu razvoju otrok in mladoletnikov, in bo z njihovim reševanjem nadaljevala v letu 2009. Ker se je število pritožb glede predvajanja tovrstnih vsebin v televizijskih programih v letu 2008 znatno povečalo, jim bo Agencija v letu 2009 namenila več pozornosti.

Agencija je v enem radijskem programu preverila, ali izdajatelj izvaja radijsko dejavnost skladno s programskimi zahtevami iz dovoljenja za izvajanje dejavnosti. Ker izdajatelj radijske dejavnosti ni izvajal skladno v dovoljenjem, mu je Agencija izrekla opozorilo z zahtevo po odpravi nepravilnosti v določenem roku. SRDF je v letu 2008 podal Agenciji pobudo za nadzor vseh radijskih in televizijskih programov (18), za katere je predlagal dodelitev frekvence za opravljanje radiodifuzije. Agencija je pobudo upoštevala in izvedla nadzor. Ker gre za dokaj obsežen strokovni nadzor, ga bo Agencija v celoti zaključila v začetku leta 2009.

3.3.5.3.1 Preverjanje izpolnjevanja pogojev, ki veljajo za radijske in televizijske programe s statusom programa posebnega pomena

1. V devetih programih je Agencija preverjala izpolnjevanje pogojev za status programa posebnega pomena:
 - Programi radio Gorenjska televizija – GTV, Radio Univox, TV Pika, Radio Velenje, Radio Kum, Radio Robin, Radio Murski val, Radio Kranj – Gorenjski megaršček pogoje za status programa posebnega pomena še vedno izpolnjujejo.
 - Program Loka TV ni izpolnjeval vseh pogojev za status lokalnega programa posebnega pomena, zato je Agencija izdajatelju programa status odvzela.
2. V dveh programih je Agencija preverila pogoje na podlagi vlog za pridobitev statusa programa posebnega pomena:
 - Program Radio Celje je v drugo je izpolnil vse pogoje in njegovemu izdajatelju je bil dodeljen status regionalnega radijskega programa posebnega pomena.
 - Izdajatelj programa Moj TV je v postopku preverjanja izpolnjevanja pogojev za status lokalnega televizijskega programa posebnega pomena vlogo umaknil.

Vlogo izdajatelja Media partner d. o. o. za program Media TV za lokalni program posebnega pomena bo Agencija rešila v letu 2009.

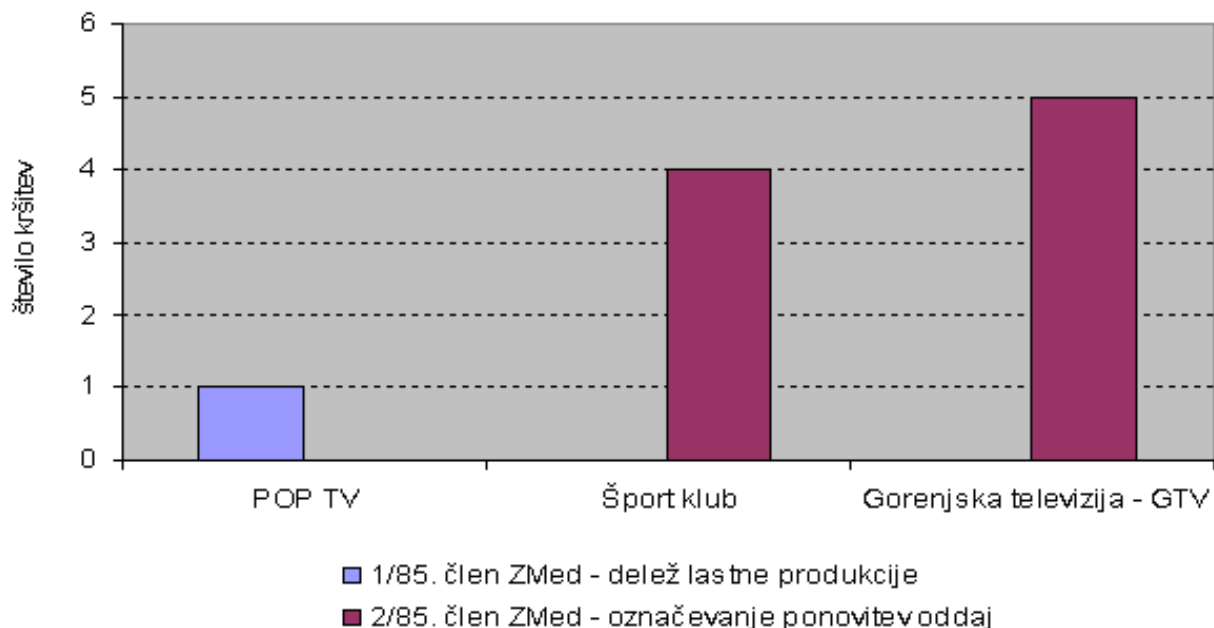
3.3.5.3.2 Preverjanje izvajanja programskih zahtev in omejitev, ki po ZMed veljajo za vse radijske in televizijske programe

1. Preverjanje programskih deležev v 19 programih (85.–92. člen ZMed):
 - Preverjanje vseh programskih deležev je Agencija izvedla v 14 programih: Gorenjska televizija – GTV, Radio Alpski val, POP TV, MTV Adria, Radio Univox, TV Pika, Radio Glas Ljubljane (sedaj Radio Aktual), Radio Velenje, Šport klub, Radio Kum, Radio Robin, Radio Murski val, Radio Kranj – Gorenjski megaršček, Prva TV (sedaj TV3).

Agencija je v programih Gorenjska televizija – GTV, POP TV, Šport klub zasledila kršitve in izdajateljem izrekla opozorilo z zahtevo po odpravi nepravilnosti v določenem roku.

Programi, ki niso izpolnjevali programskih deležev, so vidni v spodnjem grafu.

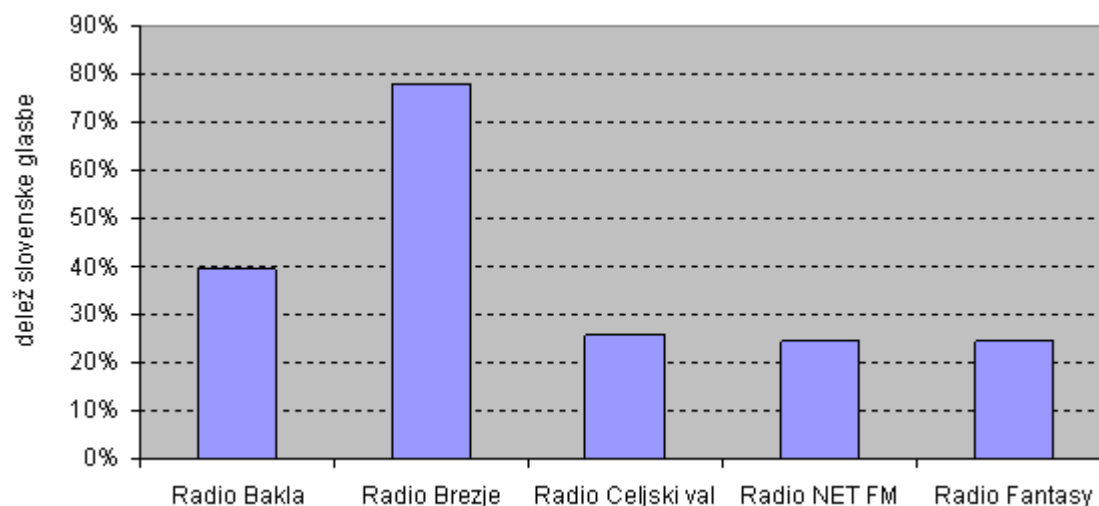
Graf 30: Kršitve določil o programskih deležih po programih

Vir: APEK, 2009

- Preverjanje deležev slovenske glasbe (86. člen Zmed) je Agencija izvedla v programih Radio Brezje, Radio Bakla, Radio Celjski val, Radio NET FM, Radio Fantasy.

Graf 31: Delež slovenske glasbe v dnevnem oddajnem času po programih

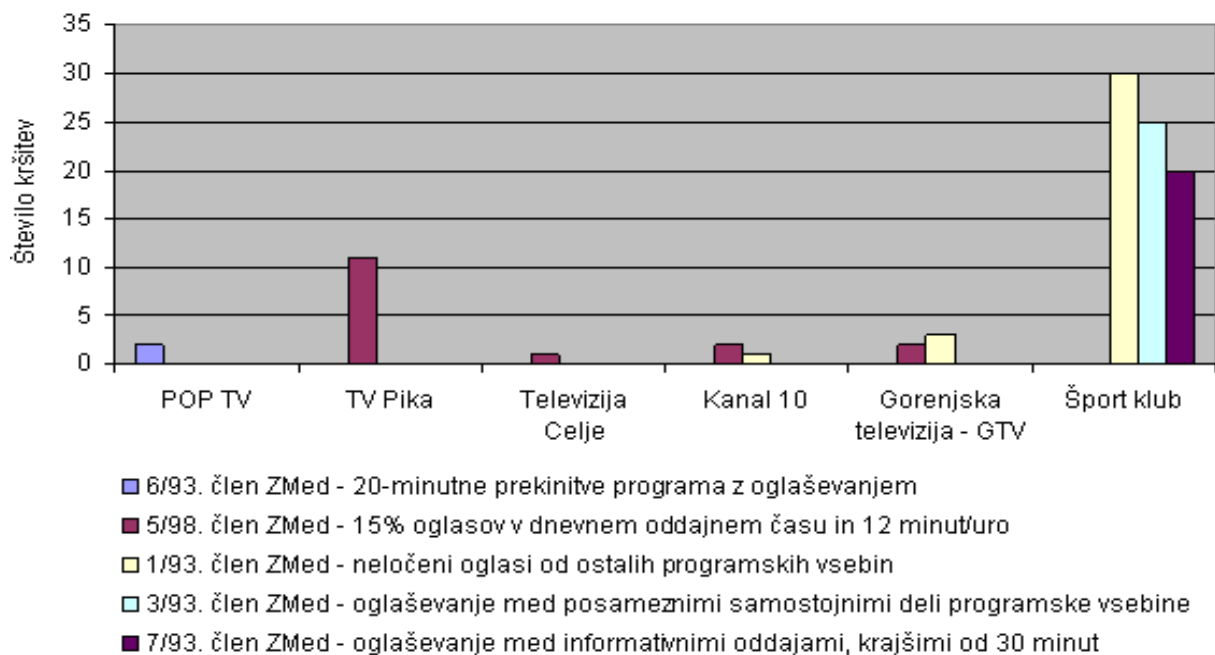
Vir: APEK, 2009

Vsi programi so predvajali zahtevane deleže slovenske glasbe, ki jih predpisuje zakonodaja.

- Preverjanje določil o radijskem in televizijskem oglaševanju v 16 programih (93.–99. člen Zmed):

- V 10 programih agencija ni ugotovila nepravilnosti: Radio Alpski val, MTV Adria, Radio Univox, Radio Glas Ljubljane (sedaj Radio Aktual), Radio Velenje, Radio Kum, Radio Robin, Radio Murski val, Radio Kranj – Gorenjski megasrček, Prva TV (sedaj TV3).
- V programih Gorenjska televizija – GTV, POP TV, TV Pika, Televizija Celje, Kanal 10, Šport klub so bile ugotovljene kršitve.

Graf 32: Kršitve določil o radijskem in televizijskem oglaševanju po programih

Vir: APEK, 2009

Agencija je vsem izdajateljem programov izrekla opozorilo z zahtevo, da nepravilnosti odpravijo v določenem roku. Izdajatelju programa Televizija Celje je Agencija začasno preklicala dovoljenje za izvajanje televizijske dejavnosti.

4. Preverjanje izvajanja programskih zahtev iz dovoljenja za izvajanje radijske oziroma televizijske dejavnosti.

Agencija je v programu Radio Bakla preverila, ali izdajatelj izvaja radijsko dejavnost skladno s programskimi zahtevami iz dovoljenja za izvajanje dejavnosti. Ker izdajatelj Radio Bakla radijske dejavnosti ni izvajal skladno v dovoljenjem, mu je izrekla opozorilo z zahtevo po odpravi nepravilnosti v določenem roku.

3.3.6 Nadzor trga radiokomunikacij

Za zagotovitev nemotene uporabe radiofrekvenčnega spektra vsem uporabnikom radijskih storitev skladno z odločbami o dodelitvi radijskih frekvenc (ODRF) ima Agencija v soglasju z zakonskimi zadolžitvami svojo radijsko nadzorno službo. Ta opravlja nadzor RF spektra bodisi sistematično na podlagi svojih letnih načrtov bodisi na podlagi internih naročil za posebne meritve spektra ali pa v okviru raziskav prijavljenih radijskih motenj.

Pooblaščenice osebe Agencije pri opravljanju nadzora radiofrekvenčnega spektra smiselno uporabljajo določbe Zakona o inšpekcijskem nadzoru, v nadaljevanju besedila ZIN, ukrepajo lahko kot prekrškovni organ, če v postopku nadzora presodijo, da teža prekrška narekuje

ukrepanje po Zakonu o prekrških, v nadaljnjem besedilu ZP-1, ter kot strokovnjaki z nasveti tudi pomagajo lastnikom radijskih postaj reševati razne tehnične težave. Radijska nadzorna služba opravlja za potrebe področja za radiokomunikacije Agencije tudi naročene meritve, ki jih te upoštevajo pri izdajanju ODRF.

Za opravljanje svojih nalog v okviru nadzora radiofrekvenčnega spektra potrebuje radijska nadzorna služba (RNS) posebno merilno opremo in mora imeti dostop do fiksnih daljinskih oziroma mobilnih radijskih nadzornih postaj (RNP). Delujočih RNP je v Sloveniji trenutno 10, dve sta obljudeni nadzorno merilni postaji (RNMP), tri specializirana merilna vozila pa delujejo kot mobilne RNP. Vsa ta fiksna in mobilna oprema je povezana v omrežje Radijskega nadzorno-merilnega sistema Slovenije (RNMS), v okviru katerega je delavcem RNS omogočen nadzor radijskega spektra na daljavo preko spleta, kjer pa za to ni pogojev pa preko javnega fiksnega in mobilnega telefonskega omrežja.

Projekt izgradnje RNMS se je nadaljeval tudi v letu 2008, po potrebi pa se bo dopolnjeval tudi v bodoče. Zgradili smo novo RNP na Sabotinu, ki je nadomestila RNP Sinji vrh, pričeli smo z izgradnjo RNP Poljane nad Koprom ter pričeli s postopki za pridobitev gradbenega dovoljenja za preselitev RNP Anski vrh na novo lokacijo na Šentjungertu (Celje). Redno se izvajajo vzdrževalna dela na objektih in dobave dopolnilne merilne opreme, prilagojene za nadzor RF spektra sodobnih elektronskih komunikacij.

Investicijski program za tekoče leto v letu 2008 ni bil v celoti realiziran. Nerealizirane so bile nabave opreme za radijski nadzorni postaji (RNP) Poljane in Maribor, pri katerih je prišlo do zamika gradnje, ter inštrumentarija za nadzor radiodifuznih oddajnikov, ki bodo oddajali v digitalni tehniki, saj na tržišču še ni ustrezne merilne opreme za MPEG4.

V letu 2008 je obratovalo osem daljinskih RNP. Agencija je intenzivno uporabljala obe obljudeni nadzorni postaji RNMP Jeruzalem in RNMP Stegne, z merilnimi vozili pa je izvajala meritve radiofrekvenčnega spektra lokalno oziroma mobilno.

Agencija lahko meritve in nadzor opravlja le s pomočjo specialne profesionalne opreme. Za meritve do 3 GHz je merilna oprema locirana na vseh daljinskih RNP, v treh merilnih vozilih in v obeh obljudeni RNMP. Pooblaščenim osebam Agencije je dostop do te merilne opreme možen iz katerekoli točke omrežja.

Agencija je tudi v letu 2008 zagotavljala nemoteno uporabo radiofrekvenčnega spektra. Dela radijske nadzorno merilne službe v letu 2008 so obsegala naslednje aktivnosti:

- Raziskala je 111 prijav škodljivega radijskega motenja. Pri tem je odkrila, da so vzroki za radijske motnje pogosto kršitve določb iz ODRF. Večina prijav škodljivega radijskega motenja je posledica motenj italijanskih radijskih in TV postaj, ki ne delujejo v skladu z mednarodnimi dogovori.
- V okviru sistematičnega nadzora radiofrekvenčnega spektra oziroma pri raziskavah radijskih motenj je opravila 114 nadzornih pregledov. Obravnavala je kršitve zakona (oddajanje brez ODRF, oddajanje v nasprotju z določili ODRF in drugo). Pooblaščen osebe Agencije so ukrepale po ZIN, in v 10 primerih po ZP-1.
- Izvedla je 9 snemanj RA in TV spektra na različnih lokacijah na območju Slovenije. Rezultati so bili osnova za mednarodno koordiniranje radiodifuznih postaj in izdajanje ODRF.
- Opravila je več meritev v mikrovalovnem področju zaradi prijav motenj na mikrovalovnih radijskih zvezah in za potrebe postopkov nadzora. Ker postaja mikrovalovno področje vedno bolj zanimivo za ponudnike raznih radijskih storitev, se povečuje tudi obseg nadzora v tem frekvenčnem področju. Agencija se temu prilagaja z izobraževanjem kadrov za nove tehnologije in z nakupi posebne merilne opreme.

- Nadaljevala je s sistematičnimi dnevnimi meritvami radiodifuznega spektra, kjer se izmerjeni podatki z vseh RNP arhivirajo v numerični obliki, z izvajanjem sistematičnih mesečnih meritev spektra, kjer se podatki arhivirajo tudi v grafični obliki, ter s sistematičnimi polletnimi meritvami spektra, kjer se poleg spektralnih karakteristik arhivirajo tudi identifikacijski podatki vsakega radiodifuznega oddajnika.
- Izpeljala je akcijo namenjeno ureditvi srednje moči signala MPX in frekvenčnega razmaha radiodifuznih postaj, kjer so bile razmere precej neurejene. V ta namen je bilo izdanih preko 100 obvestil imetnikom ODRF. Akcija je uspela tako, da smo sedaj med najbolj urejenimi evropskimi državami na tem področju.
- Aktivno je bila vključena v proces prehoda na digitalno televizijo. Spremljala je pokritost z digitalnim signalom 1. multipleksa ter sodelovala pri testiranju set-top boxov.
- Intenzivno je spremljala uvajanje novih tehnologij (npr. WiMAX) in ukrepala v primerih, ko je prišlo do nepravilnosti pri njihovi uporabi (npr. MMDS).

3.4. Trg poštnih storitev

3.4.1 Zakonodajne aktivnosti na ravni EU

Dne 20. februarja 2008 sta Evropski parlament in Svet EU formalno sprejela besedilo Direktive 2008/6/ES, ki predstavlja zadnji zakonodajni korak na poti k popolni liberalizaciji trga poštnih storitev, s čimer se bo vzpostavil enoten evropski trg. Agencija je sodelovala pri pripravi predlogov Republike Slovenije za Svet EU ter aktivno prispevala k delu strokovne skupine, ki je pripravila mnenja.

Temeljni elementi Direktive 2008/6/ES so:

- odprava ekskluzivnih pravic izvajanja rezerviranih poštnih storitev najkasneje 31. decembra 2010 oziroma v primeru izjem 31. decembra 2012;
- možnost uporabe načela vzajemnosti v primeru, če želi izvajalec poštnih storitev, ki je imetnik ekskluzivne pravice v svoji državi, izvajati poštne storitve v državi članici, kjer je že liberaliziran trg poštnih storitev;
- obveznost držav članic k zagotavljanju univerzalne poštne storitve;
- financiranje neto stroškov obveznosti univerzalne poštne storitve, če prihaja do nepravilnega finančnega bremena;
- možnost uporabe sistema licenciranja v poštnem sektorju;
- obveznost zagotavljanja reševanja pritožb uporabnikov s strani vseh izvajalcev poštnih storitev;
- obveznost podajanja poštnih statističnih podatkov s strani vseh izvajalcev poštnih storitev.

Direktiva 2008/06/ES predstavlja pomemben korak v smeri zagotavljanja razvoja konkurence tako na ravni Skupnosti kot na nacionalni ravni ter posledično večjo možnost izbire končnih uporabnikov poštnih storitev.

Pomemben element oblikovanja evropskega regulatornega okvira predstavljata tudi dve izdani sodbi Sodišča Evropskih skupnosti, in sicer v zadevah *International Mail Spain*²⁷ in *Vedaz Deniz*²⁸, ki ju je preučila tudi Agencija.

Z vidika razvoja enotnega poštnega trga je pomembno, da tako Komisija kot nacionalni regulatorni organi nenehno spremljajo razvoj trga, regulatornega okvirja in tehnološki razvoj. Pomemben element tega spremljanja je poročilo, ki ga Komisija pripravi vsaki dve leti v zvezi z razvojem trga poštnih storitev v EU. Konec leta 2008 je tako Komisija izdala četrto poročilo²⁹, ki vsebuje vrsto podatkov in ugotovitev o trenutni situaciji na evropskem trgu poštnih storitev, med drugim:

- reforma trga poštnih storitev je na dobri poti, saj je zagotovljeno izvajanje univerzalne poštne storitve;
- kakovost poštnih storitev se nenehno izboljšuje;
- na trgu poštnih storitev se vedno bolj razvija konkurenca, še vedno pa obstajajo določene ovire za vstop.

Ob vsem navedenem Komisija ugotavlja, da je vloga nacionalnih regulatornih organov bistvena v procesu liberalizacije in da je zato pomembno, da se zagotovijo zadostna sredstva za njihovo delovanje ter hkrati zagotovi njihova neodvisnost.

²⁷ Razlaga pojem ekskluzivne pravice z vidika 7. člena Poštne Direktive in vzpostavi pravni test za določitev, kdaj je lahko neka storitev rezervirana za izvajalca univerzalne poštne storitve.

²⁸ Razlaga vsebino načela prepovedi subvencioniranja v okviru pete alineje 12. člena Poštne Direktive.

²⁹ Poročilo Komisije Svetu in Evropskemu parlamentu o uporabi Poštne Direktive, COM (2008) 884 final.

Podlaga za omenjeno poročilo je bila s strani Ecorys izvedena raziskava **Main developments in postal sector 2006–2008**, ki jo je s svojimi odgovori in predlogi soustvarjala tudi Agencija.

Agencija je sodelovala v delu Odbora za Poštno Direktivo z namenom pridobivanja relevantnih informacij v zvezi s samo implementacijo novega zakonodajnega okvirja, aktivno je še naprej delovala v delovnih skupinah CERP, ki se ukvarjajo s problematiko izvajanja univerzalne poštna storitve. Na tem področju je sodelovala s pristojnim ministrstvom in se v proces vključevala s svojimi pripombami, odgovori in prispevki.

3.4.2 Zakonodajne aktivnosti v Republiki Sloveniji

Republika Slovenija je v času pristopnih pogajanj k EU v svojo zakonodajo prenesla obe Poštni direktivi, sprejeti leta 1997³⁰ in 2002³¹. Dne 7. februarja 2008 je Ministrstvo za gospodarstvo začelo z javno razpravo z namenom pridobitve mnenja zainteresirane javnosti v zvezi z veljavnim ZPSto-1 in morebitnimi rešitvami ob implementaciji Direktive 2008/6/ES v nacionalni pravni red.

Dne 5. decembra 2008 je Ministrstvo za gospodarstvo objavilo osnutek novega Zakona o poštnih storitvah, h kateremu je s pripravo svojega mnenja prispevala tudi Agencija.

Predlog osnutka novega Zakona o poštnih storitvah bistveno posega v besedilo in vsebino trenutno veljavnega ZPSto-1 in vanj vnaša vrsto sprememb:

- s 1. januarjem 2011 odpravlja rezervirano poštno storitev;
- vzpostavlja sistem javnega razpisa za izbiro izvajalca univerzalne poštna storitve, ki bistveno odstopa od sedanjega sistema;
- ustvarja pravno podlago za kompenzacijski sklad, ki naj bi ga upravljala Agencija in ki naj bi bil vir za plačilo morebitnega nepravilnega finančnega bremena v zvezi z izvajanjem univerzalne poštna storitve;
- na novo definira sistem podeljevanja licenc;
- širi obveznost vodenja ločenih računovodskih evidenc na vse izvajalce, ki bodo zavezani plačevati nadomestilo v kompenzacijski sklad;
- odpravlja določbo o obveznosti strukturne ločitve v primeru družbe s prevladujočim položajem na trgu, v ta namen predvideva ločene računovodske evidence.³²

Navedene predlagane spremembe pomenijo, da bo morala Agencija po sprejemu novega Zakona o poštnih storitvah spremeniti ali dopolniti že izdane podzakonske predpise, kar nekaj pa jih bo morala izdati popolnoma na novo.

Agencija se pri svojem delu srečuje tudi z neusklajenostjo poštna zakonodaje s klasifikacijo dejavnosti SKD predvsem na področju izvajanja kurirskih storitev, prevozniško-logističnih dejavnosti ter s problematiko oglaševalskega trga. Omenjeno problematiko obravnava in poizkuša reševati v okviru Statističnega sosveta pri SURS.

³⁰ Direktiva 97/67/ES z dne 15. decembra 1997 o skupnih pravilih za razvoj notranjega trga poštnih storitev v Skupnosti in izboljšanje kakovosti storitev, Ur. l. 15, 21. 1. 1998.

³¹ Direktiva 2002/39/ES z dne 10. junija 2002 o spremembah Direktive 97/67/ES glede nadaljnega odpiranja trga poštnih storitev v Skupnosti konkurenci, Ur. l. 176, 5. 7. 2002.

³² Agencija je že leta 2007 Pošti Slovenije izdala odločbo, s katero je odločila, da mora do 1. januarja 2008 zagotoviti ločeno računovodsko spremljanje gospodarske dejavnosti prenosa nenaslovljenih oglaševalskih, marketinških in drugih reklamnih sporočil ter z dnem 1. julij 2009 zagotoviti izvajanje te gospodarske dejavnosti v pravno samostojni družbi. V zvezi z izpolnjevanjem odločbe je Agencija Pošto Slovenije v letu 2008 večkrat pozvala k posredovanju informacij, po preučitvi pa zadevo predala v pristojno reševanje Uradu za varstvo konkurence.

3.4.2.1 Razvoj trga poštних storitev v Republiki Sloveniji

3.4.2.1.1 Stanje na trgu poštних storitev v Republiki Sloveniji

Na dan 31. december 2008 je bilo v uradni evidenci Agencije vpisanih 12 izvajalcev poštних storitev, eden več kot leto poprej.

3.4.2.1.2 Javno poštno omrežje³³

Na dan 31. december 2008 je imela Pošta Slovenije 558 kontaktnih točk, od tega 540 stalnih kontaktnih točk, eno sezonsko pošto, tri pogodbene pošte, 10 premičnih pošt, dva izpostavljena okna in dva poštno logistična centra, kar predstavlja enako število kontaktnih točk kot v letu 2007, tako da je tudi gostota poštne omrežja ostala enaka.

Gostota poštne omrežja se meri s številom km² na posamezno poštno enoto in pove, kolikšen del teritorija posamezne države pokriva ena poštna enota. Iz pridobljenih podatkov je razvidno, da je v državah članicah EU to območje povprečno veliko dobrih 39 km², v Sloveniji pa 36,30 km². Dobre rezultate pa kaže tudi povprečno število prebivalcev na posamezno poštno enoto. Gostota poštne omrežja ter primerjava demografskih in geografskih podatkov med Slovenijo in državami članicami EU je prikazana v naslednji tabeli.

³³ S pojmom javnega poštne omrežja razumemo omrežje izvajalca univerzalne poštne storitve.

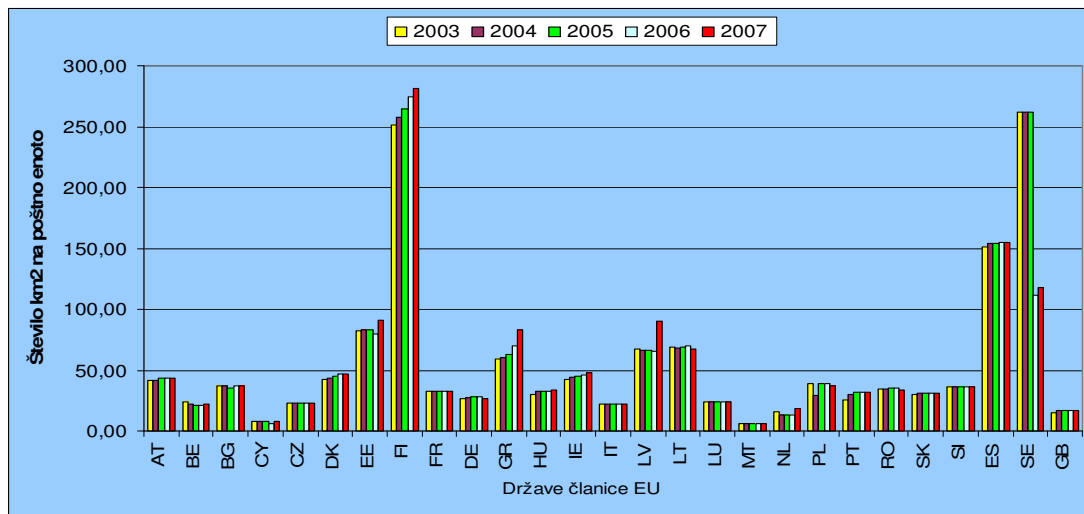

Tabela 6: Gostota poštnega omrežja v EU v letu 2007

Država članica EU	Površina v km ²	Preb. v 1000	Število poštne enot	Število km ² /poštno enoto	Število preb./poštno enoto
Avstrija	83.859	8.327	1.915	43,79	4.348,30
Belgija	30.528	10.430	1.358	22,48	7.680,41
Bolgarija	110.912	7.693	2.986	37,14	2.576,36
Ciper	9.251	846	1.144	8,09	739,51
Češka Republika	78.866	10.189	3.402	23,18	2.995,00
Danska	43.049	5.430	913	47,15	5.947,43
Estonija	45.100	1.340	495	91,11	2.707,07
Finska	338.145	5.261	1.202	281,32	4.376,87
Francija	551.500	61.330	17.054	32,34	3.596,22
Nemčija	357.022	82.641	13.526	26,40	6.109,79
Grčija	131.957	11.123	1.578	83,62	7.048,80
Madžarska	93.032	10.058	2.741	33,94	3.669,46
Irska	70.273	4.221	1.464	48,00	2.883,20
Italija	301.318	58.779	13.893	21,69	4.230,84
Latvija	64.600	2.289	716	90,22	3.196,93
Litva	65.200	3.408	974	66,94	3.498,97
Luksemburg	2.586	461	108	23,94	4.268,52
Malta	316	405	50	6,32	8.100,00
Nizozemska	41.526	16.379	2200	18,88	7.445,00
Poljska	323.250	38.140	8.692	37,19	4.387,94
Portugalska	91.982	10.579	2.853	32,24	3.708,03
Romunija	238.391	21.532	7.064	33,75	3.048,13
Slovaška	49.012	5.388	1.590	30,83	3.388,68
Slovenija	20.256	2.001	558	36,30	3.586,02
Španija	505.992	43.887	3.261	155,16	13.458,14
Švedska	449.964	9.078	3.812	118,04	2.381,43
Velika Britanija	242.900	60.512	14.219	17,08	4.255,71
Povprečje EU	160.770	18.212	4.066	39,54	4.479,09

Vir: ECORYS Main developments in postal sector 2008–2010

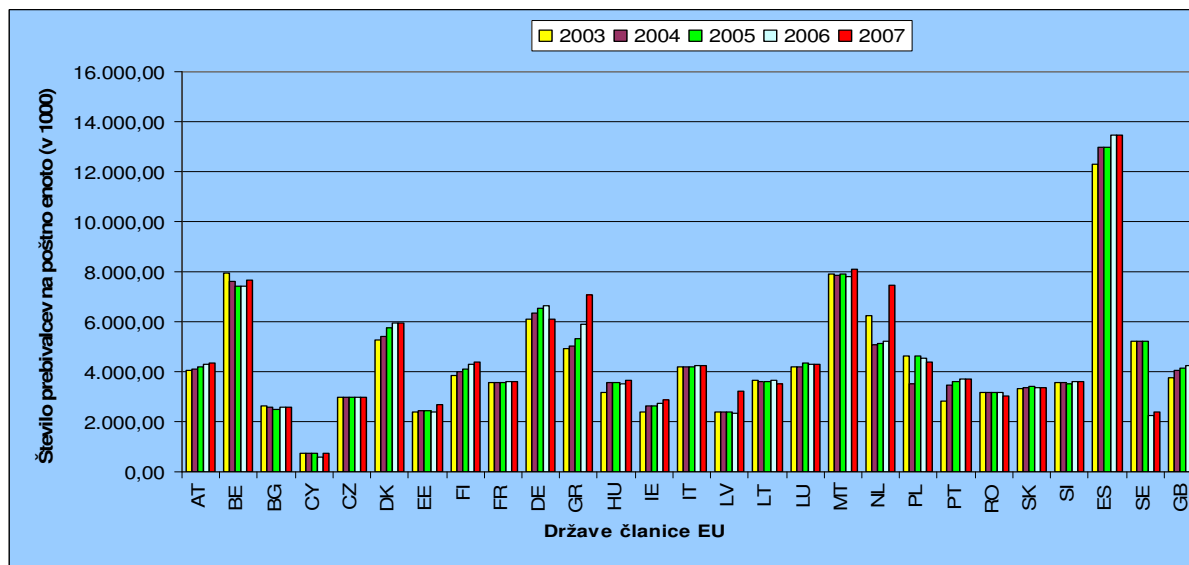
Gostota poštnega omrežja oziroma število km² na poštno enoto v državah članicah EU v obdobju od leta 2003 do leta 2007 je prikazana v spodnjem grafu.

Graf 33: Število km² na poštno enoto v državah članicah EU (2003–2007)

Vir: APEK, 2008

Pri primerjavi gostote poštnega omrežja v državah članicah EU v obdobju od leta 2003 do 2007 je v zadnjih treh letih opaziti stalno manjšanje vrednosti le-te, kar pomeni večje število poštne enote na km². Medtem ko je v letu 2006 na področju držav EU obstajala poštna enota na vsakih 52 km², se je ta vrednost v letu 2007 zmanjšala na prej omenjenih 39. Porast gostote poštnega omrežja je posledica upoštevanja gostote poštnega omrežja novih članic EU Bolgarije in Romunije ter izjemnega povečanja gostote na Švedskem.

Podobno sliko je opaziti tudi v primeru števila prebivalcev na poštno enoto, kar je prikazano v spodnjem grafu.

Graf 34: Število prebivalcev na poštno enoto (v 1000) v državah članicah EU (2003–2007)

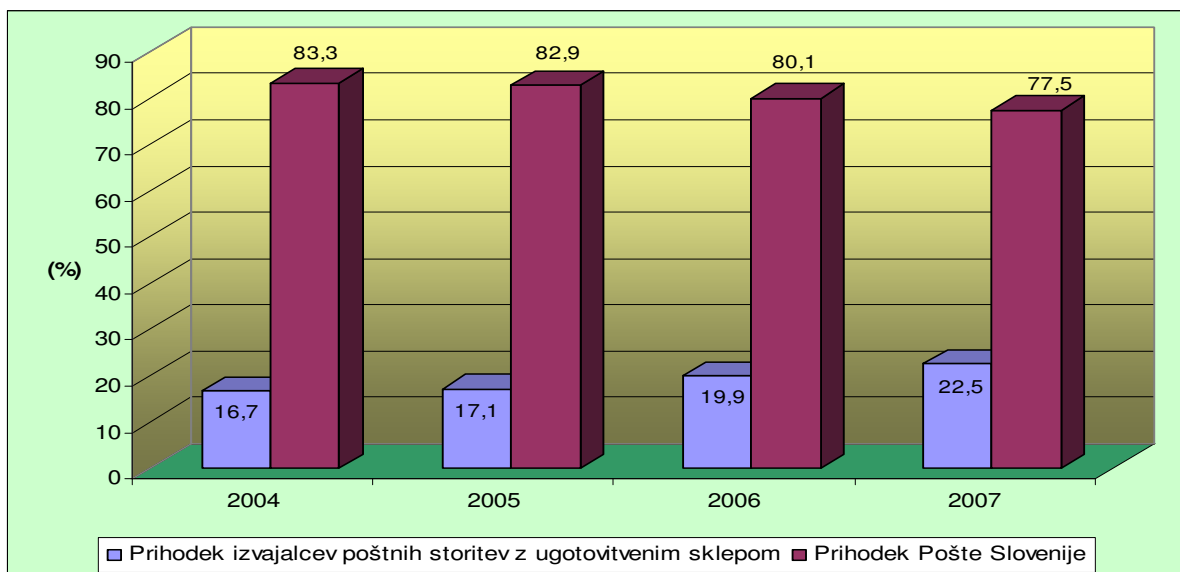
Vir: APEK, 2008

3.4.2.1.3 Analiza trga poštних storitev v Sloveniji v letu 2007

Agencija je v letu 2008 izvedla analizo trga poštних storitev za leto 2007 in pridobljene podatke primerjala z rezultati raziskave v letih 2005 in 2006. Analiza je bila izvedena na podlagi javno dostopnih podatkov in podatkov, ki jih je Agencija na podlagi vprašalnikov pridobila od izvajalcev poštних storitev, ki so bili v letu 2007 vpisani v uradni evidenci Agencije.

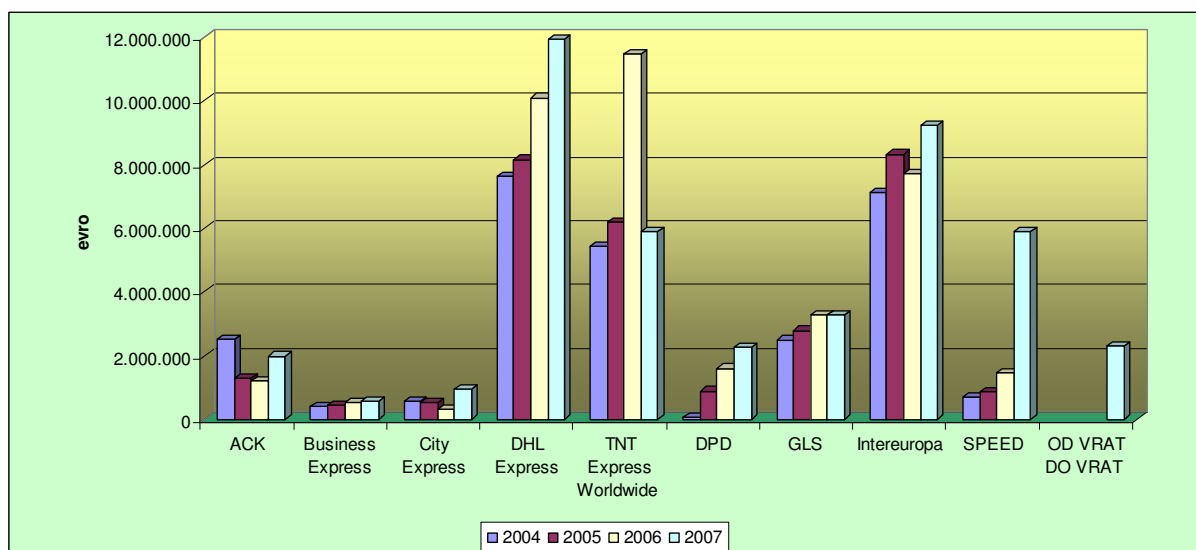
Izvajalci poštних storitev so v letu 2007 ustvarili skoraj 4 % več prihodkov iz naslova izvajanja poštних dejavnosti kot leta 2006, a skoraj 9 % manj kot v obdobju 2005–2006. V letu 2007 je imela največ prihodkov Pošta Slovenije, je pa razvidno stalno zmanjševanje razlike v primerjavi deležev prihodkov iz poštne dejavnosti ostalih izvajalcev poštних storitev in Pošte Slovenije.

Graf 35: Delež prihodkov Pošte Slovenije in ostalih izvajalcev poštних storitev (2004–2007)

Vir: APEK, 2008

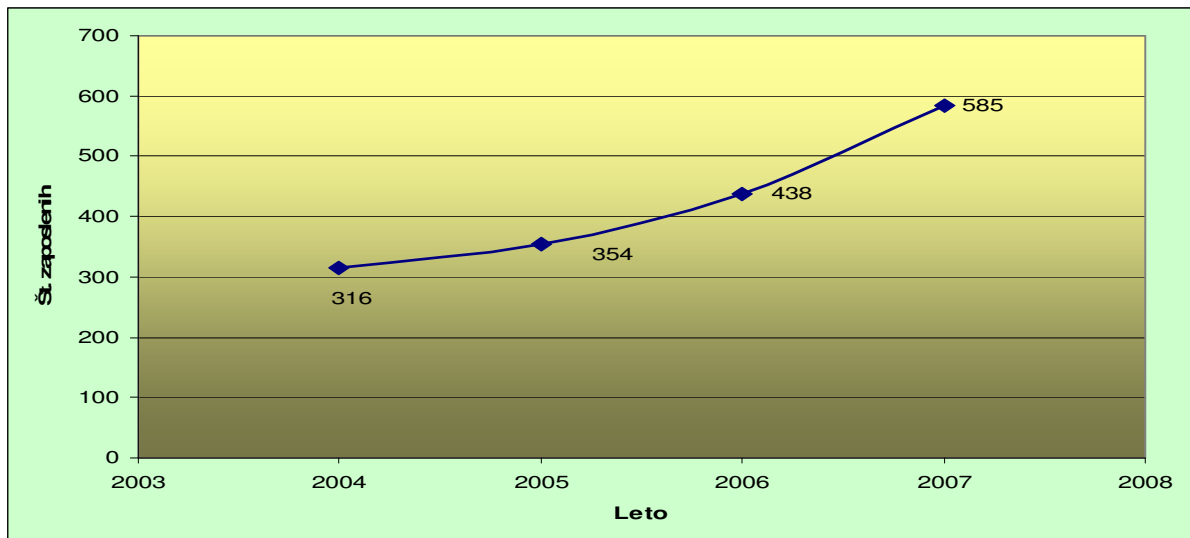
Graf 36: Prihodki izvajalcev poštних storitev z ugotovitenim sklepom (2004 – 2007)

Vir: APEK, 2008

V Sloveniji so v letu 2007 zaposleni v poštnem sektorje predstavljali približno 1,3 % vseh zaposlenih v državi, enako kot leto prej. Skupno število vseh zaposlenih v Sloveniji se je v primerjavi z letom 2005 povečalo za približno 6 %, v poštni dejavnosti pa za slaba 2 %. Največji delež zaposlenih v poštni dejavnosti je imela Pošta Slovenije, delež le-teh je bil 90 %, v primerjavi z letom poprej za 4 % nižji, kar je posledica neprestane rasti števila zaposlenih pri ostalih izvajalcih predvsem zaradi zaposlovanja dodatnih kadrov ter tudi vstopa novega izvajalca na trg poštnih storitev v Sloveniji.

Graf 37: Število zaposlenih pri izvajalcih poštnih storitev z ugotovitvenim sklepom (2004–2007)

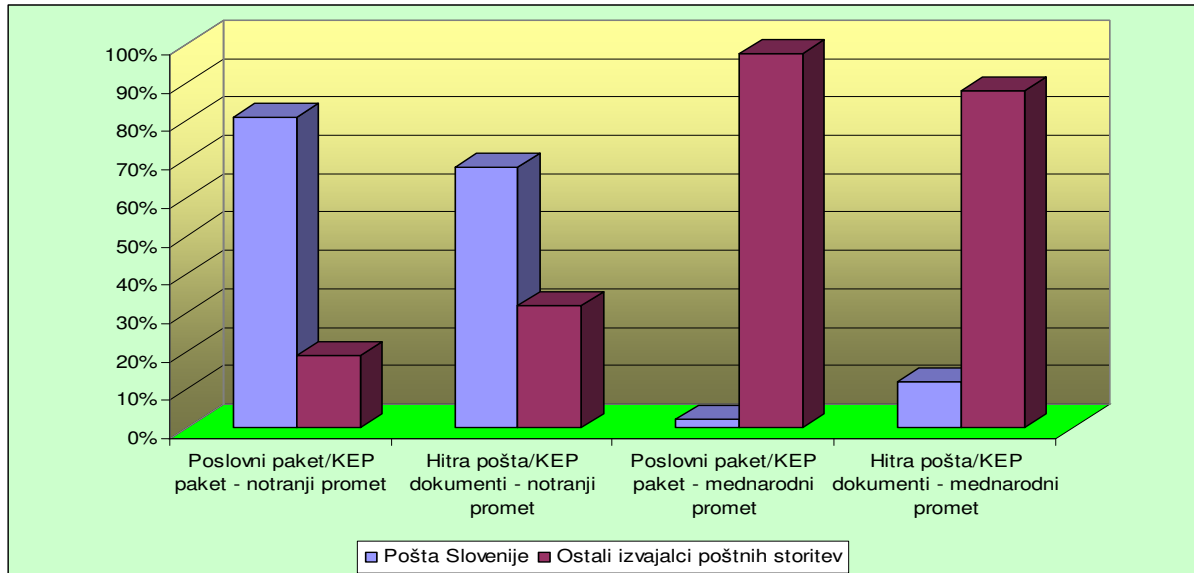

Vir: APEK, 2008

Tako kot delovna sredstva je tudi obseg poštnih storitev pri Pošti Slovenije drugačen kot pri ostalih izvajalcih poštnih storitev. Edina primerjava je mogoča pri storitvah poslovni paket in hitra pošta Pošte Slovenije s KEP storitvami prenosa paketov in dokumentov ostalih izvajalcev poštnih storitev, ki jih na podlagi obvestila in izdanega ugotovitvenega sklepa vodi Agencija v registru izvajalce poštnih storitev.

Graf 38 nazorno kaže večinski delež Pošte Slovenije v notranjem poštnem prometu ter prevladujoč položaj ostalih izvajalcev poštnih storitev v mednarodnem poštnem prometu, podobno kot tudi v preteklih letih.

Graf 38: Primerjava med različnimi storitvami Pošte Slovenije in ostalih izvajalcev poštних storitev v notranjem in mednarodnem poštnem prometu (prispetje) v I. 2007

Vir: APEK, 2008

Generalno primerjava rezultatov analize poslovanja izvajalcev poštних storitev v letu 2007 z letom 2006 kaže naslednje ugotovitve:

- zmerna rast zaposlovanja v poštni dejavnosti;
- ustaljeno število delovnih sredstev Pošte Slovenije in zmanjševanje števila nepremičnin ostalih izvajalcev poštних storitev;
- zmerna rast prihodkov iz naslova izvajanja poštних storitev;
- stalno zmanjševanje razlike v deležih prihodkov izvajalcev poštних storitev z ugotovitvenim sklepom glede na prihodek izvajalca univerzalne poštnе storitve Pošte Slovenije;
- poslovni prihodki Pošte Slovenije manjši kot leta 2006;
- v okviru izvajanja univerzalne poštnе storitve je opaziti rahel padec v notranjem poštnem prometu in podobno rast v mednarodnem poštnem prometu;
- primerjava skupnega števila prenesenih KEP dokumentov in paketov izvajalcev poštних storitev z ugotovitvenim sklepom v letu 2007 z letom 2006 kaže občuten padec prenesenih pošiljk, in sicer na račun izrednega povečanja števila prenesenih paketov brez dodane vrednosti;
- deleži storitev poslovni paket in hitra pošta Pošte Slovenije in KEP storitev prenosa paketov in dokumentov izvajalcev poštних storitev z ugotovitvenimi sklepom podobni kot leta 2006;
- ustaljen tok prenosa poštних pošiljk;
- delež pritožb zoper Pošto Slovenije glede na število vseh prenesenih pošiljk na trgu poštних storitev v Sloveniji je majhen;
- večje število upravičenih pritožb zoper izvajalce poštних storitev z ugotovitvenim sklepom glede na upravičene pritožbe zoper Pošto Slovenije;
- ustaljen nivo kakovosti izvajanja poštних storitev.

Podatke, pridobljene v okviru Analize trga poštних storitev, je Agencija uporabila tudi pri zbiranju poštних statističnih podatkov za potrebe Evropske Komisije, in sicer na podlagi vprašalnika, posredovanega s strani EUROSTAT. Rezultati raziskave so predstavljali pomemben člen pri oblikovanju nove Poštne Direktive, objavljeni pa so na spletni strani Agencije.

3.3.2.1.4 Zadovoljstvo uporabnikov s poštnimi storitvami

V sodelovanju z agencijo Ninamedia d. o. o. je Agencija v letu 2008 izvedla drugo raziskavo o zadovoljstvu uporabnikov s poštnimi storitvami (splošna in poslovna javnost), pridobljene podatke pa primerjala z rezultati raziskave v letu 2007. Primarni namen raziskave je bil ugotoviti obseg uporabe poštne storitve, zadovoljstvo s kakovostjo poštne storitve in osveščenost uporabnikov s ponudniki poštne storitve. V okviru raziskave se je ugotavljala tudi razširjenost nalepke APEK ter zamenjava tradicionalnih poštne storitve z uporabo elektronskih medijev. Rezultate raziskave je Agencija analizirala in v celoti objavila na svoji spletni strani. Povzetek pa je sledeč.

– Splošna javnost

V primeru splošne javnosti je raziskava pokazala, da največ anketiranih obišče pošto eno do dva- do trikrat mesečno, dobra tretjina pa jih uporablja poštne nabiralnike manj kot enkrat mesečno, pri tem se večini zdi oddaljenost do poštne enote in do najbližjega poštne nabiralnika ustrezna.

Najpomembnejši dejavnik kakovosti poštne storitve in hkrati razlog za obisk izbrane poštne enote je lokacija, najbolj uporabljena storitev je plačilni promet. Dobri polovici anketiranih se zdi nujno, da je rok prenosa pisma en dan, cena za to storitev, ki jo pozna zgolj dober odstotek anketiranih, pa se jim zdi ustrezna.

Tretjini anketiranih se zdi sobotna dostava smiselna.

Prejemanje nenaslovljenih, oglaševalskih, marketinških in drugih reklamnih sporočil moti dobro tretjino anketiranih, a jih zgolj dobra desetina uporablja APEK nalepko.

Storitve drugega izvajalca poštne storitve razen Pošte Slovenije uporabljajo redko, največkrat v primeru potrebe po hitrem prenosu pošiljk.

– Poslovna javnost

Pri poslovnih subjektih je raziskava pokazala, da večina pravnih oseb pošiljke oddaja v prostorih pošt, sprejem pošiljk pa je enako razdeljen na sprejem preko poštne predalov in v poslovnih prostorih podjetij.

Za razliko od fizičnih oseb se večini pravnih oseb sobotna dostava pošiljk ne zdi smiselna.

Pravnim osebam predstavlja najpomembnejši dejavnik kakovosti poštne storitve zanesljiv prenos, izredno pomemben se jim zdi rok prenosa, saj velika večina meni, da bi morala pošiljka vedno prispeti naslednji delovni dan od oddaje.

Večina zaupa Pošti Slovenije in je zadovoljna z njenimi storitvami, v primeru izbora drugega izvajalca pa bi imeli odločilni vlogi cena in kakovost.

Zamenjava tradicionalnih poštne storitve z uporabo interneta in elektronske pošte je dokaj opazna. Dobra tretjina anketiranih na ta način opravi skoraj polovico svojih storitev.

3.3.2.1.5 Cenovna regulacija in regulatorno poročanje

Pošta Slovenije je v letu 2008 posredovala Agenciji tri predloge za izdajo soglasja k spremembam nekaterih cen univerzalne poštna storitve.

V prvem predlogu je Pošta Slovenije na podlagi dodatnih analiz s področja univerzalne poštna storitve ugotovila, da bi bilo potrebno vprašanje cen rešiti celoviteje, zato je svoj predlog za povišanje cen umaknila. Na podlagi tega umika je Agencija Pošti Slovenije izdala sklep o ustavitvi postopka za izdajo soglasja k spremembam cen univerzalne poštna storitve.

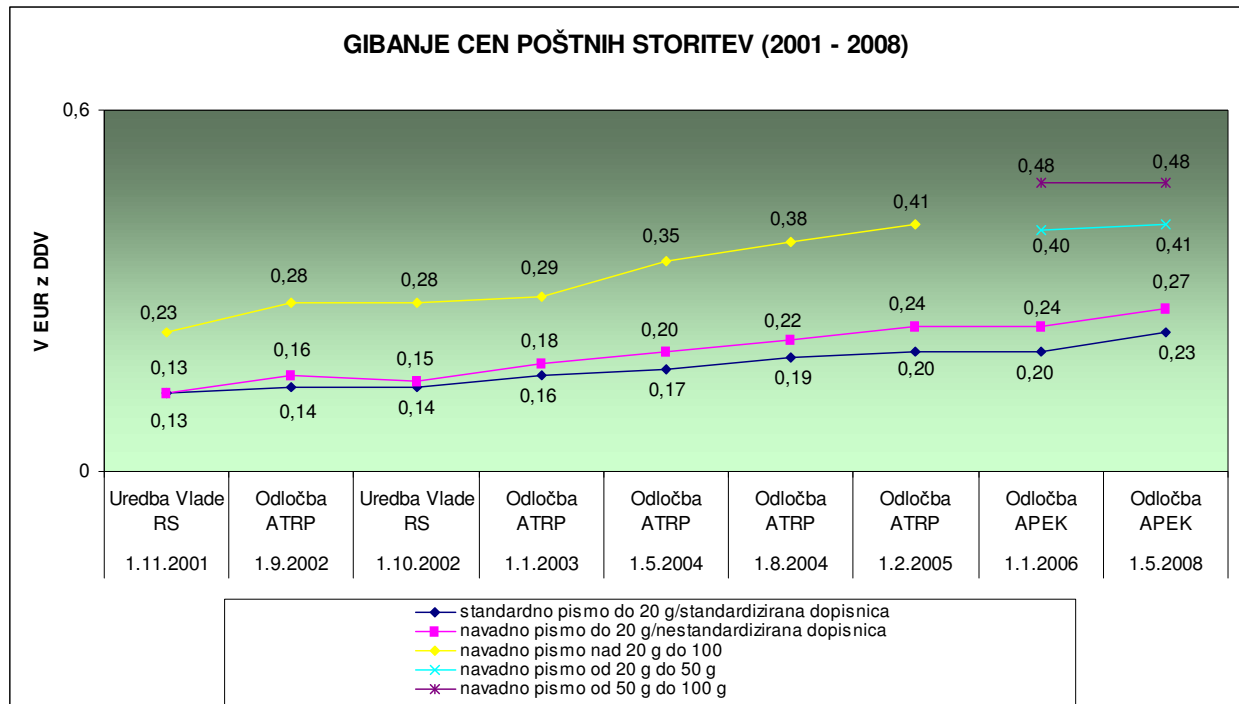
Na drugi predlog, ki ga je na podlagi preverjanja Agencije Pošta Slovenije ustrezno dopolnila, je Agencija izdala soglasje na spremembo nekaterih cen univerzalne poštna storitve, s katerim je nekatere storitve (predvsem višjih masnih stopenj) ustrezno znižala (med 0,2 in 27,2 %), storitve iz segmenta rezerviranih poštnih storitev pa zvišala (med 2,5 in 15 %).

Tabela 7: Primerjava spremenjenih cen pred in po 1. maju 2008

VRSTA STORITVE (notranji promet)	Stara cena		Nova cena		Sprememba cene z DDV	
	Brez DDV	Z DDV	Brez DDV	Z DDV	v EUR	v %
Rezervirane storitve						
Standardno pismo	0,1667	0,20	0,1917	0,23	0,03	15,00
Dopisnica	0,1667	0,20	0,1917	0,23	0,03	15,00
Navadno pismo do 20 g	0,2000	0,24	0,2250	0,27	0,03	12,50
Navadno pismo nad 20 g do 50 g	0,3333	0,40	0,3417	0,41	0,01	2,50
Univerzalne brez rezerviranih						
Navadno pismo nad 100 g do 250 g	0,6250	0,75	0,5833	0,70	-0,05	-6,70
Navadno pismo nad 250 g do 500 g	1,4583	1,75	1,3333	1,60	-0,15	-8,60
Navadno pismo nad 500 g do 1000 g	3,0917	3,71	2,2500	2,70	-1,01	-27,20
Navadno pismo nad 1000 g do 2000 g	3,5500	4,26	3,0167	3,62	-0,64	-15,00
Priporočeno pismo nad 500 g do 1000 g	3,7250	4,47	3,4167	4,10	-0,37	-8,30
Priporočeno pismo nad 1000g do 2000g	4,1750	5,01	4,1667	5,00	-0,01	-0,20

Vir: APEK, 2009

Cene ostalih storitev iz nabora univerzalne poštna storitve so ostale nespremenjene.

Graf 39: Gibanje cen (rezerviranih) poštnih storitev od 2001–2008

Vir: APEK, 2008

Tretji predlog za povišanje cen je Agencija zavrnila ter Pošti Slovenije izdala sklep o zavrženju vloge.

Agencija je v sodelovanju z revizijsko hišo KPMG Slovenija d. o. o. preverila posredovana regulatorna poročila Pošte Slovenija za leto 2007 iz naslova obveze po zagotavljanju sistema ločenega stroškovnega računovodstva po aktivnostih.

Projekt je zajemal:

- pregled formalne in vsebinske ustreznosti poročil glede na zahteve metodologije;
- pregled vsebinske ustreznosti poročil glede na zahteve metodologije;
- analizo posredovanih podatkov z vidika izpolnjevanja priporočil, podanih v revizorjevem poročilu o pregledu skladnosti metodologije s predpisi.

Ugotovitve in priporočila v skladu s tem bo Agencija predstavila Pošti Slovenije v letu 2009.

Agencija je v letu 2008 nadaljevala z raziskavo o uvedbi ustrezne metode regulacije cen poštnih storitev, katere rezultat je končna izvedba Twinning light projekta v sodelovanju s francosko pošto La Poste. V letu 2008 so bile izvedene 4. in 5. komponenta, in sicer:

- definiranje primarne metode regulacije, upoštevajoč produktivnost izvajalca univerzalne poštne storitve in metode za doseg stroškovnih kalkulacij;
- priprava osnutka splošnega akta v povezavi s cenovno regulacijo.

V okviru omenjenega projekta je bilo izvedenih več študijskih obiskov in sestankov, na podlagi katerih je bilo izdelano končno poročilo projekta.

Izpeljava projekta cenovne regulacije s cenovno kapico v praksi bo odvisna od sprememb poštne zakonodaje.

3.4.3 Nadzor trga poštних storitev

3.4.3.1 Nadzor nad kakovostjo izvajanja univerzalne poštne storitve

Kakovost izvajanja univerzalne poštne storitve je v Sloveniji urejena s Pravilnikom o kakovosti in načinu izvajanja univerzalne poštne storitve, kjer je predpisano izvajanje univerzalne storitve in s tem povezana gostota poštnega omrežja kot tudi kakovost univerzalne poštne storitve, kamor uvrščamo čas prenosa pošiljk, obravnavanje reklamacij in ugovorov ter objava podatkov.

S Pravilnikom je določeno, da mora biti v notranjem poštnem prometu:

- vsaj 95 % poštних pošiljk korespondence prenesenih v enem delovnem dnevu (D+1),
- vsaj 99,5 % poštних pošiljk korespondence prenesenih v dveh delovnih dneh (D+2).

Neodvisni izvajalec merjenja rokov prenosa poštних pošiljk je v letu 2007 izvedel drugo uradno merjenje kakovosti prenosa, aprila 2008 pa je bila s strani Agencije in podjetja SIQ d. o. o. izvedena presoja rezultatov merjenja in uporabljene metodologije za leto 2007. Revidirani rezultati merjenja rokov prenosa posamičnih poštних pošiljk korespondence v Sloveniji so tako bili v letu 2007:

D+1 = 88,4 %
D+2 = 98,1 %

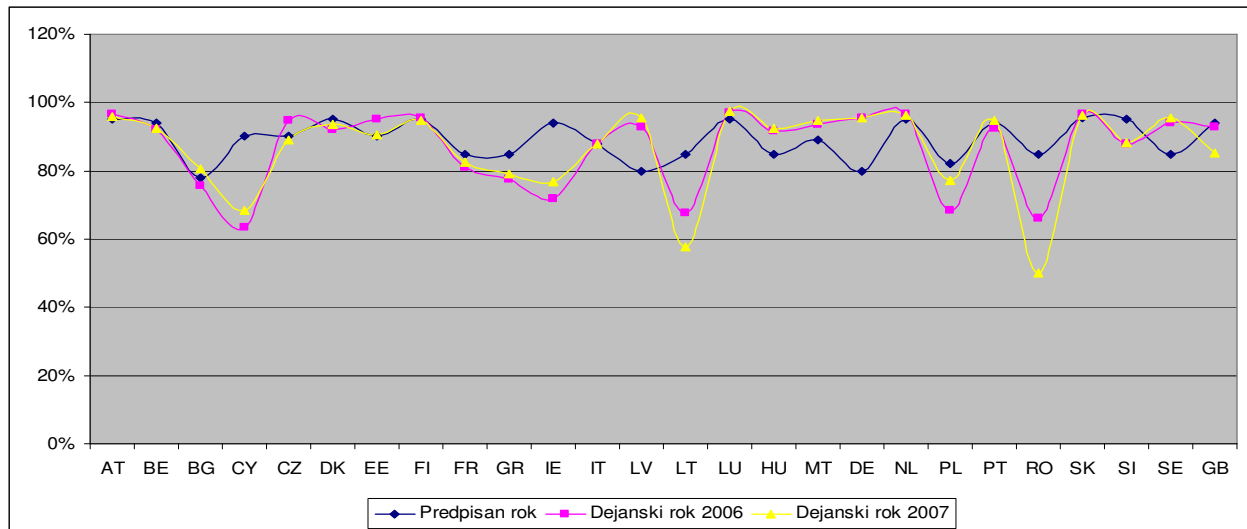
V letu 2008 je neodvisni izvajalec merjenja rokov prenosa izvedel že tretje uradno merjenje kakovosti prenosa, nerevidirani rezultati, ki so občutno boljši kot leto poprej, pa so naslednji:

D+1 = 91,7 %
D+2 = 98,6 %

Kakovost je bistveni element univerzalne poštne storitve, zato je zaradi nedoseganja predpisanega roka prenosa Agencija postopala v skladu s svojimi prosojnostmi in Pošti Slovenije izdala odločbo o prekršku. Agencija je pozvala Pošto Slovenije, da predstavi izvedene in načrtovane ukrepe za izboljšanje kakovosti prenosa, ob tem podala tudi svoje predloge in s Pošto Slovenije na tem področju sodelovala pri vzporednem merjenju kakovosti prenosa v I. 2008 izvedenem kot alternativa in dopolnitev uradnemu merjenju.

Agencija je v letu 2008 spremljala kakovost prenosa v notranjem poštnem prometu držav članic EU ter podatke o dejanskih rokih prenosa (D+1) v letu 2007 objavila na svoji spletni strani. Ugotovljeno je bilo, da se Slovenija med 26 državami članicami EU³⁴ uvršča na 16. mesto.

³⁴ V Španiji ne merijo prenosa v času D+1.

Graf 40: Predpisani in dejanski roki prenosa v D+1 v 26 državah EU (2006–2007)

Vir: APEK, 2008

Konec leta 2008 se je izbranemu izvajalcu neodvisnega merjenja kakovosti prenosa iztekla pogodba, preko javnega razpisa je bil ponovno izbran isti izvajalec, pri kreiranju javnega razpisa pa je s svojimi predlogi in smernicami sodelovala tudi Agencija.

Poleg merjenja kakovosti prenosa v notranjem poštnem prometu je Agencija spremljala tudi merjenje kakovosti prenosa v mednarodnem poštnem prometu v okviru projekta UNEX.

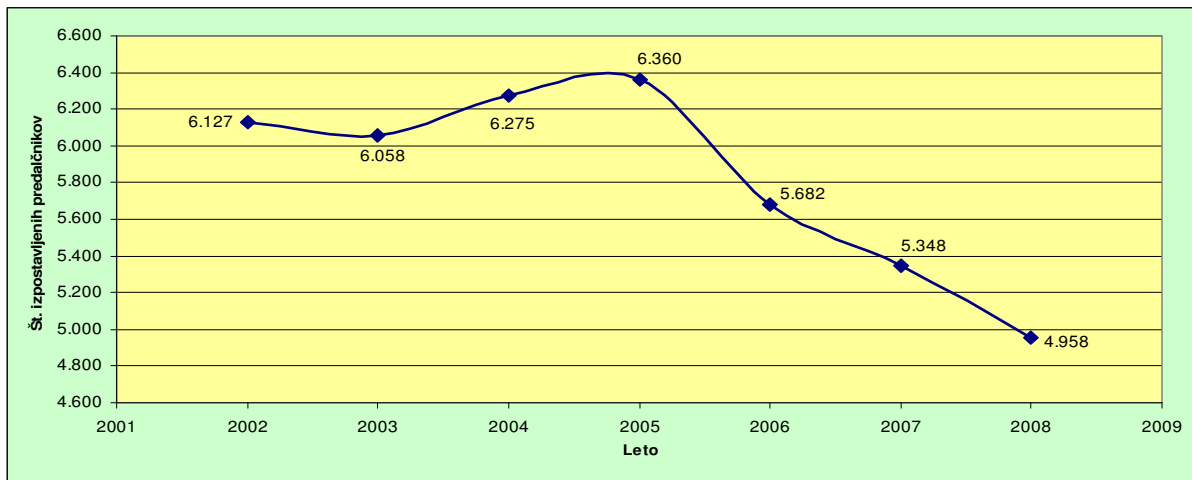
Agencija je v okviru nadzora nad kakovostjo univerzalne poštne storitve spremljala nov način obravnavanja pritožb in ugovorov glede na zahteve standarda EN 14012³⁵ in s tem povezane obveze po pravilni objavi števila in vrste pritožb Pošte Slovenije. Ob tem je Agencija tudi odgovarjala na pritožbe uporabnikov in jih reševala v okviru svojih pristojnosti.

Agencija si že od konca leta 2005 prizadeva, da bi Pošta Slovenije zmanjšala število nameščenih izpostavljenih predalčnikov, in sicer predvsem tistim gospodinjstvom, ki imajo urejeno infrastrukturo. Zato je tudi v letu 2008 vztrajala pri postopnem zmanjševanju števila izpostavljenih predalčnikov, rezultat tega se kaže v približno 6 % zmanjšanju glede na leto 2007. Na podlagi odločb Agencije v postopkih presoje upravičenosti vročanja preko izpostavljenih predalčnikov je Pošta Slovenije v letu 2008 ukinila 63 izpostavljenih predalčnikov, skupno število ukinjenih izpostavljenih predalčnikov je tako v letu 2008 znašalo 416, nameščenih pa jih je bilo 26.

V obdobju od leta 2005–2008 se je tako število nameščenih izpostavljenih predalčnikov zmanjšalo za približno 23 %, tako da je na dan 31. december 2008 znašal odstotek gospodinjstev, ki jim Pošta Slovenije vroča poštne pošiljke preko izpostavljenih predalčnikov 0,71 %, kar pomeni v primerjavi z letom 2005 (0,91 %) precejšen korak k izboljšanju kakovosti poštne storitve.

³⁵ Obravnavanje pritožb in odškodninski postopki.

Graf 41: Število nameščenih izpostavljenih predalčnikov (2002–2008)

Vir: APEK, 2008

Problematiko vročanja preko izpostavljenih predalčnikov je Agencija ugotavljala tudi skozi raziskavo o zadovoljstvu uporabnikov z nameščenimi izpostavljenimi predalčniki, ki jo je izvedla v sodelovanju z agencijo Ninamedia d. o. o. Raziskava je pokazala nezadovoljstvo s takšnim načinom vročanja, skoraj polovica anketirancev je za spremembo zakonodaje na tem področju. Raziskava je med drugim tudi pokazala, da so uporabniki slabo seznanjeni z možnostjo uvedbe postopka odločanja o upravičenosti vročanja preko izpostavljenih predalčnikov, ki ga izvaja Agencija.

Agencija bo rezultate raziskave uporabila za potrebe nadaljnjega izvajanja projekta zmanjševanja števila nameščenih izpostavljenih predalčnikov in kot pomoč pri predlogih za spremembo Zakona o poštini storitvah v delu, ki se nanaša na vročanje preko izpostavljenih predalčnikov.

3.4.3.2 Nadzor pooblaščenih oseb Agencije in prekrškovni organ

V letu 2008 je pooblaščen oseb Agencije izvedla 10 nadzorov v skladu s svojimi pooblastili. Devet nadzorov se je nanašalo na izvajanje poštini storitev v skladu z ugotovitvenim sklepom, ki je bil izdan izvajalcem poštini storitev. Ob nadzorih niso bile ugotovljene nepravilnosti, zato so se zaključili s sklepi o ustavitvi postopka.

Nadzor nad izvajanjem univerzalne poštne storitve se je izvedel zaradi nezmožnosti vročanja uporabniku s strani izvajalca univerzalne poštne storitve. V nadzoru se je ugotovilo, da je pot, ki vodi do gospodinjstva uporabnika poštini storitev, neprehodna. Tudi ta nadzor se je končal s sklepom o ustavitvi postopka. Gospodinjstvo uporabnika poštini storitev je bilo vpisano v evidenco gospodinjstev, ki se jim univerzalne poštne storitve ne izvaja. Evidenco vodi Agencija.

Zoper Pošto Slovenije je bil izveden prekrškovni postopek zaradi nedoseganja predpisane kakovosti prenosa poštini pošiljk korespondence v notranjem poštini prometu (roki prenosa). Globa je bila izrečena pravni osebi in njeni odgovorni osebi.

3.5 Reševanje sporov in pritožb

Agencija je po določbah ZEKom in ZPSto-1 pooblaščen za reševanje sporov na področju elektronskih komunikacij in poštne storitve.

3.5.1 Spori na področju elektronskih komunikacij

V skladu s 129. členom ZEKom Agencija rešuje spore na trgu elektronskih komunikacij v Republiki Sloveniji, kakršni so spori med fizičnimi in pravnimi osebami, ki zagotavljajo elektronska komunikacijska omrežja oziroma storitve (t. i. medoperaterski spori), ter spori med fizičnimi in pravnimi osebami, ki zagotavljajo elektronska komunikacijska omrežja oziroma storitve, in uporabniki njihovih storitev (t. i. uporabniški spori). Pri reševanju sporov je Agencija vezana na določila ZEKom ter na njegovi podlagi izdanih predpisov in splošnih aktov.

Po prejemu predloga Agencija skuša v skladu z 130. členom ZEKom spor rešiti najprej z uvedbo posredovalnega postopka, katerega namen je, da se stranki medsebojno poravnata s sporazumom, v kolikor pa do sporazuma ne pride, odloči v sporu z odločbo, ki jo izda ob uporabi določb Zakona o splošnem upravnem postopku.

Reševanje spora pred Agencijo v skladu s 129. členom ZEKom ne posega v morebitno sodno pristojnost, kar pomeni, da lahko stranke v zvezi s spornim razmerjem vedno vložijo tožbo pred pristojnim civilnim sodiščem. Če katerakoli stranka med postopkom reševanja spora pred Agencijo o isti zadevi začne pravdo pred pristojnim sodiščem, se postopek reševanja spora pred Agencijo ustavi.

3.5.2 Medoperaterski spori

Agencija je v letu 2008 prejela osem predlogov za rešitev medoperaterskih sporov. Predlogi so bili vloženi v zvezi z različnimi medoperaterskimi obveznostmi, ki izhajajo iz ZEKom, na njegovi podlagi izdanih predpisov in regulatornih odločb Agencije in sicer:

- spor – cene storitve digitalnega prizemnega oddajanja,
- spor – vzpostavitev medomrežne povezave med operaterjema,
- spor – posredovanje klicev iz javnega telefonskega omrežja na negeografske številke premijskih storitev,
- spor – izvajanje storitve predizbire,
- ostali spori – cene zaključevanja klicev v mobilnih omrežjih.

V vseh primerih je Agencija uvedla posredovalni postopek, v katerem je v skladu z načeli mediacije skušala med operaterji doseči sporazum o spornih vprašanjih. V sporu v zvezi z vzpostavitvijo medomrežne povezave je Agencija s posredovanjem uspela, tako da je bil postopek končan s sklepom o ustavitvi, saj je predlagatelj umaknil predlog za rešitev spora. V sporu v zvezi s ceno storitve digitalnega prizemnega oddajanja stranki nista dosegli dogovora, tako da je Agencija o zadevi meritorno odločila z odločbo. Spor v zvezi z izvajanjem storitve predizbire je agencija s sklepom zavrgla, saj je ugotovila, da predlagatelj v postopku ne uveljavlja kakšne svoje pravice ali pravne koristi oz. da predmetna zahteva ni upravna zadeva, o kateri bi Agencija lahko odločala v postopku reševanja spora. Ostali medoperaterski spori, ki so bili pred agencijo sproženi v novembru in decembru 2008, še niso zaključeni. V zvezi s štirimi spori še poteka posredovalni postopek, medtem ko sta v enem postopku stranki zaradi nezmožnosti dosega dogovora od Agencije zahtevali rešitev spora z odločbo v skladu s 129. členom ZEKom.

Odločbe, s katerimi je Agencija odločila v medoperaterskih sporih, so objavljene na njenih spletnih straneh.

3.5.3 Uporabniški spori

Agencija je v letu 2008 prejela 213 vlog, ki jih je obravnavala v postopku reševanja uporabniških sporov. V vseh teh postopkih si je Agencija sprva prizadevala doseči sporazum med strankama z uporabo mediacijskih tehnik v neformalnem posredovanju, kar ji je v 69 zadevah tudi uspelo. Agencija opaža, da je število doseženih sporazumov oziroma poravnav v precejšnji meri odvisno od pripravljenosti operaterjev dogovarjati se o morebitni sporazumni rešitvi s končnim uporabnikom. Število doseženih sporazumov oziroma poravnav v zadnjem času upada. Operaterji so v večini primerov vztrajali pri svojih navedbah ter prepustili Agenciji, da o sporu odloči z zavezujočo odločbo. Z vsebinskega vidika je bilo v letu 2008 največ sporov v zvezi s kakovostjo izvajanja storitev ter s tem povezanim vprašanjem upravičenega zaračunavanja; velik delež sporov je bil tudi v zvezi z zaračunavanjem premijskih storitev; manjše število sporov pa se je nanašalo na zagotavljanje univerzalne storitve.

3.5.4 Spori na področju poštnih storitev

Po 43. členu ZPSto-1 Agencija rešuje spore med udeleženci v poštni dejavnosti, kot so spori med izvajalci poštnih storitev ter spori med izvajalci poštnih storitev in uporabniki poštnih storitev. O sporu odloči z odločbo, pri čemer je vezana na uporabo Zakona o splošnem upravnem postopku, materialno-pravno pa na določbe ZPSto-1.

Agencija je v letu 2008 prejela 14 vlog uporabnikov poštnih storitev, kjer so vsebinsko prevladovali spori v zvezi s poškodovanjem in izgubo pošiljk, v primerjavi s predhodnimi leti pa se je povečalo število sporov v zvezi s pošiljkami v mednarodnem prometu.

3.6 Varstvo končnih uporabnikov

3.6.1 Svetovanje uporabnikom elektronskih komunikacijskih storitev ter posredovanje pojasnil

Poleg vlog za rešitev spora je Agencija v letu 2008 prejela tudi 119 vlog, v katerih so vlagatelji zahtevali pojasnila o delovanju telekomunikacijskih storitev ter o njihovih pravicah v zvezi s tem. V zvezi s prenosom poštnih pošilk Agencija ni prejela nobene prošnje za posredovanje pojasnil.

V večini obravnavanih primerov je šlo za vprašanja končnih uporabnikov o tehničnih ali pravnih možnostih v zvezi z dostopom do elektronskih komunikacijskih storitev oziroma v zvezi z delovanjem le-teh. Najpogosteje zastavljeno vprašanje je bilo, zakaj je bila v konkretnem primeru zavrnjena zahteva za dostop do širokopasovnih storitev ter kako ukrepati v takem primeru. Poleg tega so se končni uporabniki zanimali tudi za način uveljavljanja njihovih pravic pred operaterjem, za kvaliteto delovanja storitev, za odpoved pogodbe ter s tem povezano plačilo pogodbene kazni.

Agencija je v vseh primerih vlogo proučila ter podala natančno pojasnilo o zadevi tako s tehničnega kot tudi pravnega vidika. Pri tem je želela končnega uporabnika osvestiti o pravicah, ki mu gredo na področju elektronskih komunikacij ter mu pojasniti na kakšen način jih lahko uveljavlja pred operaterjem oziroma pred Agencijo. V primerih, ko so bili za reševanje konkretne problematike pristojni drugi organi, je Agencija svetovala končnemu uporabniku, naj se obrne na pristojen organ (Tržni inšpektorat RS, Urad za varstvo potrošnikov, sodišče splošne pristojnosti).

Podobne cilje kot posredovanje pisnih pojasnil zasleduje tudi klicni center, kamor se končni uporabniki obrnejo po prvo informacijo v zvezi z določenim problemom, ki je že sporen oziroma bi lahko postal sporen. V tem oziru deluje klicni center izrazito preventivno, saj skuša preprečiti eskalacijo morebitnega spora med operaterjem in končnim uporabnikom, predvsem slednjemu pa skuša dati tudi praktične nasvete glede vzpostavitve ali delovanja določene storitve. Klicni center je v letu 2008 prejel kar 540 klicev uporabnikov elektronskih komunikacij z različno tematiko. Prevladovala so vprašanja v zvezi s prenosom številok ter zamenjavo operaterja, zaračunavanjem in zagotavljanjem storitev, odpovedjo naročniškega razmerja, delovanjem terminalske opreme in nezaželenimi komunikacijami.

3.6.2 Izvajanje Uredbe o mednarodnem gostovanju

Skladno z Uredbo o mednarodnem gostovanju, ki je bila sprejeta leta 2007 in je določila najvišje veleprodajne in maloprodajne (evrotarifa) cene za govorne klice v mednarodnem gostovanju znotraj Evropske unije, se je veleprodajna oziroma medoperaterska cena klicev za mednarodno gostovanje s 30. avgustom 2008 znižala iz 0,30 na 0,28 € za minuto klica. Uredba predvideva naslednje znižanje medoperaterske cene za mednarodno gostovanje s koncem avgusta 2009, in sicer na 0,26 €.

Maloprodajna cena klicev pri gostovanju v tujini do 30. avgusta 2008 ni smela presežati 0,49 € na minuto za vse odhodne oziroma 0,24 € na minuto za vse dohodne klice. Od 30. avgusta 2008 se je skladno z uredbo znižala na 0,46 € za odhodne klice med gostovanjem in na 0,22 € za dohodne klice med gostovanjem. Uredba predvideva naslednje znižanje 30. avgusta 2009 in sicer na 0,43 €, za odhodne klice med gostovanjem za dohodne klice med gostovanjem pa na 0,19 €. Navedene maloprodajne in veleprodajne cene predstavljajo evropskim operaterjem cenovni strop, pri čemer lahko svojim uporabnikom ponudijo tudi ugodnejše tarife gostovanj.

Od sprejema uredbe Agencija kot nacionalni regulatorni organ spremlja spoštovanje in izvajanje uredbe s strani slovenskih mobilnih operaterjev.

3.6.3 Enotna evropska telefonska številka za klice v sili 112

Ustrezna obveščenost državljanov o enotni evropski telefonski številki za klice v sili 112 je izjemnega pomena, saj je pri večini nesreč čas najpomembnejši dejavnik. Zato je zelo pomembno, da sami storimo vse, kar znamo in zmoremo. Pri tem ima prepoznavnost enotne evropske telefonske številke za klice v sili 112 ključni pomen. Iz tega razloga v državah članicah EU potekajo številne promocije za njeno boljšo prepoznavnost. K boljši prepoznavnosti slednje je doprinesla tudi Agencija, ki se je pridružila pobudam Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje ter Komisije.

3.6.3.1 Pobuda za boljšo prepoznavnost telefonske številke centrov za obveščanje 112 – klic v sili

Agencija se je pridružila pobudi Uprave RS za zaščito in reševanje ter podprla njeno akcijo za izboljšanje prepoznavnosti telefonske številke 112 regijskih centrov za obveščanje. Agencija je vse operaterje, ki se še niso odzvali na predhodno omenjeno pobudo pozvala, da z vso resnostjo pristopijo k čimprejšnji realizaciji slednje. V skladu s pobudo je Agencija na svoji spletni strani objavila tudi grafični znak telefonske številke 112 – klic v sili in omogočila spletno povezavo na spletno stran Uprave RS za zaščito in reševanje (slovensko in angleško stran).

3.6.3.2 Pobuda Komisije za boljšo prepoznavnost enotne evropske telefonske številke za klice v sili 112

Prav tako se je Agencija odzvala tudi na pobudo Komisije za pomoč pri izboljšanju prepoznavnosti enotne evropske telefonske številke za klice v sili 112, tako da je objavila povezavo na novo spletno stran namenjeno tej številki (<http://ec.europa.eu/112>).

3.6.3.3 Zagotovitev dostopnosti do števil 112, 113 in nekaterih števil javnih služb uporabnikom invalidom

V mesecu avgustu je Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, Direktorat za invalide imenoval delovno skupino za pripravo predloga za zagotovitev dostopnosti do enotne evropske telefonske številke za klic v sili 112, telefonske številke policije 113 in nekaterih drugih splošno uporabljenih števil javnih služb uporabnikom invalidom z okvaro sluha. V delovni skupini je aktivno sodeloval tudi predstavnik Agencije. Delovna skupina je imela nalogo poiskati ustrezne rešitve, da se uporabnikom invalidom z okvaro sluha (gluhi, naglušni, gluho-slepi) zagotovi ustrezen dostop do predhodno navedenih telefonskih števil, saj so zaradi nedostopnosti do slednjih osebe z okvaro sluha v neenakopravnem položaju. Delovna skupina je rešitve ustreznega načina zagotavljanja dostopnosti navedenih telefonskih števil za uporabnike invalide z okvaro sluha pripravila v obliki projekta Dostopnost klica v sili 112, nujnega klica 113 in posebne številke za gluhe in naglušne.

3.6.4 Predstavitev portala komuniciraj.si

Agencija se je odločila slediti priporočilom in najboljšim praksam EU ter s tem zagotavljati skrb za končne uporabnike in konkurenčnost trga elektronskih komunikacij. Ker je s porastom konkurence na trgu elektronskih komunikacij postala množica paketov, različnih po ceni in drugih dejavnikih, težko pregledna, bomo s tem portalom končnim uporabnikom omogočili, da spoznajo, spremljajo in primerjajo ponudbo med različnimi operaterji v njihovi geografski regiji ter tako pripomogli h konkurenčnosti med operaterji in k lažjemu ter kvalitetnejšemu odločanju končnih uporabnikov samih. Zato je Agencija že v letu 2007 s pomočjo zunanega izvajalca

pričela z vzpostavitvijo spletnega portala za zagotavljanje transparentnosti dela operaterjev nasproti končnim uporabnikom. S portalom želimo doseči, da bodo imeli uporabniki koristi od povečane izbire, kjer na enem mestu lahko pridobijo, razumejo in primerjajo vrsto ponudb. Portal omogoča orodje za neodvisno primerjavo kot vodič za ocenjevanje različnih ponudb glede na individualno določene zahteve pri iskanju.

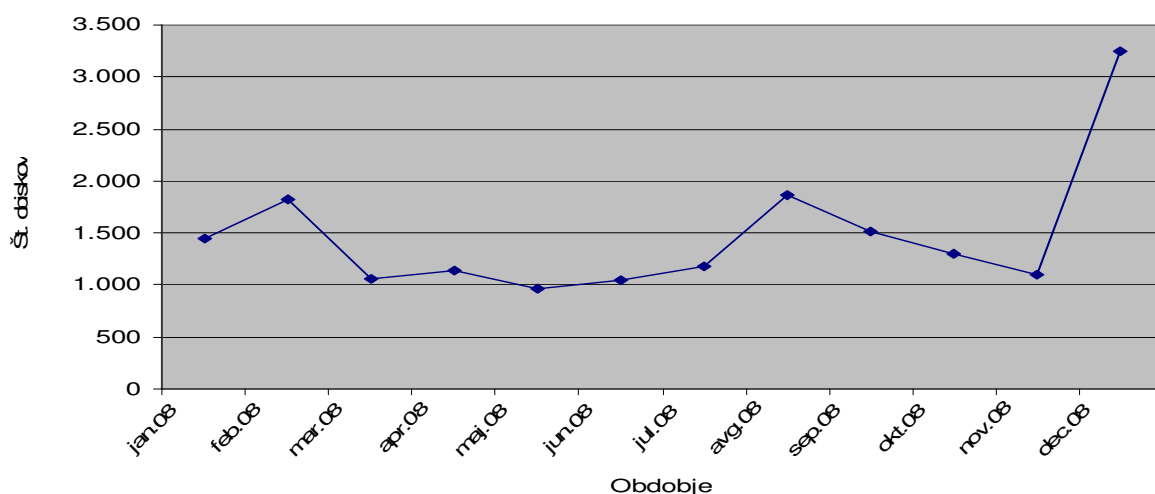
V okviru ERG se s temo transparentnosti cen ponudnikov telekomunikacijskih storitev ukvarja projektna skupina za končne uporabnike, ki je v letu 2008 začela z ustvarjanjem skupnih stališč na ravni EU. Slovenija je z že izdelanim portalom ena od članic, ki je pri izdelavi dokumenta sodelovala tudi z opisom svojega primera. Dokument bo v svoji končni verziji predstavljal stališče evropske skupine regulatorjev (ERG) glede te teme.

V letu 2008 je spletni portal [komuniciraj.eu](http://www.komuniciraj.eu) pridobil polno funkcionalnost. Rubrike, dostopne na portalu, so zaenkrat gostovanje, nacionalni in mednarodni klici, ki se nanašajo na fiksne in mobilne, ter širokopasovni dostop do interneta. Primerjava med posameznimi paketi poteka preko menija Moj izbor, kjer uporabnik direktno primerja izbrane pakete različnih operaterjev. Verjetno najbolj zanimiva storitev pa je kalkulator, ki uporabnikom omogoča, da preverijo svoj račun in si ogledajo, koliko bi pri drugih operaterjih plačali za iste storitve. Na podlagi vprašanj in mnenj uporabnikov ter lastnih načrtov bo Agencija portal še naprej dopolnjevala in vzdrževala, da bo postal čim bolj prijazen in uporaben pripomoček pri odločanju za telekomunikacijsko storitev.

Verjetno najbolj kritičen del uporabnosti spletnega portala je vzdrževanje, saj brez dnevno ažurnih podatkov nima svoje funkcije. Projekt transparentnosti je zasnovan na sodelovanju z operaterji, vendar pa zunanji izvajalec kljub temu dnevno preverja in dopolnjuje podatke preko spletnih strani operaterjev in tudi telefonsko v primerih, ko njihove spletne strani niso redno ažurirane.

Obiskanost portala je bila najvišja v času oglaševalske kampanje, kar kažejo spodnji grafi, po oglaševalski kampanji pa je obiskanost portala ostala na točki 3240 obiskov v mesecu decembru oziroma povprečno 58 opravljenih obiskov na dan v letu 2008.

Graf 42: Število obiskov portala www.komuniciraj.eu

Vir: APEK, 2009

Obiski – zabeležen je vsak prvi obisk oziroma приход na stran portala na strežniku. Prvi obisk predstavljajo zaporedna poizvedovanja v okviru določene časovne seje.

3.6.5 Predstavitev portala dvbt.apek.si

Da bi lahko tudi širša javnost razumela osnovno zamisel digitalnega oddajanja, prednosti, ki jih prinaša, in pridobila informacije o potrebni opremi za sprejem je Agencija v začetku leta 2008 vzpostavila spletni portal, ki je namenjen digitalni prizemni televiziji (DVB-T). Spletni portal se nahaja na naslovu <http://dvb-t.apek.si/>.

Slika 2: Spletni portal dvb-t

Portal nudi vse potrebne informacije o digitalni radiodifuziji, o prehodu na digitalno televizijsko oddajanje in nasvete pri nakupu primerne opreme za sprejem. Strani se redno posodablja in dopolnjujejo z aktualnimi informacijami. Tehnični in drugi osnovni pojmi povezani z digitalno radiodifuzijo so razloženi na poljuden način. Za obširnejšo razlago so ponujene povezave do drugih spletnih strani, kjer je posamezen pojem bolj podrobno razložen.

Na DVB-T portalu se nahaja tudi spletni forum s temami, ki so povezane z digitalno radiodifuzijo. Tu imajo vsi obiskovalci možnost vprašati in komentirati dogajanja s področja digitalne radiodifuzije in prehoda na digitalno televizijsko oddajanje.

Spletni DVB-T portal Agencije mesečno obišče prek 10.000 obiskovalcev in obisk iz meseca v mesec narašča, kar je tudi dokaz, da nudi dovolj kakovostnih informacij in daje širši javnosti osnovne odgovore na vprašanja, ki se pojavljajo pri sprejemu televizijskih programov in prehodu na digitalno televizijsko oddajanje.

3.7 Mednarodne aktivnosti

3.7.1 Evropska unija

3.7.1.1 Evropska komisija

Agencija je v letu 2008 v sklopu analiz upoštevnih trgov sodelovala s Komisijo, pri čemer je pred notifikacijo analiz posameznih upoštevnih trgov opravila tudi prednotifikacijske sestanke. Pripombe slednje je upoštevala tudi pri določanju ukrepov na predmetnih upoštevnih trgih. Agencija je bila nosilec zbiranja podatkov o slovenskem trgu za 14. implementacijsko poročilo in poročila o širokopasovnem dostopu, ki jih zbira COCOM, ter je v letu 2008, poleg v navedenih odborih, sodelovala tudi v odborih RSPG, RSC in TCAM.

3.7.1.2 COCOM

Predstavniki Agencije je bil aktiven pri zastopanju Slovenije v Odboru Komisije za komunikacije (CoCom). Agencija je aktivno poročala Komisiji in predmetnemu odboru o razvoju trga elektronskih komunikacij v Sloveniji ter v zvezi s tem implementirala vse potrebne spremembe v procesu zbiranja podatkov. Posebej smo prispevali k oblikovanju poročila Komisije o širokopasovnem dostopu.

3.7.1.3 ERG

Agencija je polnopravna in aktivna članica Skupine neodvisnih regulatorjev IRG (*Independent Regulators Group*) in Skupine evropskih regulatorjev ERG (*European Regulators Group*). Poleg udeležbe na plenarnih zasedanjih in v kontaktnih skupinah so predstavniki Agencije spremljali delo projektnih skupin za pripravo regulativnih dokumentov in poročil. Skupina evropskih regulatorjev omogoča medsebojno pomoč regulatorjev preko ad-hoc vprašalnikov, ki se nanašajo na specifične nacionalne situacije, pri čemer Agencija svoje regulatorne prakse deli z ostalimi članicami.

Agencija je v letu 2008 tako sodelovala pri delu projektne skupine, ki se ukvarja s vprašanjem predloga novega evropskega telekomunikacijskega regulatornega okvirja, ter pri podrobni analizi predlogov Komisije k novemu regulatornemu okvirju (t. i. člen za členom analiza in High Level dokumenti).

Agencija je sodelovala tudi pri pisanju in pripravi dokumenta projektne skupine za cene zaključevanja klicev v fiksni in mobilni omrežjih (MTR in FTR), ki je svoje delo zaključila z internim dokumentom o podrobnem pregledu stroškovnih metodologij za izračun in določitev cen zaključevanja klicev v mobilni in fiksni omrežjih.

Aktivno je sodelovala tudi pri pisanju in pripravi dokumentov projektne skupine, ki se ukvarja s problemi in vidiki vpliva konvergence na trg elektronskih komunikacij in prihodnjo regulacijo letga. V tem letu se je projektni tim osredotočil predvsem na problematiko obstoja škarij cen v primeru oblikovanja paketov storitev (konvergenčnih storitev) ter na same značilnosti in zamenljivost med posameznimi fiksno-mobilnimi produkti na trgu, v sklopu česar je Agencija bistveno pripomogla pri ustvarjanju dokumentov, ki bodo objavljeni v letu 2009.

V sklopu projektne skupine, ki se ukvarja s končnimi uporabniki, je Agencija soustvarjala dokument o transparentnosti tarif za končne uporabnike, ki je v fazi zaključevanja. Obenem je projektni skupini posredovala študijo svojega spletnega portala www.komuniciraj.eu. Študija je bila ena izmed petih tovrstnih študij evropskih portalov transparentnosti vključenih v poročilo, kar kaže na pomembno vlogo Agencije pri razvoju odnosa do končnih uporabnikov na evropski

ravni. V sklopu svojega dela osveščanja končnih uporabnikov je Agencija v mesecu maju v Ljubljani gostila tudi mednarodno konferenco **Transparenost in izbira za končne uporabnike**.

Agencija je v letu 2008 sodelovala tudi pri pisanju in pripravi dokumentov projektne skupine, ki se ukvarja z določanjem pomembne tržne moči in z morebitnimi težavami, s katerimi se pri analizi trgov elektronskih komunikacij oziroma pri določanju operaterjev s statusom pomembne tržne moči srečujejo nacionalni regulatorni organi. V preteklem letu se je projektna skupina osredotočila predvsem na vprašanje geografske delitve trga v okviru analize trga in v zvezi s tem ustvarila Skupno stališče, ki naslavlja predvsem implementacijska vprašanja, ki se pri geografski segmentaciji pojavljajo v praksi. Projektna skupina se je osredotočila tudi na vprašanje metodologij ocene pomembne tržne moči, nudila strokovno pomoč projektному timu za konvergenčne storitve ter v luči interpretacije priporočila Komisije o definiciji upoštevnih trgov ustvarila IRG poročilo o interpretaciji Priporočila Komisije o upoštevnih trgih in obrazložitvenega memoranduma za trga 4³⁶ in 5. Dokument je zaenkrat interne narave in v pomoč pri določitvi (definiciji) upoštevnih trgov tistim regulatorjem, ki so z analizo teh dveh trgov šele začeli.

Kot del projektne skupine, ki se ukvarja z mednarodnim gostovanjem, je Agencija sodelovala pri odgovoru ERG na v maja začeto posvetovanje Komisije o pregledu delovanja in učinkovitosti uredbe EU o gostovanju iz leta 2007. Na podlagi določb te uredbe je morala Komisija Evropskemu parlamentu in Svetu v letu 2008 namreč poročati o morebitni potrebi po razširitvi veljavne Uredbe o gostovanju. Projektna skupina je v letu 2008 aktivno zbirala tudi podatke o mednarodnem gostovanju ter jih objavila v Poročilu o mednarodnem gostovanju ter Poročilu o spremljanju gostovanja.

Agencija je v sklopu projektne skupine, ki se ukvarja z omrežji naslednje generacije, v podskupini, ki se ukvarja z dostopnimi omrežji naslednje generacije, sodelovala pri pripravi stališča ERG o osnutku Priporočila komisije o reguliranem dostopu do dostopnih omrežij nove generacije. ERG je v dokumentu v luči potrebe po predvidljivi regulaciji, ki je ključna za zagotavljanje konkurence in razvoja omrežij naslednje generacije, izrazila mnenje, da mora biti regulacija fleksibilna in ustrezna posameznim nacionalnim okoliščinam. Prav tako je Agencija v podskupini projektne skupine, ki se ukvarja s prihodnjimi mehanizmi zaračunavanja/dolgoročnimi problemi zaključevanja, sodelovala pri pripravi skupne izjave ERG o principih regulacije IP medomrežnega povezovanja in hrbtencičnega omrežja nove generacije. Na tem področju se ERG ukvarja predvsem z vprašanjem vpeljave t. i. Bill&Keep sistema zaračunavanja, ki ga podpira tudi Agencija, zato v tej podskupini kot avtor (kar predstavlja najbolj aktivno obliko sodelovanja v neki projektni skupini) sodeluje tudi strokovnjak z Agencije.

Poleg delovanja v že naštetih projektih skupinah je v letu 2008 Agencija sodelovala tudi v projektni skupini, ki se ukvarja z vprašanji regulatornega računovodstva, ter v projektni skupini, ki spremlja upoštevanje ERG skupnih stališč in zbira podatke za primerjalne regulatorne analize. Poleg tega je bila Agencija del projektne skupine, ki razvija spletno stran IRGnet. Omenjena spletna stran je aplikacija, ki omogoča transparentno komuniciranje znotraj ERG in varno cirkulacijo vseh dokumentov predstavljenih na plenarnih zasedanjih in srečanjih kontaktnih skupin. Dostop do IRGneta je mogoč s pomočjo uporabniškega imena in gesla, Agencija pa glede na prepoznavanje prednosti aplikacije in njeno uporabo sodi v sam vrh evropskih regulatorjev.

Agencija je v letu 2008 nadaljevala z zbiranjem podrobnih podatkov o mednarodnem gostovanju za potrebe nadzora nad izvrševanjem uredbe o mednarodnem gostovanju in

³⁶ Dostop do (fizične) omrežne infrastrukture (vključno s sodostopom ali razvezanim dostopom) na fiksni lokaciji (medoperaterski trg).

izvajanja nadaljnjih regulatornih ukrepov objavljenih v dokumentu ERG Benchmark Roaming Data Report.

3.7.1.4 Odbor za stike o Direktivi o čezmejni televiziji

Predstavnica Agencije se je tudi v letu 2008 udeleževala zasedanj odbora za stike pri Komisiji, ki se ukvarja z Direktivo o čezmejni televiziji in AVMS direktivo, ki to direktivo spreminja. Na zasedanjih so države članice predstavile proces prenosa AVMS direktive v svoje nacionalne zakonodaje in težave, s katerimi se pri tem srečujejo, iskale so rešitve na vprašanja, ki se porajajo ob novih pravilih regulacije oglaševanja in promocijskega prikazovanja izdelkov ter nelinearnih medijskih storitev, poskušale pojasniti načelo subsidiarnosti pri določanju pristojnosti držav, opozorile na nujnost zagotavljanja dostopnosti AVMS ljudem z okvarami vida in sluha ter spodbujanja medijske pismenosti. Izpostavile so tudi vprašanja koregulacije, sodelovanja med regulatorji in njihovo neodvisnost, promocijo evropskih del in neodvisne produkcije v nelinearnih medijskih storitvah ter pravico do kratkega poročanja.

3.7.1.5 RSPG, RSC in TCAM

Predstavniki Agencije so bili aktivni pri zastopanju Slovenije v skupinah, ki svetujejo in pomagajo Komisiji pri politiki radijskega spektra (RSPG – Radio Spectrum Policy Group, RSC – Radio Spectrum Committee) ter pri zagotavljanju skladnosti radijske terminalne opreme ter nadzoru trga (TCAM - Telecommunications Conformity Assessment and Market Surveillance Committee). Agencija je aktivno poročala Komisiji in predmetnemu odboru o razvoju trga elektronskih komunikacij v Sloveniji ter v zvezi s tem implementirala vse potrebne spremembe v procesu zbiranja podatkov. Delo v skupinah za politiko in regulacijo radijskega spektra je bilo v letu 2008 v veliki meri posvečeno pripravi novega regulatornega okvira, ki temelji na bolj fleksibilnem upravljanju spektra ter na principu tehnološke nevtralnosti.

3.7.1.6 PDC

Agencija se je udeležila dveh sestankov Odbora za Poštno Direktivo, sestanka novoustanovljene delovne skupine na temo univerzalne poštna storitve, organizirane na pobudo PDC, aktivno sodelovala pri kreiranju in predstavitvi končnih rezultatov raziskave Main developments in postal sector 2006–2008, ki je bila podlaga za četrto poročilo Komisije o napredku trga poštnih storitev.

3.7.2 Ostalo mednarodno sodelovanje

3.7.2.1 ITU

Agencija je v letu 2008 organizaciji ITU med drugim posredovala podatke o stanju na trgu elektronskih komunikacij v vprašalniku ICT indicators 2008.

3.7.2.2 UPU

Poleg odgovorov na vprašalnike Svetovne poštna zveze se je Agencija udeležila tudi dveh plenarnih zasedanj administrativnega sveta Svetovne poštna zveze.

Vsake štiri leta organizira Svetovna poštna zveza Kongres. Leta 2008 je potekal v Ženevi 24. Kongres Svetovne poštna zveze od 23. julija do 12. avgusta 2008. Agencija je že med letom 2008 pripravila vrsto dokumentov v zvezi s Kongresom, jih uskladila s pristojnim ministrstvom ter se aktivno udeležila tudi samega Kongresa, na katerem so predstavniki Agencije, Ministrstva za gospodarstvo in Pošte Slovenije obravnavali preko tristo predlogov in resolucij ter sprejeli vrsto pomembnih odločitev.

3.7.2.3 NATO

Agencija je aktivno sodelovala v odborih FMSC in FMSC/PWG. Države članice na teh odborih usklajujejo uporabo frekvenčnega spektra za vključevanje novih tehnologij, ki prihajajo na civilni trg z vojaškimi sistemi. Sklepi in ugotovitve teh odborov so vključene tudi v Načrt uporabe radijskih frekvenc.

3.7.2.4 CEPT

V okviru delovnih skupin pri Evropski zvezi poštne in telekomunikacijskih administracij je Agencija sodelovala v različnih delovnih skupinah: skupina za upravljanje z radijskim spektrom (ECC/WGFM Working Group Frequency Management), skupina za inženiring spektra (WGSE Working Group Spectrum Engineering), skupina za regulatorna vprašanja (WGRA - Regulatory Affairs Working Group); projektnih skupinah: skupina SE19 (širokopolasovne aplikacije v fiksnih brezžičnih komunikacijah), skupina za problematiko osebnih mobilnih radijskih postaj (FM38) in skupina, ki je zadolžena za pripravo tehničnih rešitev pri tehnološko nevtralni uporabi digitalne dividende, ki bo nastala po prehodu na digitalno oddajanje televizijskih programov (TG4).

Agencija je aktivno sodelovala tudi pri delu HCM regionalne skupine (bivši Dunajski sporazum) in pripravi frekvenčnih list za radijske frekvence v mobilni in fiksni storitvi v frekvenčnem območju od 29,7 MHz do 39,5 GHz.

Predstavniki Agencije pa so sodelovali tudi v delovni skupini CEPT za oštevilčenje, imena in naslove WG NNA, pripravljali smernice in priporočila v zvezi s poenotenjem uporabe elementov oštevilčenja.

3.7.2.5 EPRA

Agencija se je v letu 2008 kot članica združenja evropskih regulatornih ustanov s področja radiodifuzije EPRA udeležila dveh rednih letnih srečanj in tam tudi aktivno sodelovala. Na majskem srečanju v Rigi je bil poudarek na vlogi regulatorjev pri promociji medijske pismenosti, oktobrsko srečanje v Dublinu pa je bilo osredotočeno na tekoči prenos določb konec leta 2007 sprejete Direktive o avdiovizualnih medijskih storitvah v nacionalne zakonodaje. V okviru obeh srečanj je bilo organiziranih več delovnih skupin, ki so obravnavale širok spekter vprašanj, med njimi vprašanja s področja novih pravil Direktive o avdiovizualnih medijskih storitvah glede oglaševanja (prikrito oglaševanje, promocijsko prikazovanje izdelkov in samooglaševanje), vloge regulatorjev v nadzoru nad izvajanjem javne radiotelevizije, političnega pluralizma v medijih in pristopov k zakonodajni regulaciji digitalne televizije. Na eni izmed delovnih skupin na jesenskem srečanju združenja je kot poročevalec delovne skupine sodeloval tudi predstavnik Agencije.

Agencija redno sodeluje tudi v korespondenci med članicami združenja EPRA, odgovarja na njihova vprašanja s področja regulacije radiodifuzije in spremlja odgovore drugih članic.

3.7.2.6 CERP

Agencija se je udeležila spomladanskega in jesenskega plenarnega zasedanja CERP, dveh sestankov delovne skupine Economics, ter aktivno sodelovala v naslednji projektnih skupinah: PT Statistics, PT NRA, PT Universal service and its financing, PT UPU, PT Market/Supervision in PT Cost accounting and price control systems.

3.7.2.7 OECD

Agencija je posredovala podatke in odgovore na vprašalnik o razvoju in regulaciji trga elektronskih komunikacij OECD Communications Outlook 2009. Prav tako pa je sodelovala tudi pri pristopanju Slovenije k OECD s predstavitvijo stanja regulacije trga v Sloveniji.

3.7.2.8 ECTA

Agencija je posredovala podatke o širokopasovnem dostopu za ECTA Broadband Scorecard. Prav tako je v začetku leta 2008 obiskala Slovenijo direktorica regulatornih zadev, Ilsa Godlovitch, ki je predstavila njihovo poročilo in si ogledala delovanje Agencije. Združenje ECTA je nadalje Agenciji na dveh sestankih predstavilo svoja stališča glede slovenskega trga elektronskih komunikacij in sprememb regulatornega okvira EU.

3.7.2.9 ERA

Predstavniki Agencije so se v letu 2008 udeležili dveh konferenc v organizaciji Akademije za evropsko pravo, ki je nastala na pobudo Evropskega parlamenta in katere članice so skoraj vse države članice EU. Na konferenci o avdiovizualnih medijskih storitvah so se seznanili z novostmi, ki jih na področje regulacije uvaja nova AVMS direktiva, s stanjem v različnih državah članicah, s pravili državne pomoči za javne radiotelevizije in z izzivi, ki se s pojavom novih medijev porajajo na področju urejanja avtorskih pravic. Tem je bila podrobneje posvečena druga konferenca, ki so se je udeležili predstavniki Agencije in na kateri je bil predstavljen vpliv, ki ga ima tehnološki razvoj v informacijski družbi na zakonodajo, ki ureja avtorske in sorodne pravice.

3.7.2.10 DTT forum Bosne in Hercegovine

Agencija je oktobra 2008 gostila predstavnike DTT foruma Bosne in Hercegovine, srečanje pa je bilo namenjeno izmenjavi strokovnih mnenj in izkušenj o uvajanju digitalne prizemeljske radiodifuzije in prehodu nanjo. Delegacijo DTT foruma Bosne in Hercegovine, ki od leta 2007 skrbi za usklajevanje aktivnosti pri uvajanju digitalne prizemeljske televizije v tej državi, so sestavljali sekretar foruma ter koordinatorji in člani delovnih skupin za regulativo in za družbeno-ekonomska vprašanja. Predstavniki Agencije so jim predstavili proces uvajanja digitalne televizije v Sloveniji, ključne regulatorne izzive, s katerimi se je Slovenija soočala v različnih fazah prehoda, problematiko izdelave specifikacij digitalnih dekoderjev ter zasnovo javnih razpisov za operaterja drugega nacionalnega multipleksa in za televizijske programe, ki se bodo lahko razširjali v digitalni radiodifuzni tehniki. Slovenska stran je z zanimanjem prisluhnila njihovim izkušnjam z delovanjem DTT foruma, ki je nedavno pripravil predlog strategije uvajanja digitalne televizije v BiH.

Predstavniki Agencije so se odzvali vabilu k sodelovanju na konferenci Programske vsebine v digitalni radiodifuziji, ki je potekala 26. novembra 2008 v Sarajevu. Predstavniki Agencije je na njej predstavil dosedanje izkušnje Slovenije pri uvajanju digitalne prizemeljske televizije.

4 RAČUNOVODSKO POROČILO

4.1 Pravna podlaga

Pripravo tega računovodskega poročila določajo in urejajo naslednji predpisi:

- Zakon o javnih financah (Ur. l. RS, št. 79/99, 124/00, 79/01, 30/02, 56/02, 109/08);
- Zakon o računovodstvu (Ur. l. RS, 23/99, 30/02, 114/06);
- Navodilo o pripravi zaključnega računa in metodologiji za pripravo poročila o doseženih ciljnih in rezultatih (Ur. l. RS, 12/01, 10/06 in 8/07);
- Pravilnik o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (Ur. l. 115/02, 21/03, 134/03 in 126/04, 120/07, 124/08);
- Slovenski računovodski standardi (Ur. l. RS, št. 118/05 s spr. in pojasnili);
- Sklep o ustanovitvi Agencije za pošto in elektronske komunikacije Republike Slovenije (Ur. l. RS, 30/01, 52/02 in 80/04).

4.2 Vsebina računovodskega poročila

Računovodsko poročilo sestavljajo:

1. **Bilanca stanja** s prilogami:

- Stanje in gibanje neopredmetenih dolgoročnih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev,
- Stanje in gibanje dolgoročnih kapitalskih naložb in posojil.

2. **Izkaz prihodkov in odhodkov** določenih uporabnikov s prilogami:

- Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po vrstah dejavnosti,
- Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po načelu denarnega toka,
- Izkaz računa finančnih terjatev in naložb določenih uporabnikov,
- Izkaz računa financiranja določenih uporabnikov.

Vsi navedeni izkazi so sestavni del tega poročila in so posredovani v prilogi.

4.3 Pomembnejša razkritja računovodskih izkazov

V Agenciji se pripravljata dva temeljna računovodska izkaza:

- bilanca stanja,
- izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov proračuna.

3.3.1 Bilanca stanja

Tabela 8: Bilanca stanja

V EUR

SKUPINE KONTOV	NAZIV	2007	2008	INDEKS 08/07
	AKTIVA			
00+02+04	opredmetena in neopredmetena dolgoročna sredstva	10.391.505	11.088.517	
01+03+05	popravek vrednosti opredmetenih in neopredmetenih dolgoročnih sredstev	4.236.928	4.780.263	
11	denarna sredstva na računih	2.552.474	203.675	
12	kratkoročne terjatve do zavezancev	415.028	202.908	
13+14+16+17	ostale kratkoročne terjatve	13.556	1.230.786	
19	aktivne časovne razmejitve	9.809	16.522	
	SKUPAJ AKTIVA	9.145.444	7.962.145	87,06
	aktivni izvenbilančni konti	0	199.778	
	PASIVA			
20	Kratkoročne obveznosti za prejete predujme in varščine	14.831	1.381	
21	obveznosti do zaposlenih	203.721	259.180	
22	kratkoročne obveznosti do dobaviteljev	485.158	138.624	
23	druge kratkoročne obveznosti	43.771	49.159	
24	druge kratkoročne obveznosti do uporabnikov EKN	0	1.222	
29	pasivne časovne razmejitve - kratkoročno odloženi prihodki-pristojbine	203.118	3.340	
93	dolgoročne rezervacije	591.389	471.209	
98	obveznosti za sredstva prejeta v upravljanje	7.531.037	7.325.275	
985	presežek prihodkov nad odhodki	72.419	0	
986	presežek odhodkov nad prihodki	0	287.245	
	SKUPAJ PASIVA	9.145.444	7.962.145	87,06
	pasivni izvenbilančni konti	0	199.778	

4. 3.1.1 Osnovna sredstva – skupina kontov 00 do 05

V letu 2008 smo na Agenciji za nakup novih osnovnih sredstev oz. adaptacije namenili 752 tisoč €. Izkazani znesek je povezan s preurejanjem poslovnih prostorov v prvem nadstropju ter premestitvijo in posodobitvijo radionadzorne postaje.

Skupna vrednost opredmetenih oz. neopredmetenih osnovnih sredstev v letu 2008 se je tako povečala za 6,71 % glede na preteklo leto.

V skladu z Zakonom o računovodstvu in internim pravilnikom je Agencija opravila letni popis sredstev in obveznosti do virov sredstev po stanju na dan 31. decembra 2008. V registru osnovnih sredstev so na dan 31. decembra 2008 še vedno vključena tudi tista opredmetena osnovna sredstva, ki se sicer nahajajo na bivši lokaciji, to je Kotnikova 19 a, Ljubljana. V letu 2009 se bo dokončno uredil prenos oz. prodaja teh sredstev novim dejanskim uporabnikom.

Struktura po vrstah osnovnih sredstev je razvidna iz bilance stanja, struktura nakupov v letu 2008 pa v tabeli investicijskih odhodkov. Popravek vrednosti opredmetenih sredstev smo opravili v skladu z Navodilom o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih dolgoročnih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev (Ur. l. RS, št. 120/07) in ga izkazujemo v breme konta 980 obveznosti za sredstva prejeta v upravljanje in del kot strošek. Skupni znesek popravka vrednosti osnovnih sredstev znaša 598.513 €.

4.3.1.2 Denarna sredstva – skupina kontov 10 in 11

Agencija na dan 31. decembra 2008 izkazuje stanje denarnih sredstev na računu v višini 203.675 €. V primerjavi s preteklim letom izkazuje Agencija vezana prosta denarna sredstva v skupini kontov 14.

4.3.1.3 Terjatve - skupina kontov 12

V skladu z ZEKom in Pravilnikom o načinu izračuna plačil na podlagi obvestila za uporabo radijskih frekvenc in za uporabo številke (Ur. l. RS, št. 118/04) zavezanci obveznosti do Agencije vplačujejo na račun Agencije. Tako v letu 2008 Agencija izkazuje terjatve do zavezancev na podlagi odločb o odmeri plačil za obvestila, radijske frekvence, številke in pošto na kontih skupine 120 in prihodke iz navedenih odločb na kontih skupine 76.

V okviru skupine 120 Agencija vodi ločeno terjatve do zavezancev na podlagi izdanih odločb o plačilu za radijske frekvence, številski prostor, obvestila in pošto.

Na dan 31. decembra 2008 znašajo terjatve do zavezancev 202.908 €. Največji znesek odprtih terjatev izkazujejo terjatve na podlagi izdanih odločb o odmeri plačil za radijske frekvence, ki znašajo 165.645 €.

Odrpte terjatve na podlagi izdanih odločb o odmeri plačila za številski prostor znašajo 25.837 €. Ostale odrpte terjatve do zavezancev izhajajo iz ostalih izdanih odločb in sklepov o odmeri plačila.

Agencija v letu 2008 ni oblikovala popravka vrednosti terjatev, prav tako ni izvedla odpisa terjatev.

4.3.1.4 Kratkoročne obveznosti do uporabnikov proračuna države

Agencija je v letu 2008 prosta denarna sredstva vezala v skladu s Pravilnikom o nalaganju prostih denarnih sredstev v Zakladnici enotnega zakladniškega računa države pod pogoji, ki so na dan sklenitve pogodb veljali na bančnem trgu oziroma jih je ponudila zakladnica.

Na dan 31. decembra 2008 je stanje vezanih sredstev znašalo 1.200.000 €.

4.3.1.5 Kratkoročne obveznosti do virov sredstev – skupina kontov 20 do 29

Stanje obveznosti do dobaviteljev na dan 31. decembra 2008 je 138.624 €. Obveznosti za obračunane bruto plače za mesec december 2008 znašajo 252.488 € in obveznosti delodajalca za prispevke in davek 40.773 €.

Agencija ne izkazuje neporavnanih zapadlih obveznosti.

4.3.1.6 Dolgoročne rezervacije do virov sredstev – skupina kontov 93

Agencija oblikuje dolgoročne rezervacije na podlagi 15. člena Sklepa o ustanovitvi Agencije in predstavljajo vir za morebitna izplačila odškodnin zavezancem po predhodni presoji njihovih odškodninskih zahtevkov do Agencije in vračil na podlagi sodnih odločb.

Rezervacije za leto 2008 Agencija ni oblikovala. Stanje rezervacij z upoštevanjem odprave oblikovanih rezervacij iz leta 2006 v znesku 120.180 €, znaša 471.209 €.

4.3.1.7 Dolgoročne obveznosti za prejeta sredstva v upravljanje – skupina kontov 98

Sredstva na tem kontu predstavljajo vir investicij. Poleg sedanje vrednosti opredmetenih sredstev stanje na tem kontu povečujejo presežki prihodkov nad odhodki preteklih let, ki jih po sklepih Vlade RS Agencija knjiži kot namenska sredstva za investicije.

Obračunana amortizacija za leto 2008 v znesku 276.650 € zmanjšuje vrednost teh sredstev. Konto izkazuje stanje 7,3 mio €. Stanje konta Agencija redno letno usklajuje z Ministrstvom za finance RS.

Agencija tudi v letu 2008 ni realizirala kapitalskih naložb ali posojil.

4.3.1.7 Izvenbilančna sredstva

Agencija je na priporočilo pooblaščenega revizorja v letu 2008 izločila terjatve, do katerih nima pravice do poplačila in jih vodi v izvenbilančni evidenci.

Izvenbilančne sredstva predstavljajo terjatve izpred leta 2005, ko je Agencija še imela status proračunskega uporabnika. To pomeni, da za vse tiste terjatve, ki bodo v prihodnosti izterjane, ne prejme denarja agencija ampak MF – državni proračun.

4.3.2 Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov

V nadaljevanju so predstavljene najpomembnejše kategorije prihodkov in odhodkov, kot izhajajo iz omenjenega izkaza.

Tabela 9: Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov

v EUR

SKUPINE KONTOV	NAZIV	2007	2008	indeks 08/07
a)	PRIHODKI OD POSLOVANJA	5.550.473	5.020.067	90,44
760	prihodki od prodaje proizvodov in storitev	5.543.974	5.013.570	90,43
761	prihodki od prodaje materiala in blaga	6.499	6.497	99,97
b)	FINANČNI PRIHODKI	69.430	40.959	58,99
c)	DRUGI PRIHODKI	1.109	2.659	239,77
č)	PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI PRIHODKI	31	0	0,00
del 764	drugi prevrednotovalni poslovni prihodki	31	0	0,00
d)	CELOTNI PRIHODKI	5.621.043	5.063.685	90,08
e)	STROŠKI MATERIALA, BLAGA IN STORITEV	1.614.846	1.889.999	117,04
460	stroški materiala	164.368	145.873	88,75
461	stroški storitev	1.450.478	1.744.126	120,24
f)	STROŠKI DELA	3.182.432	3.166.257	99,49
del 464	Plače in nadomestila plač	2.390.491	2.435.205	101,87
del 464	Prispevki za socialno varnost	567.447	497.820	87,73
del 464	Drugi stroški dela	224.494	233.232	103,89
g)	AMORTIZACIJA	172.072	292.624	170,06
h)	REZERVACIJE	304.292	0	0,00
k)	FINANČNI ODHODKI	2.289	2.050	89,56
l)	DRUGI ODHODKI	0	0	0,00
m)	PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI	272.693	0	0,00
n)	CELOTNI ODHODKI	5.548.624	5.350.930	96,44
o)	PRESEŽEK PRIHODKOV	72.419		0
p)	PRESEŽEK ODHODKOV		287.245	287245

4.3.2.1 Prihodki – skupina kontov 76

Agencija ne izvaja tržne dejavnosti, tako da tudi v letu ni ustvarila t. i. tržnih prihodkov. Agencija je za leto 2008 načrtovala celotne prihodke v višini 5.136.822 €, dejansko pa je ustvarila 5.020.067€ prihodkov, kar predstavlja 2,3 % manj, kot je bilo načrtovano.

Tabela 10: Prihodki – skupina kontov 76

VRSTA PRIHODKA	V EUR	%
PRIHODKI OD POSLOVANJA	5.020.067	99,1
<i>od plačil na podlagi obvestila</i>	<i>1.125.662</i>	
<i>od plačil za uporabo radijskih frekvenc</i>	<i>2.635.528</i>	
<i>od plačil za uporabo številok</i>	<i>631.800</i>	
<i>od plačil za izvajanje poštinih storitev</i>	<i>500.400</i>	
<i>od odprave rezervacij</i>	<i>120.180</i>	
<i>od prodaje poštinih nalepk</i>	<i>6.497</i>	
FINANČNI PRIHODKI	40.959	0,8
IZREDNI PRIHODKI	2.659	0,1
Skupaj vsi prihodki	5.063.685	100,00

Vsi prihodki so izkazani po načelu nastanka poslovnega dogodka in znašajo 5.063.685 €. Prihodki od prodaje poštinih nalepk predstavljajo pokritje stroškov Agencije za izdajo poštinih nalepk v skladu z ZPSto-1.

Agencija je realizirala finančne prihodke z nalaganjem presežkov denarnih sredstev v zakladnico RS.

4.3.2.2 Odhodki – skupina kontov 46

Odhodki so izkazani po načelu nastanka poslovnega dogodka. V izkazu so zajeti vsi stroški, ki so nastali v letu 2008 ne glede na plačilno obveznost.

Stroški ne odstopajo bistveno od načrtovanih in jih ne presegajo. Povečanje glede na preteklo leto je odraz večjega obsega aktivnosti Agencije. Primerjava dveh poslovnih let kaže na spreminjanje strukture stroškov. Zaradi zahtevnosti dela in poslanstva Agencija sodeluje z zunanjimi strokovnjaki, ki za njo opravljajo različne analize na posameznih področjih.

Glede na preteklo leto so se povečali stroški amortizacije, kar je posledica vlaganja v adaptacijo drugega nadstropja v letu 2007.

Stroški dela so ostali v istem obsegu, kar je v skladu s kadrovskim načrtom Agencije.

4.3.2.3 Presežek odhodkov nad prihodki

Glede na naravo poslovanja Agencije se vsako leto pojavlja tudi določen razkorak med dejanskimi prihodki in odhodki. Posledično prihaja tudi do razkoraka med prilivi in odlivi denarnih sredstev na nivoju posameznega poslovnega leta.

Presežek odhodkov nad prihodki Agencija ugotavlja kot razliko med prihodki skupine 760 in stroški skupine 460 ter na dan 31. decembra 2008 znaša 287.245 €. Ta znesek se v bilanci prihodkov in odhodkov izkazuje v kategoriji p., ki se sestavlja na podlagi t. i. fakturirane realizacije. Po drugi strani se tudi na nivoju plačane realizacije (t. i. denarni tok) pojavljajo razkoraki med prilivi in odlivi. Kot je razvidno iz preglednice v okviru naslednjega poglavja tega poročila, na dan 31. decembra 2008 znaša presežek tekočih odhodkov nad prihodki 1.130.322 €. Ta primanjkljaj se je v celoti pokrtil iz ustvarjenega presežka, ki je bil ugotovljen oziroma izkazan v zaključnih računih preteklih let. Ustvarjen presežek tekočih odhodkov na dan 31. decembra 2008, ki znaša 287.245 €, se bo pokrtil s presežki prihodkov iz preteklih let.

Tabela 11: Prikaz prihodkov in odhodkov po načelu denarnega toka

konto	N A Z I V	REALIZACIJA 2007 v EUR	REALIZACIJA 2008 v EUR	INDEKS 08/07
I	SKUPAJ PRIHODKI	5.160.808	4.935.947	95,64
713	Drugi prihodki iz naslova izvajanja javne službe	5.071.525	4.896.615	96,55
710	Prejete obresti	88.100	37.562	42,64
714	Drugi tekoči prihodki, ki ne izhajajo iz izvajanja javne službe	1.183	0	0
72	Kapitalski prihodki	0	1.770	0
II	SKUPAJ ODHODKI	5.910.528	6.066.269	102,63
	TEKOČI ODHODKI	4.682.252	5.043.684	107,72
400	Plače in drugi izdatki zaposlenim	2.605.771	2.611.832	100,23
4000	Plače in dodatki	2.271.963	2.380.691	104,79
4001	Regres za letni dopust	50.657	52.896	104,42
4002	Povračila in nadomestila	152.144	154.574	101,60
4003	Sredstva za delovno uspešnost	110.797	0	0,00
4004	Sredstva za nadurno delo	1.512	0	0,00
4009	Drugi izdatki zaposlenim	18.698	23.671	126,60
401	Prispevki delodajalcev za socialno varnost	414.023	410.208	99,08
4010	Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	213.104	212.882	99,90
4011	Prispevek za zdravstveno zavarovanje	170.724	170.546	99,90
4012	Prispevek za zaposlovanje	1.443	1.445	100,14
4013	Prispevek za starševsko varstvo	2.417	2.406	99,54
4015	Premije kolek. Dodatnega pokojninskega zavarovanja	26.335	22.929	87,07
402	Izdatki za blago in storitve	1.662.458	2.021.644	121,61
4020	Pisarniški in splošni material in storitve	711.768	892.758	125,43
4021	Posebni material in storitve	37.291	60.768	162,96
4022	Energija, voda, komunalne storitve in komunikacije	107.070	118.438	110,62
4023	Prevozni stroški in storitve	57.072	67.922	119,01
4024	Izdatki za službena potovanja	220.753	292.284	132,40
4025	Tekoče vzdrževanje	75.047	181.716	242,14
4026	Najemnine in zakupnine (leasing)	19.588	46.090	235,30
4027	Kazni in odškodnine	0	219	219,00
4028	Davek na izplačane plače	151.285	73.315	48,46
4029	Drugi operativni odhodki	282.584	288.134	101,96
403	Plačila domačih obresti	0	0	/
409	Rezerve	0	0	/
	INVESTICIJSKI ODHODKI	1.228.276	1.022.585	83,25
420	Nakup in gradnja osnovnih sredstev	1.228.276	1.022.585	83,25
4200	Nakup zgradb in prostorov	132.609	235.128	177,31
4201	Nakup prevoznih sredstev	44.571	80.301	180,16
4202	Nakup opreme	394.397	410.206	104,01
4203	Nakup drugih osnovnih sredstev	0	0	0,00
4204	Novogradnje, rekonstrukcije in adaptacije	523.559	23.028	4,40
4205	Investicijsko vzdrževanje in obnove	0	0	0,00
4207	Nakup nematerialnega premoženja	92.018	191.763	208,40
4208	Študije o izvedljivosti projektov, projektna dokumentacija, nadzor in investicijski inženiring	41.122	82.159	199,79
II	PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI	-749.720	-1.130.322	150,77

V tabeli so prikazani prihodki in odhodki za leto 2008 po načelu denarnega toka primerjalno s prihodki in odhodki za leto 2007.

Agencija je v letu 2008 realizirala za 200.875 € prihodkov manj od načrtovanih. Vzrok za manjšo realizacijo je v tem, da je Agencija pri pripravi Finančnega načrta upoštevala tudi število točk operaterja, kateremu Odločba o odmeri plačila za leto 2008 ni bila izdana, ker je bil proti njemu uveden stečajni postopek. Drugi prihodki se nanašajo na prejete obresti na vezane depozite in na vpogledna sredstva.

Načrtovane tekoče odhodke smo glede na finančni načrt presegle za 5 %. Povečanje stroškov predstavljajo storitve zunanjih strokovnjakov, povečanje stroškov povezanih s predsedovanjem Evropski uniji ter amortizacija.

Struktura investicijskih stroškov je razvidna iz zgornje preglednice.

4.3.3 Izdane odločbe o odmeri plačila

Pravne podlage za izdajo odločb o odmeri plačila v letu 2008 so:

- ZEKom (Ur. l. RS, št. 43/04 in 86/04-ZVOP-1);
- Pravilnik o načinu izračuna plačil na podlagi obvestila, za uporabo radijskih frekvenc in za uporabo številok (Ur. l. RS, št. 118/04);
- ZPSto-1 (Ur. l. RS, št. 102/04-UPB1);
- Pravilnik o načinu izračunavanja in plačevanja pristojbin za izvajanje poštnih storitev (Ur. l. RS, št. 134/03);
- Tarifa o vrednosti točke za plačilo na podlagi obvestila, za plačilo za uporabo radijskih frekvenc in za plačilo za uporabo številok za leto 2008 (Ur. l. RS, št. 118/07);
- Tarifa o plačilih za izvajanje poštnih storitev za leto 2008 (Ur. l. RS, št. 118/07).

Tabela 12: Izdane odločbe o odmeri plačila

v EUR

VRSTA ODLOČBE	2007			2008			INDEKS 08//07
	ZNESEK	%	ŠTEVILO ODLOČB	ZNESEK	%	ŠTEVILO ODLOČB	
za obvestila	1.116.927	20,2	139	1.125.662	23,0	138	114
za radijske frekvence	3.176.905	57,6	8.267	2.635.528	53,9	8.392	94
za številski prostor	699.395	12,7	301	631.800	12,9	328	102
za poštne storitve	522.029	9,5	13	500.400	10,2	15	107
zamudne obresti	0	0,0	0	0		0	
SKUPAJ	5.511.564	100	8.787	4.893.790	100	8.873	100

Agencija je za leto 2008 v primerjavi z letom 2007 znižala vrednosti točke na podlagi obvestil za 0,01 €, na podlagi uporabe radijskih frekvenc za 0,20 €, za uporabo številskega prostora za 0,04 € in na področju izvajanja poštnih storitev za 0,44 €.

Tabela 13: Podatki o prejetih plačilih na podlagi izdanih odločb v letu 2008

VRSTA ODLOČBE	Znesek za plačilo *	Plačano do 31. 12. 2008	Neplačano do 31. 12. 2008
za obvestila	1.125.662	1.125.434	4.689
za radijske frekvence	2.635.528	2.654.447	168.247
za številski prostor	631.800	621.384	25.837
za poštno storitve	500.400	502.719	3.018
Skupaj	4.893.790	4.903.984	201.791

* V okviru te kategorije so zajete le tiste odločbe, ki so bile izdane v obdobju od 01.01.–31.12. 2008. Ob tem je potrebno opozoriti, da bodo vse odločbe izdane v decembru 2008 zapadle v plačilo šele v letu 2009.

Na dan 31. decembra 2008 znašajo terjatve do zavezancev za plačilo 201.791 €. Od tega jih je 158.251 € že zapadlo v plačilo, 43.540 € pa zapade v plačilo v januarju 2009.

Agencija se trudi čimbolj ažurno skrbeti za izterjavo neplačanih terjatev.

4.3.3.1 Plačila za uporabo radijskih frekvenc

Plačila za uporabo radijskih frekvenc so vezana na odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc, ki jih Agencija izdaja na zahtevo vlagatelja. Zahteve po uporabi frekvenčnega prostora precej nihajo, ker sta način in izkoriščenost spektra odvisna od tehnološkega razvoja, možnosti investiranja posameznih vlagateljev in tržnega povpraševanja. Na navedene parametre Agencija nima vpliva.

Agencija je v letu 2008 izdala 8392 odločb, kar je nekoliko več, kot v letu 2007. Hkrati se je na podlagi sklepa Vlade RS znižala vrednost točke, in sicer iz 1,22 € v letu 2007 na 1,02 € v letu 2008.

4.3.3.2 Plačila za uporabo števil

Število odločb o dodelitvi elementov oštevilčenja je v letu 2008 naraslo iz 301 na 328. Hkrati se je vrednost točke znižala iz 1,09 na 1,05 €, kar je imelo za posledico nižje prihodke iz naslova plačila za uporabo številskega prostora.

4.3.3.3 Plačila izvajalcev poštnih storitev

Višina plačila posameznega izvajalca poštnih storitev je zmnožek števila točk, ki so določene v skladu s 3. členom pravilnika in vrednosti točke ob izdaji sklepa. Agencija je v letu 2008 izdala 15 sklepov o plačilu za izvajanje poštnih storitev (leto pred tem pa 13).

Vrednost točke za leto 2008 je bila določena v višini 9,79 €, kar je 0,44 € manj, kot je znašala v letu 2007.

Glede na navedeno izhaja, da so se v letu 2008 vse vrednosti točk znižale glede na vrednosti v predhodnem letu. Posledično so se prihodki Agencije znižali iz 5,16 mio € na 4,93 mio €.

Kot je predstavljeno v tem poročilu, so se v letu 2008 odhodki povišali iz 5,91 mio € na 6,06 mio €, kar pa je že predhodno obrazloženo.

Opozoriti je potrebno, da so vsi računovodski izkazi ter tudi to računovodsko poročilo še nerevidirani. Pooblaščen revizor bo z revizijo zaključil predvidoma v mesecu aprilu 2009.

5. PRILOGE

5.1 Izdajatelji, ki so v letu 2008 na javnih razpisih prejeli ODRF in pravice razširjanja televizijskega programa v digitalni radiodifuzni tehniki

V letu 2008 so po postopkih javnih razpisov, pričetih v letu 2007, pridobili odločbo o dodelitvi radijskih frekvenc naslednji izdajatelji radijskih programov:

- eno odločbo je pridobil Moj Radio, Boris Sušin s. p. za radijski program Moj Radio;
- tri odločbe Radio Belvi d. o. o. za radijski program Radio Belvi Gorenjska;
- dve odločbi Radio Tempo, Matjaž Jeršič, s. p. za radijski program Radio Tempo;
- tri odločbe Radio Center d. o. o. za radijski program Radio Center;
- eno odločbo Univox d. o. o. za radijski program radijski program Radio Univox;
- eno odločbo B. & B. Belna d. o. o. za radijski program Radio Pohorje;
- eno odločbo Zveza Romov Slovenije za radijski program Radio Romic.

V letu 2008 so po postopkih javnih razpisov pridobili odločbo o dodelitvi radijskih frekvenc naslednji izdajatelji televizijskih programov:

- dve odločbi je pridobila Prva TV d. o. o., za televizijski program TV 3;
- eno odločbo ATV Babnik & Co d. n. o. za televizijski program ATV Signal Litija;
- eno odločbo Zavod TV Galeja za televizijski program TV Galeja.

Pravice razširjanja televizijskega programa v digitalni radiodifuzni tehniki so v letu 2008 pridobili:

- Za splošni program na celotnem ozemlju RS:
 - Tele 59 d. o. o. za televizijski program RTS +;
- Televideo d. o. o. za televizijski program TV PIKA.

- Za informativni program na celotnem ozemlju RS:
 - Kabelska produkcija d. o. o. za televizijski program i-TV.

- Za športni program na celotnem ozemlju RS:
 - ASPN d. o. o. za televizijski program Šport TV dve (2).

- Na geografskem območju Zahod ozemlja RS:
 - VA Video audio film d. o. o. za televizijski program TV Primorka.

- Na geografskem območju Vzhod ozemlja RS:
 - Tele 59 d. o. o. za televizijski program RTS.

- Na geografskem območju Center ozemlja RS:
 - Televizija Novo mesto d. o. o. za televizijski program Vaš kanal.

5.2 Dovoljenja za izvajanje radijske ali televizijske dejavnosti

Agencija je na podlagi 105. in 106. člena ZMed (Ur. l. RS, št. 110/06 - UPB1, 69/06-ZOIPub in 36/08-ZPOmK-1) in Splošnega akta o dovoljenju za izvajanje radijske ali televizijske dejavnosti (Ur. l. RS, št. 95/06 in 25/07) v letu 2008 poleg 14 upravnih postopkov, začelih v letu 2007, na novo obravnavala 54 upravnih postopkov.

Poleg procesa konverzije dovoljenj, ki so bila vključena v odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc in dovoljenj za izvajanje radijske ali televizijske dejavnosti brez uporabe frekvenc, v katerem je Agencija rešila 4 upravne postopke iz leta 2007 in ki se je v letu 2008 zaključil, je Agencija obravnavala 64 upravnih postopkov, od tega 21 upravnih postopkov, začelih po uradni dolžnosti, in 43 upravnih postopkov, začelih na zahtevo stranke. Ob tem je naletela na težave s pridobivanjem informacij o spremembah podatkov, ki so del dovoljenja. Nekateri izdajatelji neažurno ali pa sploh ne obveščajo Agencije o spremembah, kar občasno povzroča neuskklajenost podatkov v dovoljenjih z dejanskimi podatki o imetnikih dovoljenja in o njihovi dejavnosti.

Obravnavani upravni postopki, začeli na zahtevo stranke:

- dve vloge za pridobitev dovoljenja za izvajanje radijske dejavnosti;
- 11 vlog za pridobitev dovoljenja za izvajanje televizijske dejavnosti;
- 21 vlog za spremembo dovoljenja za izvajanje radijske dejavnosti, v katerih so imetniki dovoljenj želeli spremeniti osnovne programske zahteve iz dovoljenj;
- dve vloge za spremembo dovoljenja za izvajanje televizijske dejavnosti, v katerih sta imetnika dovoljenj želela spremeniti osnovne programske zahteve iz dovoljenj;
- tri vloge za prenos dovoljenja za izvajanje radijske dejavnosti, v katerih bi se pravica iz dovoljenja s pravnim poslom prenesla na drugo pravno ali fizično osebo;
- tri vloge za prenos dovoljenja za izvajanje televizijske dejavnosti, v katerih bi se pravica iz dovoljenja s pravnim poslom prenesla na drugo pravno ali fizično osebo;
- eno vlogo za ponovno izdajo že izdanega dovoljenja za izvajanje radijske dejavnosti.

Agencija je do konca leta 2008 izdala:

- štiri dovoljenja za izvajanje radijske ali televizijske dejavnosti po uradni dolžnosti v procesu konverzije dovoljenj;
- sedem dovoljenj za izvajanje televizijske dejavnosti na podlagi vlog za pridobitev dovoljenja;
- 15 novih dovoljenj za izvajanje radijske dejavnosti na podlagi vlog za spremembo dovoljenja, stara dovoljenja so prenehala veljati;
- dve novi dovoljenji za izvajanje televizijske dejavnosti na podlagi vlog za spremembo dovoljenja, stari dovoljenji sta prenehali veljati;
- dve novi dovoljenji za izvajanje radijske dejavnosti na podlagi vlog za prenos dovoljenja, stari dovoljenji sta prenehali veljati;
- tri nova dovoljenja za izvajanje televizijske dejavnosti na podlagi vlog za prenos dovoljenja, stara dovoljenja so prenehala veljati;
- eno kopijo dovoljenja za izvajanje radijske dejavnosti na podlagi vloge za ponovno izdajo že izdanega dovoljenja;
- 14 dopolnitev dovoljenj za izvajanje radijske ali televizijske dejavnosti s programskimi zahtevami, ki so jih imetniki dovoljenj prevzeli na javnih razpisih, po uradni dolžnosti, stara dovoljenja so prenehala veljati;
- šest spremenjenih dovoljenj za izvajanje radijske ali televizijske dejavnosti po uradni dolžnosti zaradi sprememb podatkov o imetniku dovoljenja ali spremembe imena programa, stara dovoljenja so prenehala veljati;
- ena negativna odločba o spremembi dovoljenja za izvajanje radijske dejavnosti na podlagi vloge za spremembo dovoljenja;

- ena ugotovitvena odločba o prenehanju veljavnosti dovoljenja za izvajanje televizijske dejavnosti po uradni dolžnosti zaradi izbrisa televizijskega programa iz razvida medijev pri pristojnem ministrstvu;
- pet sklepov o zavrženju vloge za pridobitev dovoljenja za izvajanje radijske ali televizijske dejavnosti;
- tri sklepe o zavrženju na podlagi vloge za spremembo dovoljenja za izvajanje radijske dejavnosti;
- en sklep o ustavitvi postopka na podlagi umika vloge za prenos dovoljenja za izvajanje radijske dejavnosti;
- en sklep o združitvi postopkov.

Tabela 14: Dovoljenja izdana novim programom leta 2008

Izdajatelj	Program
ASPN d.o.o.	ŠPORT KLUB DVE (2) (sedaj ŠPORT TV DVE (2))
DaMix – MULTIMEDIJA, Damjan Žvipelj s.p.	TvM – zgornjesavinjski kanal
NET TV d.o.o.	NET 24
Alpski odmevi d.o.o.	Televizija Alpski odmevi (TV Alpski odmevi)
ASPN d.o.o.	ŠPORT TV
TELE 59 d.o.o.	RTS+
VIDEO d.o.o.	TV BISTRICA

Vir: APEK, 2008

5.2.1 Statusi programa posebnega pomena, obravnavani v letu 2008

V letu 2008 je agencija obravnavala 5 vlog za pridobitev statusa programa posebnega pomena, od tega je reševala dve vlogi iz leta 2007. Agencija je rešila vlogi iz leta 2007 in eno iz leta 2008, v naslednje leto pa prenesla reševanje dveh vlog iz leta 2008. V letu 2007 je agencija prejela dve vlogi za status programa posebnega pomena, ki ju je rešila v letu 2008. Prva je bila vloga za dodelitev statusa regionalnega radijskega programa posebnega pomena izdajatelja NT&RC d. o. o., na katero je agencija izdala odločbo o nedodelitvi statusa. Druga je bila vloga izdajatelja MOJ TV d. o. o. za lokalni televizijski program posebnega pomena, ki je vlogo že petič umaknil.

V letu 2008 je agencija obravnavala 1 vlogo in dodelila status regionalnega radijskega programa posebnega pomena izdajatelju NT&RC d.o.o. za radijski program Radio Celje. Vlogo družbe MEDIA PARTNER d.o.o. za status lokalnega televizijskega programa posebnega pomena MEDIA TV in vlogo podjetja Privat projekti management d. o. o. za status regionalnega televizijskega programa TV Paprika posebnega pomena bo agencija rešila v letu 2009.

Tabela 15: Seznam radijskih in televizijskih programov s statusom programa posebnega pomena

	Ime programa	Status	Odločba izdana
1.	Radio Robin	lokalni	11.12.2003
2.	Radio Murski val	regionalni	11.12.2003
3.	Radio Kum	regionalni	11.12.2003
4.	Radio Kranj	regionalni	11.12.2003
5.	Radio Triglav	regionalni	11.12.2003
6.	RTS	regionalni	11.12.2003
7.	Radio Sora	regionalni	11.12.2003
8.	Vaš kanal	regionalni	26.01.2004
9.	ATV Signal	lokalni	26.01.2004
10.	GTV	lokalni	22.06.2004
11.	Radio Ptuj	regionalni	20.05.2004
12.	TV Primorka	lokalni	20.05.2004
13.	Radio Odmev	lokalni	21.05.2004
14.	Radio Alpski val	lokalni	20.05.2004
15.	Vaša televizija -VTV	regionalni	20.05.2004
16.	Koroški radio	regionalni	20.05.2004
17.	Radio Slov. gorice	regionalni	17.06.2004
18.	Radio Gorenc	lokalni / nepridobitni	17.06.2004/ 12.07.2006
19.	Radio Univox	lokalni	17.06.2004
20.	Kanal 10	lokalni	17.06.2004
21.	Štajerski val	regionalni	15.07.2004
22.	Radio Ognjišče	nepridobitni	22.10.2004
23.	Televizija Celje	lokalni	06.01.2005
24.	Radio Velenje	lokalni	01.08.2005
25.	i-TV	nepridobitni	29.12.2005
26.	Čarli TV	nepridobitni	23.12.2005
27.	TV Pika	regionalni	25.08.2006
28.	STUIDO AS-lokalni TV program	nepridobitni	18.4.2007
29.	Radio Goldi-Savinjski val	lokalni	13.07.2007
30.	Radio Celje	regionalni	04.11.2008

Vir: APEK, 2008

 Ljubljana, 27. februar 2009
 Številka: 0911-1/2009/2

 mag. Tomaž Simonič
 direktor